

VÌ NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN XHCN VIỆT NAM!

Pháp luật

CƠ QUAN CỦA BỘ TƯ PHÁP VIỆT NAM

SỐ 75
(9.615)
16/3/2025

XUẤT BẢN TỪ NĂM 1985

CHỦ NHẬT

<https://baophapluat.vn>

LUẬT DỮ LIỆU

Hướng tới môi trường dữ liệu an toàn minh bạch

● Nguồn: SystemsCloud

Trang: 4+5+6+7+8+9

PHÁT HÀNH CHỦ NHẬT HÀNG TUẦN TRÊN TOÀN QUỐC - GIÁ: 7.300Đ

Việt Nam hạnh phúc

● Một bức ảnh tham gia cuộc thi Việt Nam hạnh phúc - Happy Vietnam 2024 (Ảnh: BTC)

● Niềm hạnh phúc cảm động của một gia đình. (Ảnh trong cuộc thi ảnh và video Việt Nam hạnh phúc - Happy Vietnam 2024)

Chúng ta chuẩn bị kỷ niệm Ngày Quốc tế Hạnh phúc 20/3/2025 với chủ đề là “Hạnh phúc cho mọi người”. Theo Báo cáo hạnh phúc thế giới năm 2024, Việt Nam đứng thứ 54, cải thiện tích cực so với vị trí 65 của năm 2023. Những năm gần đây, xếp hạng chỉ số hạnh phúc của Việt Nam trên thế giới đã tăng vượt bậc. Điều này không chỉ minh chứng cho nỗ lực bảo đảm quyền con người mà còn thể hiện sự tin tưởng của quần chúng nhân dân đối với Đảng, Nhà nước.

Người Việt quan niệm ra sao về hạnh phúc?

Làm thế nào để người Việt hạnh phúc hơn; Liệu những chỉ số cho rằng người Việt nằm trong nhóm các nước hạnh phúc nhất khu vực và thế giới đã đúng chưa... Là những câu hỏi được đặt ra tại một cuộc tọa đàm do Bộ VH-TT&DL đã tổ chức cách đây vài năm với chủ đề “Quan niệm về hạnh phúc của người Việt Nam” nhằm ghi nhận thêm các ý kiến về tiêu chí hạnh phúc của người Việt, gợi mở thêm những hướng đi để người Việt sống tốt hơn, hạnh phúc hơn.

Tại tọa đàm, TS. Khuất Thu Hồng - Viện Nghiên cứu phát triển xã hội nêu quan điểm: “Quan niệm hạnh phúc của nhiều tổ chức cũng như của mỗi người rất khác nhau nên khó để có thể đo lường, định lượng đến nơi đến chốn mức độ hạnh phúc của người Việt Nam. Đó là chưa kể dù có dựa trên các tiêu chí cụ thể thì phương pháp tiến hành lấy số liệu có đảm bảo khách quan hay không cũng là câu chuyện cần bàn. Hãy nhìn vào những vấn đề gần gũi nhất với đời sống hằng ngày của người dân là giáo dục, y tế, an ninh, trật tự xã hội, an toàn thực phẩm..., có bao nhiêu người Việt Nam hài lòng, hay mọi người đều đang rất mệt mỏi. Vì vậy, những dịch vụ xã hội đáp ứng nhu cầu cơ bản của người dân phải được cải thiện. Người dân cũng cần được nâng cao nhận thức để có cái nhìn đa chiều. Khi đó họ sẽ mạnh dạn lên tiếng nhiều hơn, đòi hỏi nhiều hơn, đặt ra nhiều yêu cầu hơn để các cơ quan chức năng thay đổi”.

Còn theo PGS.TS Lê Ngọc Văn - Viện Nghiên cứu gia đình và giới thì “quan niệm về hạnh phúc của người Việt thường thiên nhiều hơn về khía cạnh thỏa mãn nhu cầu với đời sống gia đình, cộng đồng, quan hệ xã hội. Có ba bộ phận tạo nên hạnh phúc là điều kiện kinh tế vật chất, quan hệ gia đình xã hội và đời sống tinh thần. Do văn hóa truyền thống để lại, gia đình với mỗi người Việt Nam rất quan trọng. Khi thỏa mãn nhu cầu với cộng đồng, gia đình, xã hội thì họ sẽ thấy hạnh phúc. Tất nhiên nếu thiếu ăn thì không thể có hạnh phúc. Chúng tôi chưa có kết quả thống kê cuối cùng, nhưng qua nghiên cứu sơ bộ thì thấy chỉ số hạnh phúc của người Việt Nam đang ở mức 6,5 - 6,8/10 điểm, tức ở mức khá so với mặt bằng chung của thế giới. Khi chúng tôi hỏi, đa số người dân nói rằng họ hài lòng với cuộc sống hiện tại. Để nâng cao chỉ số hạnh phúc của người Việt Nam, cần có nhiều chính sách của Nhà nước để đáp ứng nhu cầu của từng nhóm xã hội. Với những nơi còn nghèo

Tháng 4/2024, trả lời truyền thông về những điểm sáng của Việt Nam và thế giới, cũng như những điều cần lưu ý trên hành trình xây dựng quốc gia hạnh phúc, Giáo sư Hà Vĩnh Thọ (một Việt kiều Pháp đang sinh sống tại Thụy Sĩ. Ông từng đảm nhận trọng trách Giám đốc Trung tâm Tổng hạnh phúc quốc gia tại Bhutan từ năm 2012 đến năm 2018) nêu quan điểm cho việc hình dung về một Việt Nam hạnh phúc trong tương lai: “Các thế hệ đi trước đã hy sinh anh dũng để giành được độc lập, tự do, thế hệ ngày nay có thể tập trung nỗ lực nâng cao hạnh phúc. Tâm nhìn của tôi về một Việt Nam hạnh phúc là một xã hội mà mọi cá nhân đều cảm thấy được trân trọng, được kết nối và gắn kết với cộng đồng của mình. Đó là một Việt Nam phát triển kinh tế không đánh đổi bằng sự bền vững môi trường hay bản sắc văn hóa. Trong tâm nhìn này, hạnh phúc và phúc lợi cũng được đánh giá là chỉ số quan trọng như các chỉ số kinh tế, GDP. Chúng ta sẽ giáo dục, nuôi dưỡng những công dân giàu lòng nhân ái, có chánh niệm, những người được chuẩn bị tốt để đối mặt với những thách thức của thế kỷ 21. Các cộng đồng kết nối sâu đậm với bản sắc văn hóa truyền thống, đồng thời vẫn sẵn sàng cởi mở và hòa nhập với sự đa dạng, đổi mới”.

khó phải có các giải pháp thoát nghèo, với những người trí thức phải có cơ chế để họ phát huy được sự sáng tạo”...

Tháng 12/2024, vào thời điểm chuẩn bị lễ khai mạc triển lãm và công bố giải thưởng cuộc thi ảnh và video Việt Nam hạnh phúc - Happy Vietnam 2024, trả lời báo chí, Cục trưởng Cục Thông tin đối ngoại, Bộ TT-TT ông Phạm Anh Tuấn đã cho biết, khi chăm chung các tác phẩm dự thi của người Việt Nam và người nước ngoài thì thấy dường như các bức ảnh, câu chuyện cũng tương đồng giữa ảnh, video của tác giả trong nước và nước ngoài. Tuy nhiên, khi xem riêng các tác phẩm của người nước ngoài thì ông nhận thấy cái nhìn “Việt Nam hạnh phúc” của những tác giả nước ngoài có những khác biệt với các tác giả Việt Nam. Gần 600 người nước ngoài đã gửi tác phẩm tham gia cuộc thi Việt Nam hạnh phúc - Happy Vietnam. Tác phẩm của họ có đặc điểm chung là bắt lấy những khoảnh khắc hạnh phúc giản dị, đời thường của người dân Việt Nam, những nụ cười thân thiện của người Việt. Các tác giả nước ngoài cũng thường chọn vẻ đẹp dung dị ở các làng quê, vùng nông thôn hoặc những khu đô thị mới, hay những vẻ đẹp cổ kính từ thành thị đến nông thôn... Cái mà họ chú trọng thể hiện trong các bức ảnh, video là những câu chuyện, cảm xúc chân thật, phản ánh chân thật cuộc sống của người Việt.

Chỉ số hạnh phúc của Việt Nam trên thế giới đã tăng vượt bậc

Những năm gần đây, xếp hạng chỉ số hạnh phúc của Việt Nam trên thế giới đã tăng vượt bậc. Điều này không chỉ minh chứng cho nỗ lực bảo đảm quyền con người mà còn thể hiện sự tin tưởng của quần chúng nhân dân đối với Đảng, Nhà nước.

Tại Việt Nam các thống kê cho thấy, thu nhập bình quân đầu người tăng nhanh

qua các năm. GDP năm 2023 của cả nước ước tính tăng 5,05% so với năm 2022, đưa quy mô nền kinh tế theo giá hiện hành ước đạt 10.221,8 nghìn tỷ đồng, tương đương 430 tỷ USD; GDP bình quân đầu người ước đạt 101,9 triệu đồng/người, tương đương 4.284 USD, tăng 160 USD so với năm 2022; thu nhập bình quân đầu người đạt mốc 100 triệu đồng/người/năm.

Từ chỗ thiếu lương thực, nay trở thành cường quốc xuất khẩu gạo và được đánh giá là điểm sáng về công tác giảm nghèo. Việt Nam là quốc gia duy nhất ở châu Á thực hiện chương trình giảm nghèo đa chiều, bao trùm, bền vững. Năm 2023, tỷ lệ hộ nghèo giảm còn 2,9%. Tính đến hết tháng 9/2024, tỷ lệ hộ nghèo trên toàn quốc là 1,93%, giảm 1%...

Công tác an sinh xã hội được thực hiện tốt cũng là điểm nhấn góp phần mang lại cuộc sống hạnh phúc cho người dân như: hỗ trợ, chăm sóc sức khỏe người cao tuổi, trẻ em, người khuyết tật, thương binh, gia đình liệt sĩ. Tính đến cuối năm 2023, cả nước đã thành lập được 425 cơ sở trợ giúp xã hội, trong đó 195 cơ sở công lập và 230 cơ sở ngoài công lập nhằm đáp ứng nhu cầu sử dụng dịch vụ trợ giúp xã hội của đối tượng cần trợ giúp xã hội. Chính sách BHXH, BHYT, chăm sóc sức khỏe người dân, cung cấp nước sạch, điện... được chú trọng triển khai thực hiện với những kết quả tích cực... Cuối tháng 10/2024, Việt Nam là quốc gia châu Á duy nhất được các nước G7 mời thực hiện báo cáo điển hình về thực hiện chính sách xã hội và phát huy vai trò người khuyết tật, người yếu thế trong xã hội hiện nay.

Tại Việt Nam, tính đến đầu năm 2024, có 78,44 triệu người sử dụng internet; 72,70 triệu người sử dụng mạng xã hội, tương đương 73,3% tổng dân số; 168,5 triệu kết nối di động, tương đương 169,8% tổng dân số. Nhà nước tạo điều kiện cho cá nhân, tổ chức tự do làm giàu chính

Trong Báo cáo Quốc gia về bảo vệ và thúc đẩy quyền con người ở Việt Nam theo Cơ chế rà soát định kỳ phổ quát (UPR) chu kỳ IV của Hội đồng Nhân quyền Liên hợp quốc, do Bộ Ngoại giao công bố cho thấy, từ năm 2019 đến hết tháng 11/2023, Quốc hội Việt Nam đã thông qua 44 luật, trong đó có nhiều văn bản luật quan trọng liên quan đến quyền con người, quyền công dân, cụ thể hóa các quy định của Hiến pháp năm 2013, bảo đảm tương thích với các điều ước quốc tế mà Việt Nam là thành viên. Việt Nam tích cực đưa nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân, xác định mục tiêu đến năm 2025, toàn bộ cơ sở giáo dục, đào tạo các cấp tổ chức giáo dục quyền con người cho người học. Việt Nam đã tham gia 7/9 điều ước quốc tế cơ bản về quyền con người.

Đánh giá về những thành tựu về đảm bảo quyền con người của Việt Nam, GS Carl Thayer thuộc Học viện Quốc phòng Australia, Đại học New South Wales cho rằng, việc bảo đảm quyền con người ở Việt Nam thể hiện rõ ở những khía cạnh như đảm bảo bình đẳng giới, các mục tiêu phát triển bền vững, y tế cộng đồng, giáo dục, cách đối xử với các dân tộc thiểu số, cộng đồng LGBT...

đáng; tham gia đóng góp ý kiến vào quá trình xây dựng chủ trương, chính sách, pháp luật và phát triển đất nước dù công dân đó đang ở trong hay ngoài nước.

Mọi người dân đều được hưởng lợi về chính sách giáo dục. Tính đến tháng 10/2023, tỷ lệ người đạt chuẩn biết chữ mức độ 1 và đạt chuẩn biết chữ mức độ 2 độ tuổi 15 đạt 98,55% và 60 đạt 96,70%. Hệ thống giáo dục quốc dân phát triển, được UNESCO đánh giá xếp thứ 64/127 nước trên thế giới, bảo đảm cho mọi công dân được thụ hưởng nền giáo dục công bằng, tiến bộ. Ngày 28/2/2005, Bộ Chính trị quyết định thực hiện miễn toàn bộ học phí cho học sinh từ mầm non đến hết trung học phổ thông công lập trên phạm vi cả nước, thực hiện từ đầu năm học mới 2025 - 2026.

Theo Báo cáo Phát triển con người của UNDP, Chỉ số phát triển con người (HDI) của Việt Nam năm 2024 tăng 8 bậc so với kỳ trước, từ 115 lên vị trí 107/193 quốc gia; Chỉ số phát triển bền vững (SDGs) của Việt Nam năm 2024 tăng 1 bậc so với năm 2023, xếp thứ 54/166. Việt Nam hiện là thành viên và tích cực tham gia các hoạt động của Hội đồng Nhân quyền Liên hợp quốc, nhiệm kỳ 2023 - 2025.

Báo cáo khoảng cách giới toàn cầu của Diễn đàn Kinh tế thế giới (tháng 6/2023), Việt Nam đã tăng 11 bậc về bình đẳng giới so với năm 2022, từ hạng 83 lên 72 trong 146 nước tham gia xếp hạng. Đặc biệt, lĩnh vực chính trị, Việt Nam tăng 17 bậc so với năm 2022, từ thứ hạng 106 lên thứ hạng 89, trong đó tỷ lệ nữ tham chính xếp hạng 53.

Nhân ngày Quốc tế Phụ nữ 8/3/2025, Tổ chức Plan International Việt Nam đã chia sẻ những kết quả ấn tượng của Việt Nam trong Báo cáo chỉ số lãnh đạo của phụ nữ và trẻ em gái 2024 (Girls' Leadership Index 2024 - GLI 2024). Theo Báo cáo, với tiền đề và nền tảng vững chắc về Luật Bình đẳng giới năm 2006 và Chiến lược quốc gia về Bình đẳng giới giai đoạn 2021 - 2030, Việt Nam là một trong số ít quốc gia đạt điểm tuyệt đối (1.0) trong Chỉ số Luật pháp và chính sách, phản ánh hệ thống chính sách pháp luật tiên tiến, bảo vệ toàn diện và thúc đẩy quyền của phụ nữ và trẻ em gái. Đây là một thành tựu quan trọng, khẳng định những nỗ lực bền bỉ của Việt Nam trong việc xây dựng môi trường vững chắc để tạo điều kiện cho nữ giới phát triển và khẳng định vai trò lãnh đạo... **HỒNG MINH**

Đầu tư đại học trọng điểm, phát triển công nghệ, kỹ thuật

Quy hoạch mạng lưới cơ sở giáo dục đại học và sư phạm thời kỳ 2021 - 2030, tầm nhìn 2050 của Chính phủ được công bố mới đây, ngoài các đại học quốc gia và đại học vùng, 5 trường được tập trung đầu tư, nâng cấp để trở thành trường trọng điểm về kỹ thuật, công nghệ. Đó là Đại học Bách khoa Hà Nội, Xây dựng Hà Nội, Giao thông vận tải, Công nghệ Bưu chính Viễn thông, Sư phạm Kỹ thuật TP HCM.

● Sinh viên Đại học Bách khoa Hà Nội giới thiệu sản phẩm tại Hội nghị Sinh viên NCKH lần thứ 41. (Ảnh: Vy Lê)

Ba triệu sinh viên đại học vào năm 2030, có lo thất nghiệp?

Phó Vụ trưởng Vụ Giáo dục Đại học, Bộ GD&ĐT Nguyễn Anh Dũng cho biết, ngày 27/2/2025, Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 452/QĐ-TTg Phê duyệt Quy hoạch mạng lưới cơ sở giáo dục đại học và sư phạm thời kỳ 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2050. Quy hoạch đưa ra mục tiêu tổng quát và một số mục tiêu, chỉ tiêu cụ thể, trong đó nhấn mạnh tới yếu tố củng cố, mở rộng không gian phát triển theo yêu cầu của chuẩn cơ sở giáo dục đại học để thực hiện Luật Giáo dục đại học (sửa đổi, bổ sung năm 2018). Đồng thời, đặt mục tiêu phát triển cơ sở giáo dục đại học đạt các tiêu chuẩn chất lượng ngang tầm khu vực và thế giới, đáp ứng yêu cầu thực hiện mục tiêu của Chiến lược phát triển giáo dục đến năm 2030.

Mục tiêu cũng khẳng định mở rộng quy mô đào tạo của mạng lưới, trong đó nhấn mạnh đến việc phải tăng tỉ trọng quy mô đào tạo các ngành khoa học, công nghệ, kỹ thuật và toán (STEM) đạt 35% trong tổng số trên 3 triệu người học (bảo đảm 260 sinh viên đại học trên 1 vạn dân). Hình thành các trung tâm giáo dục đại học lớn, đào tạo chất lượng cao, trình độ cao gắn với nghiên cứu khoa học, phát triển công nghệ và đổi mới sáng tạo tại 04 vùng đô thị gồm Hà Nội, Đà Nẵng, Thành phố Hồ Chí Minh và Cần Thơ, tạo động lực phát triển các vùng kinh tế trọng điểm và cả nước.

Các mục tiêu đưa ra hướng tới khẳng định sứ mạng của Giáo dục đại học trong việc tăng các chỉ số đóng góp của giáo dục đại học trong mục tiêu phát triển bền vững của Liên hợp quốc (SDG 4.3) và chỉ số đổi mới sáng tạo toàn cầu (GII), phân đầu vào top 10 quốc gia châu Á.

Giải đáp băn khoăn của báo chí về cơ sở nào để Quy hoạch mạng lưới cơ sở giáo dục đại học và sư phạm đặt ra mục tiêu đến năm 2030 quy mô đạt trên 3 triệu người học, Thứ trưởng Bộ GD&ĐT Hoàng Minh Sơn cho biết: Căn cứ Nghị quyết số 81/2023/QH15 ngày 09/01/2023 của Quốc hội về quy hoạch

tổng thể quốc gia thời kỳ 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2050. Trong đó, mục tiêu phát triển đến năm 2030, tỷ lệ sinh viên đại học đạt 260 sinh viên trên 1 vạn dân. Trên cơ sở đó, khi xây dựng Quy hoạch, có tính toán đến quy mô sau đại học và lĩnh vực cao đẳng sư phạm, vì thế, Quy hoạch đặt ra mục tiêu đến năm 2030 quy mô trên 3 triệu người học là có căn cứ chắc chắn.

Cùng với đó, trước băn khoăn với quy mô 3 triệu người học đại học vào năm 2030, liệu người học có tìm được việc làm sau tốt nghiệp? Thứ trưởng Hoàng Minh Sơn cho rằng con số này được xây dựng dựa trên nhiều dự báo về nhu cầu nhân lực, thống kê độ tuổi, tham khảo quốc tế, đối sách phát triển kinh tế. Kinh tế phát triển, người học đại học sẽ phải tăng. Hiện tỉ lệ lao động có trình độ đào tạo còn thấp, việc đào tạo nâng cao trình độ để người lao động có thêm cơ hội việc làm, nâng cao năng suất lao động. Yêu cầu sắp tới là phát triển kinh tế hai con số.

Theo Thứ trưởng Hoàng Minh Sơn, quan điểm đầu tư trọng điểm luôn được nhắc đến để đầu tư có hiệu quả, ưu tiên cho các trường có lĩnh vực mà chúng ta cần. Bên cạnh đó, các trường cũng phải vận hành theo cơ chế thị trường. Thứ trưởng Bộ GD&ĐT cũng nhấn mạnh thêm, nhưng cũng không vì vậy mà đóng lại cơ hội cho các trường đại học. Tác động tích cực không phải để giải thể các trường, mà để được đầu tư, được phát triển, để đến 2030 không còn trường nào không đạt chuẩn. Đặc biệt, các đại học quốc gia, đại học vùng, đại học trọng điểm sẽ được đầu tư phát triển. Nếu các trường đầu tư không đạt, hoạt động kém hiệu quả thì sẽ phải giải thể, sáp nhập.

Liên quan đến thứ hạng các trường đại học Việt Nam, Thứ trưởng Hoàng Minh Sơn cho rằng quy hoạch không đặt nặng vấn đề xếp hạng quốc tế, mà tập trung vào chất lượng đào tạo và nghiên cứu. Tuy nhiên, khi đầu tư trọng điểm vào những trường có tiềm năng phát triển cao, đặc biệt trong các ngành khoa học công nghệ, sẽ giúp các trường nâng cao vị thế trong khu vực và trên thế giới. Các trường trọng điểm sẽ được lựa chọn để đầu tư dựa trên năng lực thực tế và nhu cầu phát triển của quốc gia. Chẳng hạn, với định hướng phát triển công nghệ cao, sẽ cần có các đại học mạnh về trí tuệ nhân tạo, bán dẫn, dữ liệu lớn, sinh học... Những trường đáp ứng được yêu cầu này sẽ trở thành trung tâm đào tạo, nghiên cứu, từ đó có cơ hội cải thiện thứ hạng quốc tế.

● Thứ trưởng Bộ GD&ĐT Hoàng Minh Sơn thông tin báo chí về Quy hoạch mạng lưới cơ sở giáo dục đại học. (Ảnh: MOET)

Thủ tướng kỳ vọng đến năm 2030, Đại học Quốc gia TP HCM vào nhóm 100 trường hàng đầu châu Á, có các chương trình đào tạo và nghiên cứu về bán dẫn, chuyển đổi số và trí tuệ nhân tạo, công nghệ sinh học trong top 50. Đơn vị này phải ươm tạo ít nhất 10 công ty khởi nghiệp gọi vốn thành công với quy mô trên 10 triệu USD. Thời gian tới, Thủ tướng đề nghị Đại học Quốc gia TP HCM phải tiên phong, xuất sắc trong ba khía cạnh: đổi mới tư duy, phương pháp luận, cách tiếp cận để giải quyết các vấn đề thực tiễn của đất nước. Và tiên phong trong nghiên cứu khoa học cơ bản, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số. Cuối cùng là đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, bồi dưỡng nhân tài cho đất nước, tập trung các lĩnh vực mới nổi như trí tuệ nhân tạo, điện toán đám mây, lượng tử, quang học, vật liệu mới.

Thứ trưởng Hoàng Minh Sơn cho rằng, việc sắp xếp lại hệ thống trường đại học mang lại lợi ích quan trọng là nâng cao chất lượng đào tạo. Khi các trường được sắp xếp hợp lý, bảo đảm đạt chuẩn về cơ sở vật chất, đội ngũ giảng viên và chương trình đào tạo, sinh viên sẽ có môi trường học tập tốt hơn. Đồng thời, cơ hội tiếp cận giáo dục đại học chất lượng với chi phí hợp lý cũng sẽ được mở rộng.

Đào tạo đại học trọng điểm gắn với phát triển đất nước

Liên quan đến các lĩnh vực, các cơ sở giáo dục trọng điểm, Thứ trưởng cho biết, trong rất nhiều chủ trương của Đảng và Nhà nước đều nhấn mạnh khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số quốc gia là động lực chính quan trọng. Do đó, những ngành đào tạo về khoa học kỹ thuật công nghệ, STEM... là những ngành được ưu tiên trọng điểm. Cùng với đó là quy hoạch các cơ sở giáo dục trọng điểm. Thứ trưởng Bộ GD&ĐT Hoàng Minh Sơn cho biết, khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số được coi là động lực phát triển đất nước. Việc này được nhấn mạnh trong các chủ trương của Đảng và Nhà nước. Do đó, Bộ đã chọn ra các trường có thể mạnh đào tạo lĩnh vực STEM (Khoa học - Công nghệ - Kỹ thuật - Toán học).

Theo Thứ trưởng Hoàng Minh Sơn, tiêu chí quan trọng nhất là uy tín và chất lượng đào tạo, gắn với định hướng phát triển của đất nước. Ông lấy ví dụ giai đoạn tới, Việt Nam có nhiều dự án về xây dựng đường sắt, đường sắt tốc độ cao, mà đây là lĩnh vực đào tạo thế mạnh Đại học Xây dựng và Giao thông vận tải. “Nhiều người có ý kiến quy hoạch chỉ cần đưa ra tiêu chí, trường nào đạt là thành trọng điểm. Nhưng nếu như thế, không biết bao giờ chúng ta mới chọn được. “Đây là quy hoạch chứ không phải bộ tiêu chí để ai đạt thì được công nhận trọng điểm”, ông Sơn nêu quan điểm.

Thứ trưởng Hoàng Minh Sơn nhấn mạnh, quy hoạch tập trung vào nhóm đại học quốc gia, đại học vùng, cùng khối STEM và sư phạm, nhưng những trường còn lại vẫn có cơ hội nhận đầu tư từ các nguồn khác. Chẳng hạn, với nhóm ngành Sức khỏe, dự kiến 3 - 5 đại học trọng điểm sẽ được Bộ Y tế lựa chọn để xây dựng đề án phát triển, đầu tư.

Theo ông Sơn, đầu tư trọng điểm là cách khuyến khích các đại học quan tâm, chú trọng phát triển ngành cốt lõi của mình. Việc quy hoạch cũng “không phải để giải thể, trừng phạt hay làm tổn thương các trường”, mà để đầu tư, củng cố, hiện đại hóa đại học, mở rộng không gian phát triển.

Ngoài 5 đại học trọng điểm, cả nước có bốn đại học quốc gia (Hà Nội, TP HCM, Huế, Đà Nẵng); 5 đại học vùng (Thái Nguyên, Vinh, Nha Trang, Tây Nguyên, Cần Thơ). Các cơ sở giáo dục đại học công lập đóng vai trò nòng cốt, chiếm khoảng 70% quy mô đào tạo. Trong mạng lưới, từ 50 đến 60 cơ sở giáo dục đại học đào tạo tới trình độ tiến sĩ, trong đó khoảng 50% phát triển theo định hướng nghiên cứu.

Khuyến khích thành lập mới, mở rộng mạng lưới cơ sở giáo dục đại học tư thực, phân hiệu của cơ sở giáo dục đại học tư thực, phân hiệu của cơ sở giáo dục đại học nước ngoài có uy tín nhất là các cơ sở giáo dục đại học chuyên đào tạo các ngành khoa học, kỹ thuật và công nghệ.

Trước đó, tại Lễ kỷ niệm 30 năm thành lập Đại học Quốc gia TP HCM, sáng 23/2, Thủ tướng Phạm Minh Chính yêu cầu khắc phục việc xem nhẹ khoa học cơ bản. Theo đó, hai đại học quốc gia đẩy mạnh đào tạo sinh viên các ngành khoa học cơ bản, khắc phục việc có lúc xem nhẹ nhóm ngành này. Thủ tướng nhấn mạnh, đất nước đang bước vào kỷ nguyên vươn mình, phấn đấu là nước đang phát triển, có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao vào năm 2030; đến năm 2045 trở thành nước phát triển, thu nhập cao.

Để thực hiện mục tiêu đó, Thủ tướng đề nghị Đại học Quốc gia TP HCM đẩy mạnh tuyển chọn và đào tạo học sinh, sinh viên chương trình tài năng ở các ngành khoa học cơ bản và thúc đẩy nghiên cứu ở lĩnh vực này. Hai đại học quốc gia phải tập trung đầu tư nhiều hơn, mạnh hơn để thúc đẩy, các môn Toán, Lý, Hóa, Văn, Lịch sử, Ngoại ngữ.

Thực tế, sinh viên chạy theo ngành “hot”, bỏ rơi khoa học cơ bản là vấn đề khiến nhiều trường đại học lo lắng. Một nhiệm vụ quan trọng khác mà Thủ tướng đặt ra với Đại học Quốc gia TP HCM là đào tạo 1.800 cử nhân, 500 thạc sĩ, tiến sĩ ngành thiết kế vi mạch; chuyển đổi, cấp chứng chỉ cho khoảng 15.000 cử nhân nhóm ngành công nghệ vi mạch bán dẫn. Thủ tướng cho hay Nhật Bản phát triển các ngành này từ những năm 50, 60 của thế kỷ trước. Thời gian qua, nước ta chưa đào tạo các ngành liên quan đến vi mạch, bán dẫn vì không có đủ nguồn lực để phân bổ, do điều kiện, hoàn cảnh lịch sử. Nay các ngành này được xác định là trọng tâm đào tạo, phát triển.

UYÊN NA

HƯỚNG TỚI MÔI TRƯỜNG DỮ LIỆU AN TOÀN, MINH BẠCH

Luật Dữ liệu - “cánh cửa” mở ra cho nền kinh tế số ở Việt Nam

Trong thời đại mà thông tin quan trọng như tiền tệ, nền kinh tế dữ liệu trở thành động lực chính định hình thế giới. Dữ liệu được coi là tài sản lớn nhất, giúp doanh nghiệp tạo ra giá trị và phục vụ khách hàng tốt hơn. Việt Nam có nhiều cơ hội phát triển kinh tế dữ liệu, với nhận thức ngày càng cao về tầm quan trọng của dữ liệu. Ngày 30/11/2024, Luật Dữ liệu được thông qua có tác động sâu rộng đến việc xây dựng chính phủ số, tạo hành lang pháp lý thúc đẩy các dịch vụ công hoạt động hiệu quả hơn.

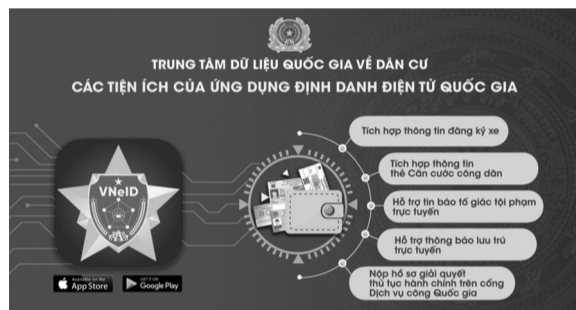
Không chỉ quan trọng mà còn rất mới mẻ

Trong hệ thống pháp luật Việt Nam, Luật Dữ liệu là luật gốc, luật mới, điều chỉnh toàn bộ các vấn đề liên quan đến dữ liệu, nên đạo luật này cũng như các khái niệm về dữ liệu, quản lý dữ liệu, làm giàu từ dữ liệu... không chỉ quan trọng mà còn rất mới mẻ.

Cách đây không lâu, một tờ báo đã đưa ra một ví dụ dễ hiểu để bạn đọc có thể hình dung tầm quan trọng của dữ liệu đối với đời sống hàng ngày của mỗi người dân: “Buổi sáng một ngày bình thường tại Darling Cafe, quán cà phê nhỏ nằm trên phố Tam Trinh (Hà Nội), cô Mai - chủ quán, vừa nhận được một đơn hàng mới từ ứng dụng Be. Đây đã là đơn hàng thứ 8 cô nhận từ Be chỉ trong một buổi sáng. Hưởng lợi lớn nhờ những đơn hàng trên ứng dụng, thế nhưng người phụ nữ này không hề biết rằng, dữ liệu ẩn giấu đằng sau chiếc điện thoại đã thay đổi hoàn toàn cách mà cô kinh doanh. Với mỗi cốc cà phê được chuyên đi, dữ liệu về hành vi mua hàng đó đã được ứng dụng lưu lại, tổng hợp và phân tích. Ở những đơn hàng sau đó, nếu người dùng tiếp tục có nhu cầu gọi một món đồ uống, cửa hàng đã mua sẽ được ứng dụng đề xuất và hiện lên ngay trước mắt người xem. Nhờ việc hành trình trải nghiệm của khách hàng được ghi lại, cùng với thời gian, thuật toán dẫn đường, lựa chọn tài xế cho ứng dụng sẽ ngày một tối ưu hơn. Và vì thế, thời gian giao hàng cũng ngày càng được rút ngắn. Câu chuyện

● Talkshow “Luật Dữ liệu - Nền tảng cho chuyển đổi số” ngày 28/2/2025. (Nguồn: PLVN)

● Luật Dữ liệu nhấn mạnh việc xây dựng Cơ sở dữ liệu tổng hợp quốc gia, đóng vai trò là nguồn tài nguyên dùng chung cho các Bộ, ngành và địa phương.

● Dữ liệu cá nhân là “tài sản” quan trọng của nền kinh tế số. (Nguồn: ST)

Ngày 28/2/2025, tại TP Hồ Chí Minh đã diễn ra talkshow “Luật Dữ liệu - Nền tảng cho chuyển đổi số” thuộc chuỗi hoạt động “Giao lưu - Kết nối cộng đồng công nghệ thông tin: Khai xuân bứt phá - Ất Tỵ 2025” do Hội Tin học TP Hồ Chí Minh (HCA) phối hợp với Chuyên trang Video Pháp luật, Báo Pháp luật Việt Nam tổ chức.

Tại sự kiện, ông Nguyễn Đình Thắng, Phó Chủ tịch Hội Tin học Việt Nam chia sẻ: “Là một người tham gia trong Hội Tin học Việt Nam, cũng là đại diện một doanh nghiệp, thì cộng đồng doanh nghiệp chúng tôi chờ đợi Luật Dữ liệu đã lâu lắm rồi. Xưa nay mọi người thường nói: “Ai có thông tin và xử lý thông tin nhanh nhất thì người đó là “bá chủ thế giới”. Bây giờ chúng ta hay nói, dữ liệu là tài nguyên. Và tài nguyên thì phải khai hoang, khai phá. Đến thời kỳ trí tuệ nhân tạo (AI), rõ ràng không có dữ liệu thì có lẽ có hỏi AI cũng chỉ biết lắc đầu. Điều đó cho thấy dữ liệu quan trọng như thế nào. Và từ ngày 1/7 tới đây, những quy định pháp luật về dữ liệu sẽ có hiệu lực để chúng ta biết được làm gì với dữ liệu, sử dụng dữ liệu như thế nào cho đúng và phục vụ cho từng mục đích phát triển DN, quốc gia và khu vực, hướng tới chuyển đổi dữ liệu xuyên quốc gia”.

Đại diện Báo Pháp luật Việt Nam tại talkshow, Phó Tổng Biên tập Vũ Hồng Thúy nhận định, trong lĩnh vực cơ sở dữ liệu thì Luật Dữ liệu là luật gốc, luật mới, điều chỉnh toàn bộ các vấn đề liên quan đến dữ liệu, nên đạo luật này không chỉ quan trọng mà còn rất mới mẻ. “Làm thế nào để mọi người hiểu được thế nào là dữ liệu chung, dữ liệu riêng, dữ liệu gốc... cũng là trách nhiệm của các cơ quan báo chí”, bà Vũ Hồng Thúy nhận định.

nhỏ này chỉ là một ví dụ đơn giản về cách mà dữ liệu đang làm thay đổi bức tranh kinh tế tại Việt Nam. Vào năm 2024, những tiến bộ trong việc thu thập và phân tích dữ liệu sẽ không chỉ giúp các doanh nghiệp nhỏ và vừa như quán cà phê của cô Mai kiếm thêm thu nhập, mà nó còn mở ra cánh cửa về một tương lai tươi sáng và tiềm năng hơn cho cả nền kinh tế”.

Trong thời đại mà thông tin quan trọng như tiền tệ, nền kinh tế dữ liệu trở thành động lực chính định hình thế giới. Dữ liệu được coi là tài sản lớn nhất, giúp doanh nghiệp tạo ra giá trị và phục vụ khách hàng tốt hơn. Hiện có khoảng 11 tỷ thiết bị kết nối Internet và dự kiến đến năm 2025 con số này sẽ là 80 tỷ. Sự phát triển của Internet vạn vật làm lượng dữ liệu số toàn cầu tăng

mạnh, dự kiến đạt 180 zettabyte vào năm 2025. Theo thống kê, cứ mỗi 12 giờ, lượng dữ liệu toàn cầu lại tăng gấp đôi. Doanh thu thị trường dữ liệu lớn toàn cầu dự kiến đạt 308 tỷ USD trong năm 2023 và hơn 655 tỷ USD vào năm 2029. Nền kinh tế dữ liệu không chỉ tái định nghĩa các ngành công nghiệp truyền thống mà còn tạo ra thị trường và cơ hội mới.

Việt Nam có nhiều cơ hội phát triển kinh tế dữ liệu, với nhận thức ngày càng cao về tầm quan trọng của dữ liệu. Từ trung ương đến địa phương, từ các cơ quan chính quyền đến các tổ chức và doanh nghiệp, dữ liệu đang được coi như một tài nguyên chiến lược. Lãnh đạo và quản lý đều muốn khai thác và hiểu dữ liệu để nâng cao hiệu suất quản trị, tối ưu quy trình, ra quyết định và điều

hành dựa trên dữ liệu. Nhiều doanh nghiệp đã ứng dụng dữ liệu để cải thiện trải nghiệm khách hàng, tự động hóa tiếp thị, tối ưu hóa tồn kho và chi phí.

Đạo luật quan trọng trong thời đại số

Ngày 30/11/2024, tại Kỳ họp thứ 8, Quốc hội đã tiến hành biểu quyết thông qua dự án Luật Dữ liệu. Có 451/458 đại biểu tham gia biểu quyết tán thành, bằng 94,15% tổng số đại biểu Quốc hội.

Luật Dữ liệu (có hiệu lực từ ngày 1/7/2025) được thông qua có 5 chương với 46 điều, quy định về dữ liệu số; xây dựng, phát triển, bảo vệ, quản trị, xử lý, sử dụng dữ liệu số; Trung tâm dữ liệu quốc gia; Cơ sở dữ liệu tổng hợp quốc gia; sản phẩm, dịch vụ về dữ liệu số; quản lý về dữ liệu số; quyền, nghĩa vụ, trách nhiệm của cơ quan,

tổ chức, cá nhân có liên quan đến hoạt động về dữ liệu số.

Luật Dữ liệu được thông qua sẽ có tác động sâu rộng đến việc xây dựng chính phủ số, tạo hành lang pháp lý thúc đẩy các dịch vụ công hoạt động hiệu quả hơn. Do đó, việc Quốc hội Việt Nam thông qua Luật Dữ liệu đánh dấu một bước tiến quan trọng trong tiến trình xây dựng chính phủ số, kinh tế số và xã hội số tại Việt Nam. Đây là bước đi cần thiết để thể chế hóa các chủ trương và chính sách của Đảng và Nhà nước về chuyên đổi số. Nó cung cấp khung pháp lý rõ ràng cho việc quản lý, bảo vệ, xử lý và khai thác dữ liệu. Điều này giúp các cơ quan, tổ chức và cá nhân có hướng dẫn cụ thể trong việc thu thập, quản trị và sử dụng dữ liệu, từ đó tăng cường hiệu quả quản lý nhà nước và ứng dụng công nghệ vào dịch vụ công.

Luật nhấn mạnh việc xây dựng Cơ sở dữ liệu tổng hợp quốc gia, đóng vai trò là “nguồn tài nguyên dùng chung” cho các Bộ, ngành và địa phương. Dữ liệu sẽ được thu thập, cập nhật và đồng bộ hóa, giúp giảm chi phí, tránh lãng phí và tăng cường sự phối hợp liên ngành. Điều này sẽ cải thiện hiệu quả cung cấp dịch vụ công trực tuyến và tạo điều kiện phát triển các nền tảng công nghệ số. Trung tâm dữ liệu quốc gia, được quản lý bởi Bộ Công an, sẽ là hạ tầng chiến lược để bảo vệ và lưu trữ dữ liệu. Trung tâm này không chỉ đảm bảo an toàn thông tin mà còn hỗ trợ các dịch vụ liên quan đến phân tích, xử lý dữ liệu nhằm nâng cao năng lực quản lý nhà nước. Đây là một yếu tố then chốt để tiến đến xây dựng chính phủ điện tử và chính phủ số.

Luật cũng quy định về việc chuyên và xử lý dữ liệu xuyên biên giới, đồng thời bảo vệ quyền lợi hợp pháp của các bên liên quan. Điều này khuyến khích các doanh nghiệp quốc tế và trong nước tham gia vào thị trường dữ liệu tại Việt Nam, đồng thời đảm bảo các tiêu chuẩn bảo mật và quyền riêng tư.

Việc thành lập Quỹ phát triển dữ liệu quốc gia từ các nguồn tài trợ và đóng góp tự nguyện, sẽ hỗ trợ phát triển hạ tầng dữ liệu và khai thác ứng dụng công nghệ. Quỹ này giúp huy động nguồn lực xã hội, góp phần thúc đẩy việc số hóa chính quyền và phát triển các dịch vụ công hiệu quả hơn.

Với khung pháp lý và các công cụ hỗ trợ như trên, Luật Dữ liệu sẽ có tác động sâu rộng đến việc xây dựng chính phủ số, đặc biệt trong cải thiện khả năng chia sẻ cơ sở dữ liệu dùng chung giữa các Bộ, ngành và địa phương; Tăng cường tính minh bạch và hiệu quả của Chính phủ thông qua quản lý dữ liệu thông minh...

Việc thực thi Luật Dữ liệu sẽ đòi hỏi sự phối hợp chặt chẽ giữa các Bộ, ngành và địa phương, cũng như sự tham gia của doanh nghiệp và người dân để đạt được mục tiêu chuyên đổi số toàn diện. Đây là bước đi chiến lược giúp Việt Nam tiến nhanh hơn trên con đường chuyên đổi số. **HOA BUI**

HƯỚNG TỚI MÔI TRƯỜNG DỮ LIỆU AN TOÀN, MINH BẠCH

Dữ liệu - Tài nguyên chiến lược trong kỷ nguyên số

Dữ liệu được ví là một loại “khoáng sản quý” của thế kỷ 21. Đơn cử, tương tự như dầu mỏ cung cấp năng lượng cho các ngành công nghiệp, dữ liệu cung cấp thông tin và tri thức cho các hoạt động kinh tế số. Dữ liệu có thể được sử dụng để phân tích thị trường, dự đoán xu hướng, tối ưu hóa quy trình sản xuất, cải thiện dịch vụ và hỗ trợ việc đưa ra các quyết định quan trọng. Dữ liệu cũng là “khoáng sản” của tri thức bởi chứa đựng những thông tin và tri thức tiềm ẩn, có thể được khai thác để tạo ra các sản phẩm và dịch vụ mới. Giá trị của dữ liệu không chỉ nằm ở số lượng mà còn ở chất lượng, tính chính xác, tính đầy đủ và tính kịp thời.

Đảng và Nhà nước luôn xác định dữ liệu là tài nguyên chiến lược, đóng vai trò cốt lõi trong phát triển kinh tế - xã hội và đảm bảo an ninh quốc gia. Nghị quyết 57-NQ/TW của Bộ Chính trị xác định dữ liệu tư liệu sản xuất chính của kỷ nguyên mới, hạ tầng dữ liệu là một trong bốn trụ cột của kỷ nguyên số.

Chiến lược dữ liệu quốc gia đến năm 2030 khẳng định “dữ liệu là nguồn tài nguyên mới, là yếu tố then chốt cho chuyển đổi số quốc gia, tạo ra giá trị mới thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia và phục vụ lợi ích người dân”. Chiến lược cũng nêu rõ nhiều quan điểm chỉ đạo quan trọng, đơn cử như lấy người dân, doanh nghiệp làm trung tâm; phát huy sức mạnh của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội tham gia thu thập, xây dựng, phát triển, khai thác, sử dụng và làm giàu dữ liệu. Nhà nước đóng vai trò dẫn dắt, tiên phong kết nối, chia sẻ dữ liệu. Thị trường dữ liệu là yếu tố đột phá, góp phần thúc đẩy chuyển đổi số các ngành, lĩnh vực.

Bên cạnh đó, Chiến lược cũng nhấn mạnh việc phát triển, sử dụng dữ liệu phải đi đôi với đảm bảo an toàn thông tin, an ninh mạng, bảo vệ dữ liệu cá nhân. Khai thác, sử dụng dữ liệu phải bảo đảm nguyên tắc bảo vệ quyền, lợi ích chính đáng của người dân, doanh nghiệp và các chủ thể liên quan. Các chính sách, quy định quản lý dữ liệu xuyên biên giới phải bảo đảm tối đa các lợi ích quốc gia - dân tộc, phù hợp với các thỏa thuận và điều ước quốc tế mà Việt Nam là thành viên, đảm bảo chủ quyền số quốc gia đối với dữ liệu số của người Việt Nam, phát sinh tại Việt Nam...

Dù dữ liệu mang lại cơ hội to lớn, Việt Nam vẫn đối mặt với nhiều thách thức trong quá trình xây dựng hệ sinh thái dữ liệu số. Có thể kể đến, việc thu thập, tích hợp và đồng bộ dữ liệu từ nhiều nguồn khác nhau

TRUNG TÂM DỮ LIỆU QUỐC GIA:**Bảo vệ và phát huy tài nguyên dữ liệu**

● Đại tướng Lương Tam Quang, Bộ trưởng Bộ Công an trao Quyết định thành lập Trung tâm Dữ liệu Quốc gia.

(Ảnh: cand.com.vn)

Trong kỷ nguyên số, dữ liệu là nguồn tài nguyên mới, là yếu tố then chốt cho chuyển đổi số quốc gia, tạo ra giá trị mới thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia và phục vụ lợi ích người dân. Chính phủ đã ban hành nhiều chính sách nhằm khai thác hiệu quả nguồn tài nguyên này, trong đó có việc xây dựng Trung tâm Dữ liệu Quốc gia như một đầu mối tập trung, quản lý và điều phối dữ liệu trên phạm vi toàn quốc.

đòi hỏi hạ tầng công nghệ hiện đại và khả năng kết nối liên thông giữa các Bộ, ngành, địa phương. Vấn đề an ninh dữ liệu trở nên cấp bách khi các cuộc tấn công mạng, rò rỉ thông tin cá nhân ngày càng gia tăng, đặt ra yêu cầu cao về bảo mật và kiểm soát truy cập. Trong khi đó, tính minh bạch và quyền riêng tư cần được bảo đảm để tạo niềm tin cho người dân, doanh nghiệp trong việc chia sẻ và khai thác dữ liệu. Mặt khác, nguồn nhân lực chất lượng cao về quản trị và phân tích dữ liệu còn thiếu hụt, gây khó khăn trong việc vận hành và khai thác hiệu quả hệ thống dữ liệu quốc gia.

Nhằm giải quyết những thách thức, bất cập, việc thành lập Trung tâm Dữ liệu Quốc gia là một trong những giải pháp quan trọng, nhằm kiến tạo một nền tảng quản lý dữ liệu tập trung, bảo đảm tính kết nối, bảo

mật và tối ưu hóa việc khai thác tài nguyên dữ liệu phục vụ phát triển kinh tế - xã hội.

Trung tâm Dữ liệu Quốc gia - Trụ cột phát triển kinh tế số

Ngày 30/10/2023, Chính phủ đã ban hành Nghị quyết số 175/NQ-CP phê duyệt Đề án Trung tâm dữ liệu quốc gia; trong đó, giao Bộ Công an thành lập Trung tâm Dữ liệu Quốc gia là đơn vị tương đương cấp Cục thuộc Bộ Công an. Quan điểm là xây dựng Trung tâm Dữ liệu Quốc gia theo các tiêu chuẩn quốc gia và quốc tế, phù hợp với xu thế và xứng tầm thế giới. Công tác triển khai cần thực hiện nhanh nhằm tạo nền tảng để thay đổi một cách căn bản, toàn diện việc thu thập, lưu trữ, quản lý, cung cấp, tích hợp, chia sẻ thông tin, phân tích dữ liệu của Chính phủ bảo đảm mục tiêu quản lý xã hội, chỉ đạo điều hành, cung cấp dịch

vụ công và tiện ích cho người dân và thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội. Sản phẩm tạo ra phải là công cụ giải quyết, tháo gỡ các “điểm nghẽn”, cũng như tạo đột phá trong phát triển cơ sở dữ liệu quốc gia và các hệ thống cơ sở dữ liệu khác hình thành trong tương lai.

Nghị quyết 57-NQ/TW của Bộ Chính trị một lần nữa khẳng định mạnh mẽ vai trò của Trung tâm Dữ liệu Quốc gia, khi xác định Trung tâm là “lõi”, trụ cột của quá trình chuyển đổi số quốc gia. Luật Dữ liệu 2024 cũng có những quy định cụ thể về xây dựng, phát triển Trung tâm dữ liệu quốc gia. Trong đó, Nhà nước ưu tiên đầu tư cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất, đất đai, trụ sở, công trình, công nghệ, bảo đảm ngân sách cho xây dựng và quản lý nhà nước về dữ liệu, quản trị dữ liệu, xây dựng, quản lý và vận hành Trung tâm Dữ liệu Quốc gia.

Lộ trình xây dựng và vận hành Trung tâm Dữ liệu Quốc gia gồm ba giai đoạn chính: Giai đoạn 1 từ năm 2023 đến hết năm 2025 (Giai đoạn xây dựng cơ sở) tập trung xây dựng và hình thành Trung tâm Dữ liệu Quốc gia số một, đồng thời hoàn thành cơ sở hạ tầng công nghệ để quản trị dữ liệu của các cơ quan nhà nước, tổ chức chính trị/xã hội...

Giai đoạn 2 từ năm 2026 - 2028 (Giai đoạn mở rộng) sẽ mở rộng xây dựng và lắp đặt thiết bị tại Trung tâm Dữ liệu Quốc gia số hai, đồng thời hoàn thiện xây dựng, bổ sung năng lực hạ tầng trung tâm dữ liệu số một. Giai đoạn 3 từ năm 2029 - 2030 (Giai đoạn phát triển) sẽ triển khai bổ sung tài nguyên cho các Trung tâm Dữ liệu Quốc gia số một và số hai theo nhu cầu mở rộng phát triển của các Bộ, ngành. Ngoài ra, trong giai đoạn này cũng sẽ xây dựng và lắp đặt thiết bị tại Trung tâm Dữ liệu Quốc gia số ba.

Ngày 25/2/2025, Bộ Công an chính thức ra mắt Trung tâm Dữ liệu Quốc gia, đánh dấu một bước tiến quan trọng trong chiến lược quản trị và khai thác dữ liệu số của Việt Nam. Đây là trung tâm dữ liệu được Chính phủ giao Bộ Công an xây dựng, quản lý, khai thác và vận hành thực hiện việc tích hợp, đồng bộ, lưu trữ, chia sẻ, phân tích, khai thác, điều phối dữ liệu của các cơ quan nhà nước theo quy định của pháp luật nhằm hình thành kho dữ liệu về con người và kho dữ liệu tổng hợp từ các cơ sở dữ liệu quốc gia. Dữ liệu tại Trung tâm Dữ liệu Quốc gia là nền tảng cốt lõi cung cấp các dịch vụ liên quan đến dữ liệu, hỗ trợ hoạch định chính sách, kiến tạo phát triển, xây dựng Chính phủ số, xã hội số và kinh tế số, bảo đảm quốc phòng, an ninh, là động lực quan trọng xây dựng kỷ nguyên mới thịnh vượng. Đồng thời, cung cấp hạ tầng công nghệ cho các tổ chức chính trị - xã hội, hệ thống cơ sở dữ liệu quốc gia và các cơ quan có nhu cầu sử dụng để khai thác, vận hành, nâng cao hiệu quả, bảo đảm an ninh mạng. Việc tập trung dữ liệu giúp bảo vệ tài nguyên này khỏi các rủi ro về an ninh mạng, thiên tai, hỏa hoạn và các sự cố khác.

Trung tâm Dữ liệu Quốc gia được kỳ vọng là một nền tảng chia sẻ dữ liệu an toàn và hiệu quả, cho phép các cơ quan nhà nước, doanh nghiệp và tổ chức nghiên cứu tiếp cận và sử dụng dữ liệu một cách dễ dàng. Việc chia sẻ dữ liệu giúp thúc đẩy sự đổi mới sáng tạo, phát triển các sản phẩm và dịch vụ mới và nâng cao hiệu quả hoạt động của các ngành kinh tế.

ĐỖ TRANG

● Xây dựng Trung tâm Dữ liệu Quốc gia theo tiêu chuẩn quốc tế.

(Ảnh minh họa: baocinhphu.vn)

HƯỚNG TỚI MÔI TRƯỜNG DỮ LIỆU AN TOÀN, MINH BẠCH

Lừa đảo AI, lộ, lọt dữ liệu tràn lan trên không gian mạng

Gần đây, người dùng mạng xã hội Việt Nam chia sẻ hàng loạt ảnh được tạo bởi AI Avatar bên trong ứng dụng Zalo. Để sử dụng, app yêu cầu cấp quyền truy cập vào kho ảnh hoặc camera, chọn ảnh rõ mặt. Người dùng cũng cần nhập một số thông tin về giới tính, lứa tuổi và phong cách ảnh mong muốn. Trước đó, một số ứng dụng như Lensa, Loopsie, Reface cũng từng “gây sốt” tại Việt Nam.

Không chỉ riêng các bạn trẻ, với nhiều người, những trào lưu mới tạo ảnh AI từ ảnh gốc sang ảnh hoạt hình, ảnh đồ họa hay ảnh so sánh tuổi... đã từng có trước đây, chủ yếu cho vui. Mặc dù đã có nhiều thông tin cảnh báo về nguy cơ lộ, lọt thông tin cá nhân, nhưng với không ít người vẫn chủ quan, coi nhẹ.

Trong khi đó, các chuyên gia an ninh mạng đã khuyến cáo, việc sử dụng các ứng dụng chỉnh sửa ảnh khuôn mặt ẩn chứa rủi ro. Khuôn mặt là một trong những dữ liệu rất quan trọng hiện nay, một trong số đó là để xác thực tài khoản. Theo các chuyên gia Cục An ninh mạng và Phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao (A05), Bộ Công an, deepfake đã trở thành mối đe dọa đối với an ninh mạng Việt Nam, nơi tội phạm mạng thường sử dụng các cuộc gọi video deepfake để mạo danh một cá nhân và vay mượn người thân, bạn bè của họ những khoản tiền lớn cho những trường hợp cấp bách. Một cuộc gọi điện video deepfake có thể được thực hiện chỉ trong vòng 1 phút nên nạn nhân rất khó phân biệt giữa cuộc gọi thật và giả.

Tại một hội thảo An ninh dữ liệu trên không gian mạng do Hiệp hội An ninh mạng quốc gia tổ chức, Trung tướng Nguyễn Minh Chính, Cục trưởng Cục A05, Phó Chủ tịch Thường trực Hiệp hội An ninh mạng quốc gia cho biết, Bộ Công an đã phát hiện hàng trăm cá nhân, tổ chức liên quan mua bán dữ liệu cá nhân. Một số đường dây chiếm đoạt, mua bán dữ liệu quy mô lớn tại Việt Nam đã bị phát hiện, đấu tranh, xử lý. Số lượng dữ liệu cá nhân bị thu thập, mua bán trái phép phát hiện được lên tới hàng nghìn GB dữ liệu, trong đó có nhiều dữ liệu cá nhân nội bộ, nhạy cảm. Trong năm 2024 đã xảy ra hàng loạt vụ việc tấn công mạng có tính phức tạp, tinh vi nhằm vào các hệ thống trọng yếu của Việt Nam (như tấn công vào hệ thống của VNDirect, PVOil...). Nghiêm trọng nhất là các sự cố lộ, lọt dữ liệu và mã hóa dữ liệu, gây thiệt hại lớn cho các tổ chức, người dân.

Cùng đó, trong tháng 1/2025, hệ thống của Trung tâm Giám sát an toàn không gian mạng quốc gia - NCSC thuộc Cục An toàn thông tin đã phát hiện 72 website giả mạo thương hiệu với mục đích lừa đảo được phát tán trên không gian mạng. Với việc phát hiện thêm 72 website giả mạo, lừa đảo trong tháng 1/2025, lũy kế đến nay, số lượng địa chỉ website giả mạo cơ

Rủi ro bảo mật dữ liệu trên không gian mạng

● Ông Vũ Ngọc Sơn, Trưởng ban Nghiên cứu, tư vấn, phát triển công nghệ và Hợp tác quốc tế, Hiệp hội An ninh mạng quốc gia. (Ảnh: HHANMQG)

Việt Nam hiện có gần 80 triệu người sử dụng Internet, chiếm tới hơn 2/3 dân số, đứng thứ 7 thế giới. Bên cạnh sự phát triển, các nguy cơ an ninh dữ liệu vẫn tiếp tục tồn tại, công tác bảo vệ đối mặt nhiều thách thức...

quan, tổ chức trong cơ sở dữ liệu chống lừa đảo trực tuyến quốc gia là gần 125.600 địa chỉ.

Trong 72 website mới được phát hiện, có 30 trang web giả mạo các sàn thương mại điện tử, công ty cung ứng dịch vụ chuyển phát thương mại điện tử như Amazon, eBay, Taobao, Shopee, Vietnam Post, Giao Hàng Tiết Kiệm, Giao hàng nhanh; 16 website giả mạo các thương hiệu lớn như Facebook, Telegram, TikTok, VinGroup, Viettel, VNG; 15 trang giả mạo website cơ quan, tổ chức nhà nước; và 11 website giả mạo các ngân hàng, tổ chức tài chính.

Những website giả mạo kẻ trên được các đối tượng sử dụng để lừa đảo, gây thiệt hại cho người dân trên không gian mạng. Dựa vào các thông tin này, kẻ xấu có thể xây dựng các kịch bản lừa đảo hay tấn công “dành riêng cho từng người”, ông Vũ Ngọc Sơn, Giám đốc công nghệ Công ty NCS, Trưởng ban Nghiên cứu công nghệ của Hiệp hội An ninh mạng quốc gia nhận định. Các kịch bản lừa đảo khá phổ biến hiện nay như chương trình trúng thưởng, việc nhẹ, lương cao, đóng giả người thân gặp tai nạn hay đe dọa vi phạm pháp luật... Đây đều là những chiêu lừa đảo được cơ quan chức năng cảnh báo nhiều, nhưng vẫn có người “đỉnh bẫy” vì các thông tin do kẻ gian đưa ra quá chính xác và trùng khớp.

Nhận định về các nguy cơ an ninh dữ liệu, Trung tướng Nguyễn Minh Chính cho rằng, tình trạng lộ dữ liệu cá nhân diễn ra phổ biến trên không gian mạng. Người sử dụng chưa có ý thức bảo vệ dữ liệu cá nhân, đăng

● Nguy cơ biến thể lừa đảo khi bị lộ dữ liệu. (Ảnh minh họa: internet)

tài công khai hoặc lộ trong quá trình chuyển giao, lưu trữ, trao đổi phục vụ hoạt động kinh doanh hoặc do biện pháp bảo vệ không tương xứng dẫn tới bị chiếm đoạt và đăng tải công khai.

Nguy cơ bị đánh cắp dữ liệu và lừa đảo biến thể

Theo đó, các chuyên gia cho rằng, để đối phó với tội phạm mạng, chiến lược an ninh mạng hiện đại cần xây dựng dựa trên 3 trụ cột chính gồm phòng thủ chủ động, phát hiện sớm tấn công và phục hồi nhanh. Thực hiện hiệu quả chiến lược này đòi hỏi các tổ chức phải có thông tin kịp thời, chi tiết và chính xác về các mối đe dọa mạng.

Theo chuyên gia Vũ Ngọc Sơn, khi có được thông tin nạn nhân, kẻ gian có thể xây dựng kịch bản phù hợp nhằm thao túng tâm lý, dẫn dắt “con mồi” theo những bước đã chuẩn bị sẵn để chiếm đoạt thông tin tài khoản ngân hàng, tiền... Việc những doanh nghiệp lớn ở Việt Nam như: VNG, Thế giới Di động gần đây để lộ dữ liệu của gần 170 triệu người dùng cùng hàng chục nghìn thông tin thẻ thanh toán cũng đáng báo động. Chuyên gia bảo mật cho rằng kẻ xấu có được thông tin này sẽ gửi tin nhắn hoặc thư điện tử (email) với nội dung liên quan đến các dịch vụ người dùng đang sử dụng nhằm lừa họ nhân vào các đường dẫn website giả mạo hay lén lút cài mã độc để theo dõi thiết bị, chiếm quyền điều khiển từ xa rồi từ đó lấy cắp thông tin hoặc mã hóa dữ liệu để đòi tiền chuộc. “Số tiền không lồ thu được qua các phi vụ cũng là

phổ biến của công nghệ này cũng đi kèm với những rủi ro đáng kể về lộ, lọt dữ liệu và mất an toàn thông tin, đặt ra thách thức lớn cho cả thế giới và Việt Nam.

Tấn công giả mạo, lừa đảo trực tuyến tiếp tục được các chuyên gia nhận định là 1 trong những xu hướng tấn công mạng nổi bật trên không gian mạng Việt Nam trong năm 2025 cũng như giai đoạn tiếp theo. Chuyên gia Vũ Ngọc Sơn nhấn mạnh: “Thiệt hại không lồ lên tới 18.900 tỷ đồng từ các vụ lừa đảo trực tuyến năm 2024 sẽ là động lực của các đối tượng tội phạm để tiếp tục tấn công người dùng năm 2025”.

Ông Vũ Ngọc Sơn cũng dự báo hai nguy cơ chính mà người dùng sẽ phải đối mặt trong thời gian tới, đó là mã độc giám sát và đánh cắp thông tin và lừa đảo trực tuyến biến thể. Thời gian tới, các hình thức lừa đảo sẽ biến thể liên tục - có những hình thức rất tinh vi nhưng cũng có những hình thức rất đơn giản mà vẫn nhiều người mắc phải. Công nghệ mới là công cụ giúp cho các đối tượng dễ dàng thực hiện hành vi phạm tội. Nhưng sự nguy hiểm của các hình lừa đảo chính là khai thác yếu tố tâm lý, sự thiếu kỹ năng và lòng tham của con người. Theo ông Vũ Ngọc Sơn, chừng nào người dùng vẫn chưa nâng cao nhận thức, chưa có kỹ năng cảnh giác với những lời mời gọi hấp dẫn, phi thực tế trên không gian mạng thì vấn đề lừa đảo trực tuyến vẫn sẽ còn tiếp tục!...

Với nguy cơ mã độc giám sát và đánh cắp thông tin, đại diện Hiệp hội An ninh mạng quốc gia cho rằng: Chuyên đổi số tạo thói quen mới cho người dùng là cài đặt rất nhiều phần mềm trên các thiết bị điện thoại, máy tính. Nhiều phần mềm độc hại, có gắn mã độc sẽ trà trộn vào các kho ứng dụng, khiến cho khả năng thiết bị của người dùng bị kiểm soát, theo dõi, đánh cắp thông tin ngày càng tăng cao. Ngoài ra, các phần mềm phát triển “nóng” sẽ luôn tồn tại các “lỗ hổng” bảo mật, “tin tặc” có thể thông qua các “lỗ hổng” này để xâm nhập, kiểm soát thiết bị của người dùng từ xa.

Bởi vậy, người dùng cần trang bị và cập nhật các phần mềm diệt virus, an ninh cho máy tính, điện thoại di động; sử dụng mật khẩu mạnh, trong đó kết hợp ký tự viết hoa, chữ thường, số và ký tự đặc biệt. Bất xác thực đa yếu tố để tăng cường bảo mật cho các tài khoản quan trọng như ngân hàng, email, tài khoản mạng xã hội.

Người dùng cũng không nên sử dụng cùng một mật khẩu cho nhiều tài khoản. Không bấm vào liên kết lạ, đặc biệt là trong email hoặc tin nhắn không rõ nguồn gốc; chỉ tải ứng dụng từ các cửa hàng chính thức như App Store, Google Play hoặc website chính thức của nhà cung cấp sản phẩm. Hạn chế sử dụng Wi-Fi công cộng trong các giao dịch quan trọng như chuyển tiền, đăng nhập tài khoản...

NGUYỆT THƯƠNG

HƯỚNG TỚI MÔI TRƯỜNG DỮ LIỆU AN TOÀN, MINH BẠCH

Vấn nạn lộ, lọt dữ liệu ngày càng nhức nhối

Tình trạng dữ liệu cá nhân bị rò rỉ và mua bán công khai trên không gian mạng đã trở thành vấn đề đáng báo động. Nhiều người dùng chưa có ý thức bảo vệ dữ liệu cá nhân, vô tình công khai thông tin quan trọng trên các nền tảng trực tuyến. Bên cạnh đó, các doanh nghiệp, tổ chức quản lý dữ liệu cũng chưa bảo đảm các biện pháp bảo vệ an toàn, dẫn đến nguy cơ bị xâm nhập, đánh cắp hoặc mua bán trái phép dữ liệu với số lượng lớn.

Mới đây, Công an TP Huế đã triệt phá một đường dây mua bán gần 56 triệu thông tin dữ liệu cá nhân, bao gồm thông tin của cán bộ, công chức, viên chức, người lao động và công dân trên cả nước. Các đối tượng trong đường dây này đã sử dụng sim rác, tài khoản ngân hàng mua hoặc thuê, tạo tài khoản ảo trên Zalo, Facebook, Telegram để thực hiện hành vi phạm tội. Các loại dữ liệu bị mua bán bao gồm số CCCD, địa chỉ, số điện thoại, nơi làm việc... tạo điều kiện cho hàng loạt hành vi lừa đảo, giả mạo tài khoản ngân hàng và đòi nợ bất hợp pháp. Vụ việc đặt ra hồi chuông cảnh báo về tình trạng lộ, lọt dữ liệu cá nhân ngày càng nghiêm trọng, tiềm ẩn những hậu quả khó lường đến cá nhân, đe dọa an toàn, trật tự xã hội.

Trong báo cáo “Quan điểm, định hướng xây dựng Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân của Việt Nam”, Bộ Công an cho biết, tình trạng mua bán dữ liệu cá nhân diễn ra phổ biến, công khai, với các dữ liệu thô và dữ liệu cá nhân đã qua xử lý... Các doanh nghiệp, công ty kinh doanh dịch vụ có thu thập dữ liệu cá nhân của khách hàng, cho phép các đối tác thứ ba tiếp cận thông tin dữ liệu cá nhân nhưng không có yêu cầu, quy định chặt chẽ để đối tác thứ ba chuyên giao, buôn bán cho đối tác khác. Việc buôn bán dữ liệu cá nhân được tiến hành có hệ thống, có tổ chức, cam kết “bảo hành” và có khả năng cập nhật dữ liệu, trích xuất dữ liệu theo yêu cầu người mua. Đáng lo ngại, một số công ty còn phát triển phần mềm thu thập dữ liệu ẩn, cài đặt trên các trang web để tự động thu thập, phân tích và bán dữ liệu trái phép. Thậm chí, có những trường hợp tấn công, xâm nhập hệ thống máy tính của cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp để chiếm đoạt thông tin.

Đặc biệt, nhiều dữ liệu bị rao bán công khai, trong thời gian dài, với số lượng lớn. Số lượng dữ liệu cá nhân bị thu thập, mua bán trái phép phát hiện được lên tới hàng nghìn GB dữ liệu, trong đó có nhiều dữ liệu cá nhân nội bộ, nhạy cảm. Đáng chú ý, năm 2023, Bộ Công an đã chủ động phát hiện, điều tra, xác minh 16 vụ việc lộ mất, rao bán thông tin, bí mật nhà nước và dữ liệu nội bộ trên không gian mạng.

Ai chịu trách nhiệm, ai bồi thường?

Theo pháp luật hiện hành, tổ chức, cá nhân vi phạm quy định bảo vệ dữ liệu sẽ bị xử lý theo nhiều hình thức, từ xử phạt hành chính đến truy cứu trách nhiệm hình sự, tùy theo mức độ vi phạm. Bộ luật Hình sự xác định cụ thể nhiều hành vi tội phạm trong lĩnh vực công nghệ thông tin, mạng viễn thông. Đơn cử, Tội thu thập, tàng trữ, trao đổi, mua bán, công khai hóa trái phép thông tin về tài khoản ngân hàng; Tội xâm nhập trái phép vào mạng máy tính, mạng viễn thông hoặc phương tiện điện tử của

NGĂN CHẶN LỘ, LỘT, RAO BÁN DỮ LIỆU, BÍ MẬT NHÀ NƯỚC:

Cần chế tài nghiêm khắc

● Bảo mật dữ liệu quốc gia đóng vai trò then chốt trong việc bảo vệ an ninh, chủ quyền số, ngăn chặn rủi ro rò rỉ thông tin mật và các mối đe dọa từ không gian mạng.

● Thông tin nhân thân thường bị các đối tượng thu thập, mua bán trái phép, làm giả để thực hiện hành vi lừa đảo, chiếm đoạt tài sản và giả mạo danh tính. (Ảnh trong bài: bcp.cdnchinhphu.vn)

Những năm gần đây, tình trạng rò rỉ dữ liệu, từ thông tin cá nhân đến bí mật quốc gia, không ngừng gia tăng cả về quy mô lẫn mức độ tinh vi, gây ra nhiều hậu quả nghiêm trọng. Luật Dữ liệu 2024, dự kiến có hiệu lực trong năm nay, cùng với dự thảo Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân đang trong quá trình lấy ý kiến, được kỳ vọng sẽ giúp siết chặt quản lý và ngăn chặn hiệu quả vấn nạn này.

người khác để lấy cắp, thay đổi, hủy hoại, làm giả dữ liệu hoặc sử dụng trái phép các dịch vụ...

Bên cạnh đó, Nghị định 13/2023/NĐ-CP về bảo vệ dữ liệu cá nhân cũng nghiêm cấm hành vi xử lý dữ liệu cá nhân trái với quy định của pháp luật, đặc biệt là hành vi xử lý dữ liệu cá nhân để tạo ra thông tin, dữ liệu nhằm chống lại Nhà nước hoặc gây ảnh hưởng tới an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội, quyền và lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân khác. Quy định nêu rõ, chủ thể dữ liệu có các quyền như quyền được biết, quyền đồng ý, quyền truy cập, quyền rút lại sự đồng ý, quyền xóa dữ liệu, quyền hạn chế xử lý dữ liệu, quyền cung cấp dữ liệu, quyền phản đối xử lý dữ liệu, quyền khiếu nại, tố cáo, khởi kiện, quyền yêu cầu bồi thường thiệt hại và quyền tự bảo vệ.

Như vậy, nếu dữ liệu cá nhân bị rò rỉ hoặc bị đánh cắp do sơ suất trong quá trình bảo mật, các cơ quan, tổ chức, cá nhân liên quan phải chịu trách nhiệm pháp lý, có thể bị truy cứu trách nhiệm hình sự. Chủ thể dữ liệu có quyền yêu cầu bồi thường thiệt hại theo quy định của pháp luật khi xảy ra vi phạm quy định về bảo vệ dữ liệu cá nhân của mình, trừ trường hợp các bên có thỏa thuận khác hoặc luật có quy định khác.

Tuy nhiên, một vấn đề đặt ra là trách nhiệm của các doanh nghiệp, tổ chức quản lý dữ liệu khi xảy ra sự cố rò rỉ. Hiện nay, nhiều doanh nghiệp chưa thực hiện đầy đủ các biện pháp bảo vệ dữ liệu hoặc xử lý dữ liệu một cách minh bạch. Nếu dữ liệu cá nhân bị đánh cắp do lỗi bảo mật của một tổ chức, thì tổ chức đó có phải chịu trách nhiệm bồi thường không? Nhiều tình huống rò rỉ dữ liệu

trên thực tế vẫn chưa được giải quyết triệt để, khiến quyền lợi của các bên liên quan chưa được bảo đảm đầy đủ, trong khi đó, việc xử lý còn phụ thuộc vào sự hoàn thiện của hành lang pháp lý và cơ chế thực thi hiệu quả.

Siết chặt chế tài, tăng tính răn đe

Luật Dữ liệu 2024 cũng nghiêm cấm các hành vi lợi dụng việc xử lý dữ liệu, quản trị dữ liệu, phát triển, kinh doanh, lưu hành sản phẩm, dịch vụ về dữ liệu để xâm phạm đến lợi ích quốc gia, dân tộc, quốc phòng, an ninh, trật tự, an toàn xã hội, lợi ích công cộng, quyền và lợi ích hợp pháp của cơ quan, tổ chức, cá nhân. Các hành vi bị cấm khác gồm: Cản trở hoặc ngăn chặn trái pháp luật quá trình xử lý dữ liệu, quản trị dữ liệu hoặc tấn công, chiếm đoạt, phá hoại cơ sở dữ liệu, hệ thống thông tin phục vụ quản lý, xử lý, quản trị, bảo vệ dữ liệu; Giả mạo, cố ý làm sai lệch, làm mất, làm hư hỏng dữ liệu trong cơ sở dữ liệu của cơ quan Đảng, Nhà nước, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội. Đồng thời, việc cố ý cung cấp dữ liệu sai lệch hoặc không cung cấp dữ liệu theo quy định của pháp luật cũng bị cấm.

Tuy nhiên, để thực sự ngăn chặn hiệu quả tình trạng này, cần có chế tài xử phạt nghiêm khắc, với mức phạt đủ sức răn đe, đặc biệt đối với các tổ chức, doanh nghiệp để lộ, lọt dữ liệu. Một số quốc gia đã áp dụng mức phạt rất cao đối với vi phạm liên quan đến dữ liệu cá nhân. Ví dụ, theo Quy định Bảo vệ dữ liệu chung (GDPR) của Liên minh châu Âu, các công ty vi phạm có thể bị phạt tới 20 triệu Euro hoặc 4% doanh thu toàn cầu. Trong khi đó, mức phạt hiện nay tại Việt Nam vẫn chưa đủ mạnh để tạo áp lực buộc các doanh nghiệp nâng cao trách nhiệm bảo mật dữ liệu.

Trước thực trạng rò rỉ dữ liệu ngày càng tinh vi, việc hoàn thiện hành lang pháp lý để bảo vệ dữ liệu quốc gia và siết chặt chế tài xử phạt là điều cấp thiết. Bên cạnh Luật Dữ liệu 2024, dự thảo Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân cũng cần quy định cụ thể hơn về trách nhiệm của cơ quan, tổ chức trong việc thu thập, xử lý và lưu trữ dữ liệu.

Nhiều ý kiến cần có cơ chế kiểm soát chặt chẽ đối với dữ liệu trọng yếu, dữ liệu liên quan đến an ninh quốc gia, bảo đảm không bị khai thác trái phép hoặc chuyên giao bất hợp pháp ra nước ngoài. Mức xử phạt đối với hành vi rò rỉ, mua bán dữ liệu cá nhân và dữ liệu bí mật Nhà nước cũng cần được tăng cường theo hướng răn đe mạnh hơn. Hiện nay, nhiều vụ việc vi phạm chỉ bị xử phạt hành chính với mức tiền không đáng kể so với lợi nhuận bất chính mà các đối tượng thu được, chưa đủ sức ngăn chặn. Vì vậy, điều quan trọng là bổ sung chế tài nghiêm khắc hơn, bao gồm cả trách nhiệm hình sự đối với cá nhân, tổ chức vi phạm nghiêm trọng, đồng thời nâng cao cơ chế bồi thường cho những cá nhân, tổ chức bị ảnh hưởng.

Ngoài ra, việc thành lập cơ quan chuyên trách về bảo vệ dữ liệu có thẩm quyền kiểm tra, giám sát, xử lý vi phạm cũng là một bước quan trọng nhằm bảo đảm tính thực thi của các quy định pháp luật. Khi hành lang pháp lý được hoàn thiện và các chế tài đủ mạnh, việc quản lý, bảo vệ dữ liệu quốc gia sẽ trở nên hiệu quả hơn, góp phần nâng cao an ninh thông tin và bảo vệ quyền lợi chính đáng của cá nhân, tổ chức. **DIỆU BẢO**

HƯỚNG TỚI MÔI TRƯỜNG DỮ LIỆU AN TOÀN, MINH BẠCH

Người dùng có quyền kiểm soát dữ liệu cá nhân

Sự bùng nổ của các nền tảng trực tuyến đã làm thay đổi cách con người giao tiếp, làm việc và mua sắm. Từ Google, Facebook, TikTok đến các sàn thương mại điện tử, mỗi ngày người dùng trao đổi một lượng lớn thông tin cá nhân mà ít ai quan tâm đến việc dữ liệu đó được thu thập, lưu trữ hay sử dụng ra sao. Luật Dữ liệu 2024 đặt ra nhiều quy định mới về bảo vệ quyền riêng tư và bảo đảm dữ liệu cá nhân không bị lạm dụng.

Một trong những điểm đáng chú ý nhất của Luật Dữ liệu 2024 là quyền kiểm soát dữ liệu cá nhân. Người dùng có thể yêu cầu xóa hoặc thu hồi dữ liệu của mình khỏi các nền tảng nếu không còn sử dụng dịch vụ hoặc cảm thấy thông tin bị sử dụng sai mục đích. Điều này giúp hạn chế rủi ro rò rỉ dữ liệu, đặc biệt trong bối cảnh các vụ tấn công mạng ngày càng phổ biến. Chẳng hạn, nếu người dùng từng đăng ký tài khoản trên một sàn thương mại điện tử nhưng không còn dùng đến, họ hoàn toàn có thể gửi yêu cầu xóa dữ liệu khỏi hệ thống. Việc này không chỉ giảm nguy cơ thông tin bị rò rỉ mà còn giúp hạn chế việc các nền tảng sử dụng dữ liệu cá nhân để chạy quảng cáo hoặc phân tích hành vi mà không có sự đồng ý của bạn.

Ngoài quyền yêu cầu xóa dữ liệu, người dùng cũng có thể chỉnh sửa thông tin cá nhân nếu phát hiện dữ liệu bị thu thập sai hoặc không chính xác. Ví dụ, nếu một nền tảng sử dụng thông tin sai lệch về cá nhân để phân tích hành vi hoặc nhắm mục tiêu quảng cáo, người này có thể yêu cầu họ cập nhật lại dữ liệu. Tuy nhiên, thực thi những quyền này không phải lúc nào cũng dễ dàng. Một số nền tảng nước ngoài không có máy chủ tại Việt Nam, khiến việc gửi yêu cầu xóa hoặc chỉnh sửa dữ liệu trở nên phức tạp. Người dùng cần nắm rõ quy trình khiếu nại và biết cách liên hệ với cơ quan quản lý nếu phát hiện vi phạm.

Dù Luật Dữ liệu 2024 mở rộng quyền kiểm soát thông tin cá nhân, nhưng nguy cơ rò rỉ dữ liệu vẫn luôn tồn tại. Những vụ lộ thông tin khách hàng từ các nền tảng lớn như Zalo hay các sàn thương mại điện tử tại Đông Nam Á là hồi chuông cảnh báo rằng bảo vệ dữ liệu cá nhân không chỉ là trách nhiệm của cơ quan quản lý, mà còn là điều mỗi người dùng phải chủ động thực hiện.

Trong thời đại công nghệ số phát triển mạnh mẽ, dữ liệu cá nhân chính là tài sản quý giá. Việc hiểu rõ và áp dụng đúng Luật Dữ liệu 2024 sẽ giúp người dùng bảo vệ quyền riêng tư của mình, tránh những hậu quả không mong muốn và góp phần xây dựng một môi trường số an toàn hơn. Quan trọng hơn hết, người dùng cần phải chủ động

TỪ NGƯỜI DÙNG ĐẾN DOANH NGHIỆP:

Cần chuẩn bị gì khi Luật Dữ liệu có hiệu lực?

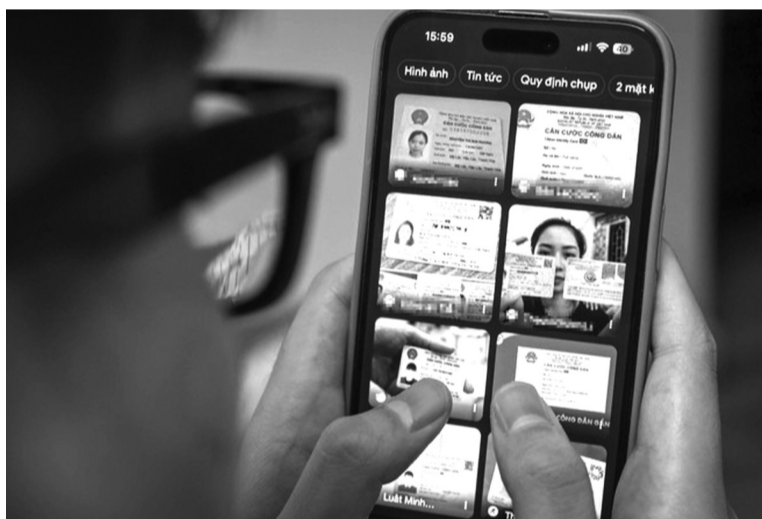
● **Doanh nghiệp phải nâng cao bảo mật dữ liệu, tuân thủ quy định pháp luật và minh bạch trong việc thu thập, xử lý thông tin khách hàng.** (Ảnh: Eden Data)

Sự ra đời của Luật Dữ liệu 2024 tại Việt Nam đánh dấu một bước ngoặt quan trọng trong việc thiết lập khung pháp lý vững chắc để điều chỉnh các hoạt động liên quan đến dữ liệu. Câu hỏi đặt ra là: Người dùng cá nhân và doanh nghiệp cần chuẩn bị gì để thích ứng với những thay đổi này?

bảo vệ dữ liệu bản thân, trang bị kiến thức, kỹ năng ứng phó trước các nguy cơ, rủi ro rình rập.

Cụ thể, trước khi sử dụng bất kỳ nền tảng nào, mỗi người dùng nên đọc kỹ chính sách thu thập dữ liệu. Nhiều ứng dụng yêu cầu quyền truy cập vào danh bạ, vị trí, tin nhắn hoặc thậm chí micro và camera mà không có lý do rõ ràng. Người dùng nên xem xét và tắt những quyền không cần thiết để tránh việc dữ liệu cá nhân bị thu thập một cách âm thầm. Khi nhận được email hoặc tin nhắn yêu cầu nhập mật khẩu hoặc thông tin nhạy cảm, người dùng cần cảnh giác, cần thận kiểm tra địa chỉ email gửi đến; nếu thấy đáng ngờ, tuyệt đối không nhấp vào đường link.

Cạnh đó, rất nhiều người vẫn sử dụng mật khẩu đơn giản hoặc trùng lặp trên nhiều nền tảng khác nhau, tiềm ẩn rủi ro tài khoản dễ bị hacker xâm nhập, đặc biệt khi bị lộ dữ liệu từ một dịch vụ nào đó. Để tăng cường bảo mật, người dùng có thể bật xác thực hai bước cho email, tài khoản mạng xã hội và tài khoản ngân hàng, ví dụ dùng ứng dụng Google Authenticator hoặc SMS để nhận mã xác thực mỗi khi đăng nhập.

● **Người dùng cần chủ động bảo vệ dữ liệu cá nhân trong kỷ nguyên số.** (Ảnh: Vietnam+)

Ngoài ra, việc đăng tải số điện thoại, địa chỉ nhà riêng, thông tin công việc hoặc hình ảnh gia đình lên Facebook, Instagram hay TikTok có thể dẫn đến nguy cơ bị đánh cắp danh tính hoặc bị lừa đảo. Người dùng có thể đặt chế độ riêng tư cho các bài đăng quan trọng và tránh chia sẻ thông tin cá nhân với người lạ. Đáng nói, việc gỡ cài đặt ứng dụng không có nghĩa là dữ liệu người dùng đã biến mất. Do đó, khi ngừng sử dụng một nền tảng nào đó, người dùng có thể vào phần cài đặt tài khoản và yêu cầu xóa dữ liệu thay vì để thông tin tồn tại trên máy chủ của bên thứ ba. Điều này giúp giảm thiểu nguy cơ dữ liệu bị rò rỉ hoặc bị sử dụng vào mục đích không mong muốn.

Doanh nghiệp chủ động chuyển mình trong kỷ nguyên dữ liệu

Không chỉ người dùng cá nhân, các doanh nghiệp cũng cần sẵn sàng thích ứng với những thay đổi mà Luật Dữ liệu 2024 mang lại. Trong bối cảnh dữ liệu ngày càng trở thành tài sản cốt lõi, việc thu thập, xử lý và bảo vệ thông tin khách hàng không còn là vấn đề nội bộ mà đã trở thành yêu cầu pháp lý bắt

buộc. Những quy định mới buộc doanh nghiệp phải rà soát lại hệ thống lưu trữ dữ liệu, đầu tư vào bảo mật thông tin, đồng thời xây dựng cơ chế minh bạch hơn trong việc thu thập và sử dụng dữ liệu. Những doanh nghiệp chủ động thay đổi không chỉ giảm thiểu rủi ro pháp lý mà còn tạo dựng niềm tin với khách hàng, nâng cao lợi thế cạnh tranh trong môi trường số hóa.

Luật Dữ liệu 2024 yêu cầu quản trị dữ liệu chặt chẽ hơn. Theo đó, các doanh nghiệp thu thập và xử lý lượng lớn thông tin khách hàng, như ngân hàng, công ty bảo hiểm, thương mại điện tử, doanh nghiệp tài chính hay các công ty khởi nghiệp (startup) công nghệ đang rất quan tâm đến những quy định này bởi những tác động trực tiếp đến hoạt động vận hành.

Đơn cử, Luật yêu cầu doanh nghiệp có trách nhiệm xác định và quản lý rủi ro trong xử lý dữ liệu, trong đó bao gồm rủi ro về quyền riêng tư, an ninh mạng, quản lý truy cập và bảo mật dữ liệu. Để đáp ứng yêu cầu này, doanh nghiệp Việt Nam sẽ phải thích ứng bằng các giải pháp như xây dựng quy trình thu thập và lưu trữ dữ liệu minh bạch nhằm

bảo đảm dữ liệu được thu thập hợp pháp, có sự đồng ý của người dùng và được lưu trữ theo tiêu chuẩn bảo mật cao; áp dụng công nghệ mã hóa tiên tiến, kiểm soát truy cập đa lớp và lưu trữ an toàn đối với dữ liệu khách hàng, dữ liệu nội bộ doanh nghiệp. Đồng thời, doanh nghiệp cũng cần có kế hoạch xử lý sự cố dữ liệu, nhất là các quy trình phản ứng nhanh khi xảy ra vi phạm dữ liệu để giảm thiểu thiệt hại và bảo đảm tuân thủ pháp luật. Ví dụ điển hình là các ngân hàng như Vietcombank, Techcombank đã đầu tư mạnh vào hệ thống bảo mật dữ liệu và xác thực khách hàng, áp dụng xác thực sinh trắc học để giảm nguy cơ gian lận dữ liệu. Hệ thống của các ngân hàng này cũng liên tục được cải thiện, cập nhật rủi ro thường xuyên đến khách hàng.

Tuy nhiên, đối với các doanh nghiệp nhỏ và vừa, việc tuân thủ sẽ gặp nhiều rào cản lớn, trong đó khó khăn nhất là chi phí đầu tư vào công nghệ đắt đỏ. Thực tế, nguồn nhân lực chuyên môn về dữ liệu, từ quản trị dữ liệu (Data Governance), bảo mật dữ liệu (Data Security) đến phân tích dữ liệu (Data Analytics) vẫn còn hạn chế cũng là thách thức lớn đối với doanh nghiệp Việt.

Luật Dữ liệu 2024 đặt ra nhiều thách thức nhưng cũng mở ra nhiều cơ hội cho các doanh nghiệp Việt Nam trong kỷ nguyên số. Một trong những cơ hội lớn nhất mà Luật Dữ liệu 2024 mang lại là thúc đẩy sự hợp tác giữa các doanh nghiệp trong việc chia sẻ và khai thác dữ liệu an toàn, mở rộng giá trị dữ liệu. Thay vì chỉ xem Luật là một rào cản hoặc ràng buộc pháp lý, các doanh nghiệp nên coi đây là động lực để xây dựng hệ thống quản trị dữ liệu bài bản hơn, tối ưu hóa vận hành và nâng cao năng lực cạnh tranh. Khi dữ liệu được quản lý tốt, doanh nghiệp có thể phát triển các mô hình kinh doanh thông minh hơn, tối ưu hóa vận hành và nâng cao trải nghiệm khách hàng.

Minh chứng là các doanh nghiệp thương mại điện tử như Tiki, Shopee Việt Nam, Sendo đã ứng dụng công nghệ dữ liệu lớn (Big Data) và trí tuệ nhân tạo (AI) để phân tích hành vi người dùng, từ đó đưa ra các gợi ý mua sắm cá nhân hóa, giúp tăng tỷ lệ chuyển đổi và doanh thu. Tương tự, ngành bán lẻ cũng có thể tận dụng dữ liệu khách hàng để triển khai chương trình khách hàng thân thiết, giảm tỷ lệ rời bỏ của người tiêu dùng và gia tăng giá trị vòng đời khách hàng. Đối với doanh nghiệp sản xuất, việc áp dụng phân tích dữ liệu có thể giúp tối ưu hóa chuỗi cung ứng, quản lý hàng tồn kho và dự báo nhu cầu thị trường. Nhiều công ty sản xuất lớn như VinFast, Masan đã ứng dụng dữ liệu để nâng cao hiệu suất vận hành và tối ưu hóa quy trình sản xuất theo thời gian thực.

TRANG CHI

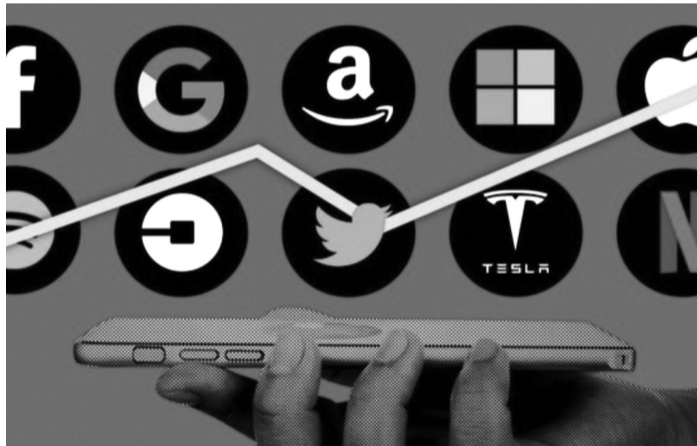

HƯỚNG TỚI MÔI TRƯỜNG DỮ LIỆU AN TOÀN, MINH BẠCH

Luật Dữ liệu tác động đến các "ông lớn" công nghệ

● Xây dựng Luật Dữ liệu phục vụ quản lý nhà nước, phát triển kinh tế xã hội. (Ảnh: VGP)

● Các tập đoàn công nghệ lớn hoạt động tại Việt Nam đối mặt nhiều thách thức khi Luật Dữ liệu 2024 có hiệu lực. (Ảnh: Getty)

● Sự phát triển vượt bậc của công nghệ AI đặt ra nhiều vấn đề đối với các nhà quản lý dữ liệu. (Ảnh: Dirox)

Luật Dữ liệu 2024 đánh dấu bước ngoặt quan trọng trong việc quản lý dữ liệu tại Việt Nam, đặt ra những quy định mới về thu thập, lưu trữ, bảo vệ và chia sẻ dữ liệu số. Các quy định này sẽ tác động đến tất cả tập đoàn công nghệ lớn và các nền tảng kỹ thuật số quốc tế đang hoạt động tại Việt Nam.

“Siết chặt” quy định cung cấp và chuyển giao dữ liệu xuyên biên giới

Việt Nam là nước có chủ quyền và luật pháp trên không gian mạng, theo đó, các doanh nghiệp nước ngoài kinh doanh tại Việt Nam thì phải tuân thủ luật pháp của Việt Nam. Luật Dữ liệu 2024 là một bước tiến quan trọng trong việc định hình chính sách quản lý dữ liệu số tại Việt Nam, với mục tiêu bảo đảm an ninh, bảo vệ quyền lợi của chủ thể dữ liệu và thúc đẩy sự phát triển của nền kinh tế số. Luật xác định đối tượng áp dụng bao gồm: cơ quan, tổ chức, cá nhân Việt Nam; cơ quan, tổ chức, cá nhân nước ngoài tại Việt Nam; và cơ quan, tổ chức, cá nhân nước ngoài trực tiếp tham gia hoặc có liên quan đến hoạt động dữ liệu số tại Việt Nam. Như vậy, các doanh nghiệp, nền tảng quốc tế hoạt động tại Việt Nam đều chịu sự điều chỉnh bởi Luật này.

Đáng chú ý, Luật khuyến khích các tổ chức, cá nhân cung cấp dữ liệu cho cơ quan nhà nước nhằm phục vụ công tác quản lý và phát triển kinh tế - xã hội. Tuy nhiên, trong một số trường hợp đặc biệt như tình trạng khẩn cấp, nguy cơ đe dọa an ninh quốc gia, thảm họa, phòng, chống bạo loạn, khủng bố, tổ chức, cá nhân bắt buộc phải cung cấp dữ liệu theo yêu cầu mà không cần sự đồng ý của chủ thể dữ liệu. Quy định này giúp Chính phủ có thể nhanh chóng tiếp cận và xử lý thông tin quan trọng khi có sự cố nghiêm trọng.

Một điểm đáng chú ý khác là Luật quy định cơ quan, tổ chức, cá nhân được tự do chuyển dữ liệu từ nước ngoài về Việt Nam, xử lý dữ liệu của nước ngoài tại Việt Nam, được Nhà nước bảo vệ các quyền và lợi ích hợp pháp theo quy định của pháp luật. Tuy nhiên, việc chuyển, xử lý dữ liệu phải bảo đảm quốc phòng, an ninh, bảo vệ lợi ích quốc gia, lợi ích công cộng, quyền và lợi ích hợp pháp của chủ thể dữ liệu, chủ sở hữu dữ liệu theo quy định của pháp luật Việt Nam và các điều ước quốc tế mà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là thành viên. Đặc biệt, với dữ liệu quan trọng và dữ liệu cốt lõi, việc chuyển dữ liệu ra khỏi lãnh thổ Việt Nam phải đáp ứng các điều kiện nghiêm ngặt, như dữ liệu phải bảo đảm an ninh quốc gia, lợi ích công cộng và quyền lợi hợp pháp của cá nhân, tổ chức, phải được kiểm soát chặt chẽ. Việc sử dụng nền tảng xử lý dữ liệu đặt ngoài lãnh thổ Việt Nam cũng thuộc phạm vi điều chỉnh.

Những quy định này nhằm bảo vệ chủ quyền dữ liệu quốc gia trong bối cảnh ngày càng nhiều nền tảng quốc tế xử lý dữ liệu người dùng Việt Nam. Tuy nhiên, điều này cũng có thể tạo ra rào cản đối với các doanh nghiệp quốc tế muốn hoạt động tại Việt Nam, đồng thời làm tăng chi phí tuân thủ pháp luật cho các doanh nghiệp.

Yêu cầu nghiêm ngặt về bảo vệ dữ liệu và an toàn thông tin

Bảo vệ dữ liệu là một trong những nội dung quan trọng nhất của Luật Dữ liệu 2024. Các biện pháp bảo vệ dữ liệu được quy định rõ ràng, bao gồm: Xây dựng chính sách bảo vệ dữ liệu; Quản lý chặt chẽ hoạt động xử lý dữ liệu; Ứng dụng các giải pháp kỹ thuật để bảo vệ dữ liệu; Đào tạo nhân sự để nâng cao nhận thức về an toàn dữ liệu. Cơ quan nhà nước có trách nhiệm đảm bảo an toàn dữ liệu trong lĩnh vực mình quản lý, đồng thời thiết lập hệ thống bảo vệ dữ liệu thống nhất trên toàn quốc.

Đồng thời, Luật xác định các rủi ro tiềm ẩn trong quá trình xử lý dữ liệu, bao gồm: Rủi ro quyền riêng tư (việc thu thập, sử dụng dữ liệu cá nhân sai mục đích hoặc không có sự đồng ý của chủ thể dữ liệu); Rủi ro an ninh mạng (các cuộc tấn công mạng hoặc xâm nhập dữ liệu); Rủi ro về nhận dạng và quản lý truy cập (dữ liệu bị sử dụng trái phép hoặc bị rò rỉ). Cơ quan nhà nước có trách nhiệm thiết lập cơ chế cảnh báo sớm để phòng ngừa các rủi ro này. Đồng thời, các tổ chức, cá nhân quản lý dữ liệu cũng cần đánh giá và chủ động khắc phục rủi ro, thông báo cho chủ thể dữ liệu nếu có vấn đề phát sinh. Việc nhận diện và quản lý rủi ro dữ liệu là rất cần thiết trong bối cảnh tội phạm mạng ngày càng tinh vi. Như vậy, việc thực thi các quy định này sẽ đòi hỏi các doanh nghiệp phải đầu tư nhiều hơn vào hệ thống bảo mật, kiểm soát dữ liệu.

Luật quy định rằng cá nhân có quyền yêu cầu xóa hoặc thu hồi dữ liệu cá nhân của mình, trừ khi pháp luật có quy định khác. Điều này giúp bảo vệ quyền riêng tư của người dùng, đặc biệt khi dữ liệu bị thu thập mà không có sự đồng ý rõ ràng. Bên cạnh đó, cơ quan nhà nước cũng có trách nhiệm điều chỉnh, cập nhật và lưu trữ dữ liệu một cách liên tục để đảm bảo tính chính xác. Điều này giúp duy trì dữ liệu minh bạch và có thể truy xuất khi cần thiết. Tuy nhiên, thách thức đặt ra là liệu các doanh nghiệp quốc tế có thể dễ dàng tuân thủ quy định này không, nhất là khi dữ liệu của họ được lưu trữ và sao lưu trên nhiều nền tảng khác nhau trên thế giới.

Thách thức trong bối cảnh trí tuệ nhân tạo

Sự phát triển của trí tuệ nhân tạo (AI) đang mở ra những cơ hội chưa từng có trong nhiều lĩnh vực, từ giáo dục, y tế, tài chính đến sáng tạo nội dung. Các nền tảng AI quốc tế như ChatGPT (OpenAI), Gemini, Llama, Google AI, DeepSeek, MidJourney... ngày càng phổ biến tại Việt Nam, cung cấp các dịch vụ hỗ trợ con người với khả năng xử lý thông tin nhanh chóng, tạo ra nội dung đa dạng và cá nhân hóa trải nghiệm người dùng. Hơn nữa, các sản phẩm AI mới liên tục ra mắt, “gây sốt” trong dư luận, có thể kể đến một số sản phẩm mới gần đây như Manus, Suno AI, Kling AI, Luma Dream Machine, TikTok Symphony, Alibaba Qwen... Các sản phẩm này đại diện cho những tiến bộ mới nhất trong lĩnh vực AI, mang lại nhiều tiện ích và giải pháp sáng tạo cho người dùng và doanh nghiệp trên toàn thế giới.

Ở một góc độ khác, những tiến bộ này cũng đặt ra rất nhiều thách thức đối với các cơ quan chức năng trong thực thi pháp luật và quản lý dữ liệu hiệu quả đối với các nền tảng AI nước ngoài. Đơn cử, hầu hết các nền tảng AI nước ngoài không có máy chủ đặt tại Việt Nam, dẫn đến tình trạng dữ liệu được lưu trữ ở nhiều quốc gia khác nhau mà cơ quan quản lý khó kiểm soát. Bên cạnh đó, Luật Dữ liệu yêu cầu bảo vệ dữ liệu cá nhân và cho phép người dùng yêu cầu xóa dữ liệu. Tuy nhiên, nhiều nền tảng AI không cung cấp đầy đủ công cụ để người dùng có thể kiểm soát dữ liệu của mình. Trong khi đó, cơ quan chức năng thiếu công cụ kỹ thuật để giám sát, kiểm tra và yêu cầu các nền tảng này tuân thủ các quy định trong nước.

Luật Dữ liệu 2024 quy định các nền tảng khoa học và công nghệ trong xây dựng, phát triển, bảo vệ, quản trị, xử lý, sử dụng dữ liệu bao gồm: trí tuệ nhân tạo, điện toán đám mây, chuỗi khối, truyền thông dữ liệu, Internet vạn vật, dữ liệu lớn và công nghệ hiện đại khác. Đáng nói, dù Luật đã thiết lập nhiều quy định về bảo vệ và quản lý dữ liệu xuyên biên giới, nhưng vẫn còn nhiều khoảng trống pháp lý khiến việc điều chỉnh hoạt động của các doanh nghiệp công nghệ nước ngoài nói chung, các nền tảng AI nói riêng trở nên khó khăn. Một trong những khoảng trống đó là chưa có quy định cụ thể về chế tài xử phạt, cũng như các cơ chế hợp tác pháp lý quốc tế để phối hợp xử lý vi phạm đối với các doanh nghiệp nước ngoài không tuân thủ quy định của Luật này.

Cạnh đó, pháp luật hiện hành cũng chưa có quy định rõ ràng về việc xử lý dữ liệu được tạo bởi AI. Cụ thể, các công cụ AI tạo sinh như ChatGPT và MidJourney có thể tạo ra nội dung dựa trên dữ liệu đã thu thập từ nhiều nguồn. Điều này dẫn đến nhiều câu hỏi pháp lý chưa có câu trả lời: Nếu AI tái tạo thông tin sai lệch hoặc vi phạm bản quyền, ai chịu trách nhiệm? Dữ liệu mà AI tự tạo ra có được bảo vệ như dữ liệu cá nhân không?... **DIỆU BẢO**

Sáng sớm, ông Phê chào cả nhà, nói đi một lát, về sẽ có quà cho Bi. Đã quá trưa, không thấy ông nội về, thằng Bi phụng phịu với mẹ: “Ông đi đâu mà lâu thế không biết”. Người bố quát con “Mặc ông, ăn nhanh lên mẹ mày còn dọn”.

Thằng Bi im bật, cắm cúi ăn. Từ lâu, nó quán ông nội như sam. Hễ đến bữa, không thấy ông về là kiêu gì nó cũng nhắc. Còn Tiên, con trai thứ của ông Phê lúc nào cũng cấn cẩu, chẳng bao giờ nói được câu tử tế với bố. Lúc giữa giờ sáng, ông gọi điện cho con dâu: “Đừng chờ cơm bố nhé”. Chị nói với con và chồng: “Lúc này ông đã gọi về, bảo cả nhà cứ ăn trước”. Cả nhà ăn xong thì ông Phê về. Tiên gắt lên: “Bố lại phật phờ ở đâu à?”. Ông Phê quát: “Thằng kia, tao bằng ngàn này tuổi, sống vui, sống khỏe, tao chẳng nhờ mày một xu. Đùng có hồn!”.

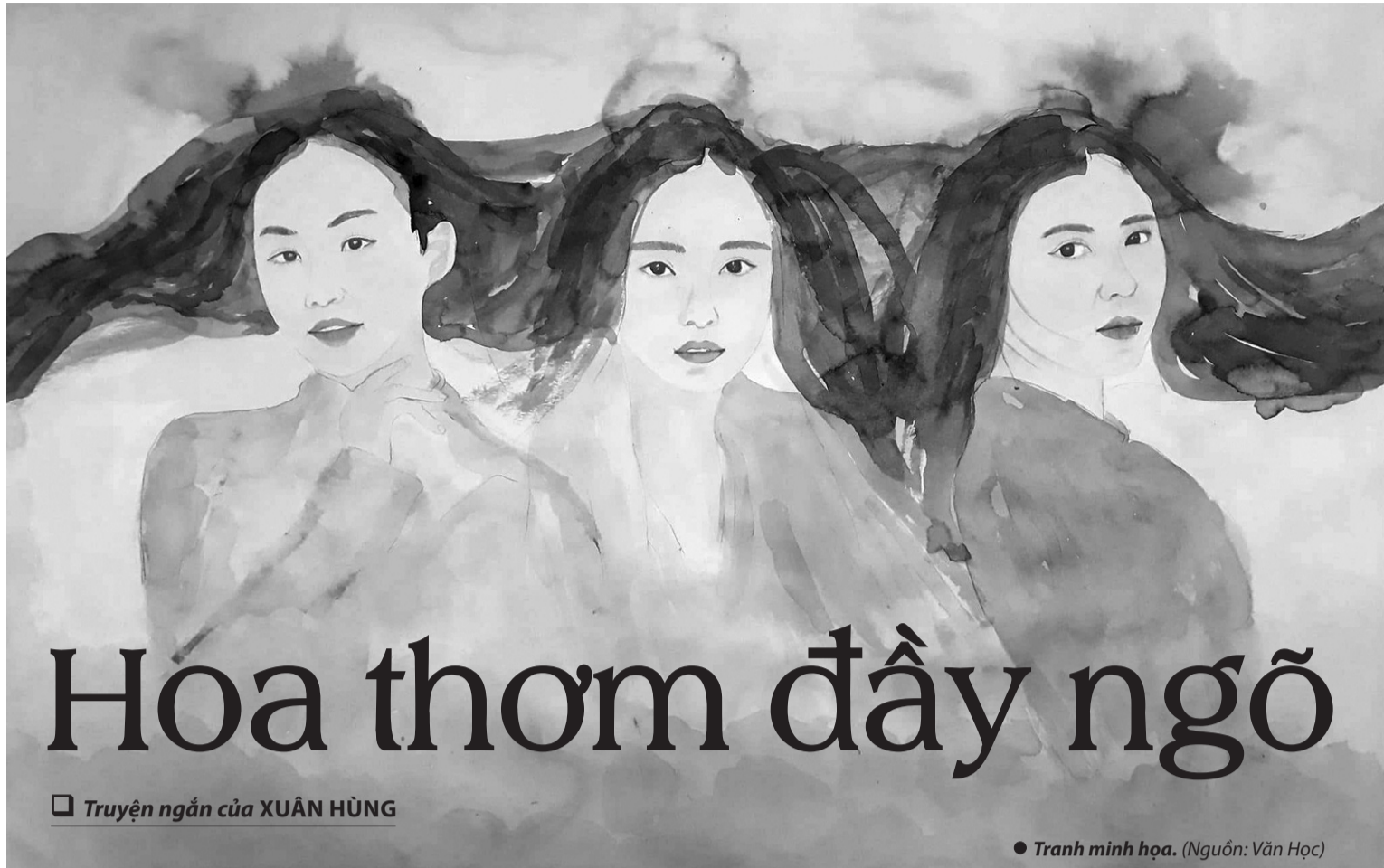
Cánh bố con ông Phê vực vạc nhau đã xây ra như cơm bữa. Nhất là từ ngày Tiên thất thế, không làm cai một nhóm xây dựng tự phát ở vùng quê. Những người thợ trước đây theo chân Tiên, nay đều khỏe về kinh tế nên muốn tách ra, làm riêng. Tiên chỉ còn cầm đầu ba, bốn người, mà bọn họ thiếu hẳn kinh nghiệm, tay nghề nên sau vài công trình, uy tín giảm sút. Nhóm tan. Tiên phải xin đi làm cho người trước đây là “lính” của mình. Nhục ơi là nhục. Tiên đã uống, nay uống nhiều hơn. Mặt lúc nào cũng đỏ.

***

Ông Phê trẻ hơn so với nhiều người cùng tuổi. Ông là bệnh binh, sau nhiều năm làm bảo vệ, kiêm người đánh trống trường thì về nghỉ. Tuy chỉ có chế độ bệnh binh, cộng với chút vốn liếng bao năm chắt bóp, đến giờ ông chẳng phải lo về kinh tế, cũng chẳng phụ thuộc con cái. Ông có hai con trai. Con cả dựng vợ ở đầu làng, thầu một khu đầm lớn để trồng sen, thả cá. Mấy lần nghe người làng nói rất tai, rằng ông Phê hay to tiếng với con thứ, nên con cả định đón bố ra ở. Nhưng ông nói mình phải ở nơi đất tổ, và lại cũng quen với con ngõ có hàng hoa râm bụt, quen với vườn cây với tiếng chim hót. Thêm nữa, ông vẫn chịu đựng được thằng Tiên.

- Đây là con nghĩ cho bố thôi. Nếu bố không chịu được thì cứ ra ở với vợ chồng con. Thêm nữa, bố chỉ ra đầu làng thôi chứ có phải ly biệt quê hương đâu mà sợ. Anh cả thuyết phục.

Ông Phê cảm ơn thịnh tình của giai cả. Ông biết, người già ở với người trẻ dễ sinh chuyện. Ai dám chắc ông ra đầu làng ở với con cả, lại không xảy ra chuyện “com

Hoa thơm đầy ngõ

Truyện ngắn của XUÂN HÙNG

Tranh minh họa. (Nguồn: Văn Học)

chẳng lành, canh chẳng ngọt”. Lúc đó, ông muốn thay đổi không khí cũng phải đi bộ rất lâu mới về được giữa thôn, gặp bạn bè.

- Thôi được rồi, cứ để bố tính đi.

Những ngày sau, ông Phê thường đạp xe đến chỗ con cả chơi, quan tâm các cháu nhiều hơn. Ông mới “nhậm chức” Chi hội trưởng Chi hội người cao tuổi của thôn. Chi hội nhận chăm sóc những chậu hoa ven đường, làm tươi tốt vùng quê đang phát triển. Ông nói với hội viên, thanh niên trai tráng của làng còn bận việc, chúng ta rảnh rỗi hơn, việc trồng hoa ngoài chăm sóc cho tinh thần bọn trẻ, còn mang lại cho chúng ta sự minh mẫn, sức khỏe nữa.

Ngoài ông Phê, thực tế chỉ thêm vài người già nhiệt tình chăm sóc hoa, cây cối ven đường, ngõ thôn. Đám người trẻ đang tất bật làm công ty, nhà máy, thấy các ông trồng cây, sáng tối chăm bẵm thì mát lòng mát dạ lắm. Có đứa còn xin hôm Chủ nhật nghỉ làm, được góp tay xách nước thay các cụ, các ông. Ông Phê cười khờ khớ như bắt được tiên. Chăm hoa, giao lưu nhiều, ông Phê thấy tâm hồn mình phơi phới lạ. Cảm xúc trào dâng nên nhiều khi ông hát một mình, rồi đọc thơ. Một hôm ông về nói với cả nhà:

- Cơm nước xong, mọi người ngồi lại để tôi nói điều này.

Tiên gắt lên:

- Điều này là điều gì, bố cứ nói thẳng ra, việc gì phải úp úp mở mở.

Ông Phê đồng ý:

- À, là thế này, bố sẽ đọc thơ cho cả nhà nghe. Bây giờ đời sống tân tiến rồi, người ta không chỉ quanh quẩn chuyện cơm ăn, áo mặc, mà phải biết thưởng thức văn hóa nghệ thuật...

Không để bố nói hết câu, Tiên chặn: Gớm, bây giờ bọn trẻ có cần cái thứ sứt mướt ấy đâu. Ông Phê chẳng thèm tranh cãi. Úi chao, cái gì cũng quy ra tiền thì còn gọi gì là đời sống tinh thần. Ông đứng lên, vươn vai một cái, bắt ngờ mắt chạm phải ánh trăng quê. Trăng đẹp và nên thơ quá. Một tứ thơ nổi lên, ông thốt ra: “Ta thơ cùng ánh trăng vàng/Chờ xuân xuân đến, chờ nàng nàng đi/Tuổi ta còn thiết tha gì/Thèm đôi cánh én mỗi khi nhớ người”. Thằng Bi hét lên “Ông thật tuyệt vời”, còn anh con trai không thôi bĩu môi: “Bố đừng đầu độc thằng Bi!”.

***

Là Chi hội trưởng Chi hội người cao tuổi, ông Phê phát động phong trào làm thơ. Nòng cốt là các hội viên câu lạc bộ thơ của xã. Nói thế thôi chứ nhiều cụ oách lắm, là hội viên của câu lạc bộ cấp huyện chứ chẳng đùa. Một lần ông Phê được mời ra dự họp ở ngoài

huyện, ông thấy người ta bỏ tiền xin giấy phép, in thơ. Những tập thơ được in chuyên nghiệp, đẹp lắm chứ không như ở thôn ông, chỉ phô tô và đọc thô sơ. Ông bàn với ông Trưởng, ông Ngũ, là hai thành viên đặc lực của câu lạc bộ thơ thôn: “Có lẽ tôi sẽ đầu tư tiền in một tập thơ. Cỡ hơn chục triệu thì tôi có rồi, nhưng ngại là thằng con thứ. Nó không thích thơ, ngộ nhờ nó nổi đóa”.

Ông Ngũ phân tích:

- Nói gì thì nói, bọn trẻ cũng chỉ muốn bố mẹ khỏe. Chúng ta khỏe thì chúng nó không phải chăm sóc. Mà làm thơ, chắc chắn là được hòa vào tuổi thanh xuân, không khỏe ra là gì.

- Nhưng thằng Tiên nhà tôi, nó chỉ nghĩ đến tiền chứ có biết thương bố là gì đâu.

Ông Ngũ đồng ý:

- Tôi thấy nó không đến nỗi đâu, nó thương bố thế chứ chả có lòng dạ nào. Chẳng qua việc làm ăn của nó không thuận, chứ hôm nó nói với thằng Thời nhà tôi là, “ông già” nhà tao cần gì, tao cũng chiều. Tôi nghe không sai đâu.

Ông Trưởng gật đầu tán thưởng. Chính ông Trưởng cũng đã dành một khoản tiết kiệm để in một tập thơ để đời. Ông Phê nghe phải. Minh là cha là mẹ chúng nó, mẹ thằng Tiên lại mất sớm, cảnh gà trống nuôi hai con vất vả đủ đường, giờ sương sương một tí, in

TIẾNG LÒNG

Người chồng "mù"

Ảnh minh họa. (Nguồn: FB)

Bạn đã từng ở trong hoàn cảnh, hoặc biết ai đó, âm thầm lên kế hoạch chia tay chồng của mình? Hay một người chồng bỗng một ngày nhận được đơn ly hôn từ vợ và hoàn toàn bất ngờ về điều đó? Bạn có từng chắt chiu bao nhiêu là nỗi niềm, bạn cần vô cùng một người để chia sẻ, mà lại chẳng thể nói gì với người đang đắp chăn nằm bên cạnh?

Là một người ngoài, bạn không tài nào hiểu nổi, người đàn ông bị vợ bỏ đó cũng không đến nỗi nào. Anh ta giỏi giang, đàng hoàng, tử tế, thân ái với mọi người, quan tâm tới đồng nghiệp. Vậy mà tại sao anh ta bị vợ bỏ.

Những người vợ trong tình huống này khi quyết định bỏ chồng thường bị gia đình và bạn bè cô ta phản đối quyết liệt. Bởi vì người chồng là người tốt trong mắt tất cả mọi người. Thậm chí còn là người đáng mơ ước nữa. Vậy mà bạn “dám” bỏ anh ta. Bỏ anh ta rồi, các con bạn sẽ ra sao, có ai còn chịu lấy một người phụ nữ đã trung tuần, một nách vài đứa trẻ. Liệu

bạn bỏ anh ta rồi có lấy được ai tốt hơn chẳng? Thôi thì cứ chịu đựng như vậy đi, rồi thì một đời cũng sẽ qua, để vẫn đóng tròn vai một gia đình hạnh phúc trong mắt người đời, để các con vẫn có một gia đình toàn vẹn.

Những người nói với bạn như vậy không biết rằng bên dưới vầng hào quang của một người đàn ông thành đạt, tử tế, quan tâm tới mọi người, sẵn sàng giúp đỡ bạn bè, đồng nghiệp lại là một người mù trong mối quan hệ với vợ anh ta. Anh ta mù có chọn lọc với các nhu cầu tình cảm của vợ. Anh ta quan tâm tới mọi người, ngoại trừ vợ anh ta. Bởi vì vợ đã là vợ, anh ta không cần quan tâm, lấy lòng gì nữa. Anh ta vẫn giúp đỡ vợ khi vợ cần, thậm chí vẫn yêu vợ, nhưng mù có chọn lọc trước những nhu cầu tình cảm sâu thẳm của cô ấy. Anh ta âm ỉ bỏ qua khi cô phàn nàn về cách bố mẹ chồng đối xử với mình, hay chỉ buông một câu là “thôi bỏ qua đi em, chuyện nhỏ mà!”. Anh ta không cho rằng những khó khăn cô đang

tập thơ cũng chẳng chết ai. Ba ông bắt tay nhau, đồng thanh: Mỗi người sẽ in một tập.

***

Ông Phê đột nhiên trúng thưởng. Đó là một buổi sáng khá đẹp trời, ông nhận được một cuộc gọi.

- Dạ thưa, bác Phê ở hội liên hiệp phải không ạ?

Ông Phê nghe thế, ngớ người, hỏi lại:

- Tôi đúng là Phê, nhưng không phải ở hội liên hiệp. Tôi chỉ tham gia câu lạc bộ thơ.

Kẻ gọi điện liền thoảng chửi ngay: Dạ đúng rồi ạ, đó là hội liên hiệp thơ đó ạ. Cũng đúng thôi bác ạ. Cháu gọi điện, là để thông báo với bác một tin cực kỳ vui, đó là số thuế bao của bác đã trúng phần thưởng một chiếc xe máy SH ạ. Nhân viên của chúng cháu sẽ liên lạc, mong bác nghe máy ạ.

Râm ran vui sướng, ông Phê chưa kịp hỏi vì sao lại trúng thưởng. Ông định sẽ hỏi người gọi đến mình. Ít phút sau, một số lạ gọi đến, nói là nhân viên của tập đoàn X. liên hệ với ông để hướng dẫn nhân thưởng. Vì trị giá của chiếc xe lên đến một trăm hai mươi triệu, nên số tiền thuế là mười triệu, và lại, ông phải mua thêm một sản phẩm của tập đoàn, trị giá năm triệu. Cô gái có giọng ngọt như mía lùi hỏi ông Phê rằng, sẽ rất tiện nếu nộp tiền qua tài khoản ngân hàng. Ông Phê bảo:

- À mà này, tôi đang thắc mắc là tại sao tôi lại trúng thưởng?

Cô gái nói: Dạ, đây là chính sách của nhà cháu ạ. Hằng năm công ty chọn những thuế bao ngẫu nhiên để trao giải thưởng ạ. Cả huyện mình chỉ có mỗi bác là may mắn nhất đó ạ. Bác có tài khoản ngân hàng chứ ạ?

- Tôi già rồi, đâu biết gì về tài khoản ngân hàng mà chuyển.

Cô gái tiếp tục rót mật vào tai ông Phê: Dạ, không sao ạ. Chúng cháu có hình thức hỗ trợ khách hàng nhận thưởng. Chúng cháu sẽ cử người đến tận nơi để xác minh khuôn mặt, nhận tiền thuế và trao sản phẩm mua cho khách. Khi chúng cháu xác nhận bác đã nộp thuế vào hệ thống, công ty sẽ cử người mang xe đến tận nơi, bác cứ pha nước sẵn để chờ...

Lòng ông Phê dâng lên sự hồi hộp chưa từng có. Ông chưa bao giờ nghe được một giọng trẻ trung và tận tình như thế. Ông cũng được cô gái dẫn, cần tạo bất ngờ cho người thân, nên ông phải giữ bí mật. Ông đi ra đi vào, kiểm đếm tiền và chờ gọi điện. Ông tự nhủ, thằng con sẽ sung sướng lắm nếu nó được sở hữu con xe đất tiền sang trọng. Ông sẽ chỉ bảo nó đưa lại khoản tiền để in tập thơ thôi, còn xe cho nó dùng chứ ông già rồi, sử dụng sao được cái xe sang trọng đó.

Nhân viên nữ lại gọi điện, báo ông Phê, sáng mai sẽ về gặp. Cô ta hỏi ông có dùng

điện thoại thông minh? Ông bảo mình có dùng Zalo để giao lưu nhóm thơ.

- Vậy thì bác làm theo cháu hướng dẫn, để gửi vị trí của bác cho chúng cháu để tìm.

Ông Phê làm theo, lòng râm ran vui sướng. Ông chỉ mong nhanh tới hôm sau để được gặp các bạn trẻ, những người mang đến cho ông sự bất ngờ, với một mùa xuân tuyệt diệu.

Sáng hôm sau, trước khi đến, đôi trai gái nhân viên gọi trước cho ông Phê để hỏi nhà có người không và gặp ở đâu cho tiện? Ông nói, mọi người ai vào việc nấy hết, nên đang ở nhà một mình. "Nên gặp nhau ở con ngõ râm bụi nhà chú là tốt nhất. Các cháu liệu có tìm được đường đến"? Cô gái như thể đang uốn lưỡi cho thật ngọt: "Dạ, chúng cháu tìm được ạ".

Họ kia rồi. Ông Phê suýt thốt lên khi nhìn thấy hai người giao hàng. Họ ăn mặc sang trọng quá. Hai người lạ mặt đưa tờ rơi in hình chiếc xe SH màu xám cho ông xem, trao ông một hộp lớn thực phẩm chức năng. Cô gái bảo: "Chúng cháu làm chuyên nghiệp, mang đến cho khách hàng sự bất ngờ và hài lòng. Chúng cháu mong bác vui, khỏe ạ".

Khi ông Phê rút tiền, chuẩn bị đưa thì từ đầu ngõ, thằng Tiền hét lên: "Bố đừng đưa". Nó cùng một thanh niên khác lao đến, chặn đôi trai gái lại.

- Bố, đây là những kẻ thường đi lừa đảo, tại sao bố lại tin rồi giao tiền cho họ?

Lúc này, vài người dân khác cũng kéo tới. Tiền giải thích: Thôn ta vài người bị lừa rồi, bố không biết ư? Cái trò trúng giải cũ rồi. Chúng con đưa cho bố thực phẩm chức năng giả, uống vào chỉ thêm bệnh thôi. Bố để con gọi báo công an.

Thì ra, từ hôm qua Tiền đã loáng thoáng nghe bố nói chuyện với người lạ. Rồi thấy ông có những biểu hiện khác lạ nên đã bí mật theo dõi. Sáng nay, Tiền nói dối là đi làm, nhưng đã nhờ bạn bè trong thôn giúp tìm cách vây bọng lừa đảo. Còn gã, chui vào vườn và chờ "nhà trao thưởng" đến thì xông ra.

Lúc này, ông Phê mới hiểu ra mọi chuyện. Tiền khờ khớ cười, tiền gần bỏ:

- Con biết bố định in thơ. Đây, nếu con không ngăn kịp bọn chúng thì bố đã mất tiền. Bây giờ, con sẽ biểu tiền để bố in sách, còn khoản đó, bố cứ giữ lại.

Ông nhà thơ thôn hãnh diện, thầm cảm ơn thằng con đã cho ông một bài học. Hai anh công an xã xuất hiện, kiểm tra hành chính rồi đưa hai người lạ mặt về trụ sở. Lúc này ông Trưởng, ông Ngũ cũng chạy đến. Ông Trưởng bảo ông Phê: "Nhận được tin trúng thưởng mà định ăn mảnh, chẳng báo anh em chúng tôi. May là bọn lừa đảo này kém chuyên nghiệp, chứ gặp bọn cao tay thì ông mất tiền rồi".

Ngoài ngõ, hàng râm bụi, hoa hồng nở hoa rực rỡ, khê đung đưa trong gió...

X.H

ĐỌC SÁCH

Hoài niệm về tuổi thanh xuân

Không cần nhiều kịch tính, cũng không cần bí ẩn, những bước ngoặt cao trào, cuốn tiểu thuyết "Thâm yêu ánh dương rực rỡ" mang đến cảm giác hoài niệm về thời thanh xuân với những cảm xúc trong sáng, chân thật.

"Thâm yêu ánh dương rực rỡ" của tác giả Mây Quýt là một câu chuyện thanh xuân xoay quanh nhân vật chính Vy - một cô gái học chuyên Văn nhưng lại quyết định theo đuổi ngành Kinh tế chỉ vì muốn gần bên người mình thích, Nhật Minh.

Câu chuyện khắc họa những rung động đầu đời, sự bồng bột của tuổi trẻ, và những quyết định mang màu sắc cảm tính mà ai cũng từng trải qua. Vy luôn âm thầm dõi theo Nhật Minh - cậu nam sinh giỏi Toán, năng động, tinh nghịch và có sức hút. Những khoảnh khắc vụng trộm quan sát, những lần vô tình chạm mặt, cùng những tình huống hài hước... Tình cảm đơn phương của tuổi học trò khiến người đọc sống lại những kỷ niệm mà ai cũng từng trải qua trong đời.

Không cần nhiều kịch tính, cũng không cần bí ẩn, những bước ngoặt cao trào, cuốn tiểu thuyết mang đến cảm giác hoài niệm về thời thanh xuân với những cảm xúc trong sáng, chân thật. Tác giả đã thành công trong việc xây dựng nhân vật có chiều sâu, phản ánh chân thực tâm lý của một cô gái trẻ đang đấu tranh giữa lý trí và cảm xúc.

Điểm mạnh của truyện là lối viết nhẹ nhàng, gần gũi, dễ chạm đến trái tim người đọc. Cốt truyện tuy không đột phá, nhưng lại gần gũi với bối cảnh Việt Nam bây giờ, chắc chắn chạm vào cảm xúc người đọc theo cách mà các sách nước ngoài chưa thể có được. Hài hòa kết hợp giữa yếu tố hài hước và lãng mạn cũng là một điểm nhấn câu chuyện trở nên cuốn hút.

"Thâm yêu ánh dương rực rỡ" là một lựa chọn phù hợp cho những bạn đọc vốn quen với sách nước ngoài, muốn "đổi vị". Từ sự đổi vị này, hy vọng đề tài rất quan trọng này của đời sống sẽ tiếp tục được các nhà văn trẻ khai thác, bởi lẽ phản ánh tình yêu cũng là phản ánh cảm xúc đương thời của con người trong xã hội hiện đại. **BẢO CHÂU**

gặp phải có gì là quan trọng. Anh ta cảm lạnh trước những lời đề nghị được giúp đỡ của cô, hoặc chỉ làm cho có. Anh ta yêu cầu vợ tập trung lo cho gia đình, con nhỏ, đừng có kế hoạch làm gì, đây chưa phải là lúc lo cho việc phát triển bản thân. Nói cách khác, anh ta muốn cô chỉ là người vợ an phận, không gây phiền toái, lo cho con, để anh ta không phải lo lắng gì; còn những ước mơ cháy bỏng của cô, sự nghiệp của cô, lòng tự tôn của cô chẳng hề là thứ gì quan trọng.

Tôi gặp những người chồng phản nản với bạn bè rằng, đâu rồi người phụ nữ dịu dàng thướt tha hiền ngày xưa, đâu rồi người con gái thông minh, hài hước. Người phụ nữ trẻ trung, xinh đẹp đó đã biến thành một người đàn bà nhếch nhác, lấm lem, cáu kỉnh, bất mãn - mà anh ta chẳng hiểu tại sao. Và anh ta mệt mỏi, muốn tránh xa cô. Người phụ nữ thông minh ngày nào giờ trở thành một mụ đàn bà ngu dốt, thiên cận, tầm nhìn chỉ nằm ở bím và sửa trẻ con.

Anh ta hoàn toàn không hiểu rằng cô vẫn là người phụ nữ đó, dù dưới hình hài một người đàn bà ba con, vẫn mang trái tim nóng bỏng của người con gái trẻ ngày xưa - muốn được yêu thương, nhưng giờ đã trở nên cảm lạnh và tê tái vì bị vùi dập. Cô không bị vùi dập theo nghĩa bị đánh chửi. Nhưng cô bị vùi dập vì đã trở nên vô hình với chồng mình. Cô bị vùi dập bởi cô muốn kết nối nhưng anh ta lạnh lùng quay đi. Cô bị vùi dập bởi trong khi cô cần người đàn ông ấy biết bao, thì anh ta còn bận ra ngoài giúp đỡ người khác, rồi trách cô giận dỗi mình vô lý. Cô cáu kỉnh vì cô bất hạnh. Cô nhếch nhác vì sống sót qua mỗi ngày đã là cả một thử thách, lấy đâu ra sức lực mà quan tâm tới vẻ ngoài của mình nữa. Những người ngồi bên cốc bia than thở về bà vợ nhếch nhác và hẳn học không hề biết rằng cô ấy thành ra như vậy là do mình. Đáng giận ở chỗ, anh ta không hề biết tại sao vợ mình bất mãn, bởi vì anh ta mù, điếc trước những lần cô kêu cứu. Anh ta làm vợ trước nhu cầu

kết nối tình cảm của vợ, rồi hoàn toàn bất ngờ khi cô không còn yêu mình nữa. Anh ta không biết rằng ngắt đi tình yêu với anh ta chính là cơ chế phòng vệ của cô khi tổn thương, vì chỉ khi nào hết yêu, cô mới không còn quan tâm khi người đó vô tâm với cô nữa.

Một người bình thường, nếu lỡ làm tổn thương bạn bè hay đồng nghiệp, sẽ cảm thấy áy náy. Một người làm tổn thương vợ mà không hề hay biết thì chỉ có thể giải thích rằng anh ta không biết vì anh ta không thấy, anh ta "mù". Lý do anh ta mù chọn lọc với chỉ riêng vợ mình, là vì đối với anh ta, tầm quan trọng của cô xếp xa phía sau một người đồng nghiệp bình thường. Nếu anh ta làm tổn thương mối quan hệ với đồng nghiệp, anh ta sẽ nhận hậu quả là mất đi một mối quan hệ. Nhưng làm tổn thương vợ, anh ta chẳng mất gì - cô ta đã là vợ anh rồi, có con với anh ta rồi, cô chẳng thể nào bỏ anh ta. Do đó, anh ta không thể ngoảnh mặt làm vợ trước một lời đề

ngợi giúp đỡ của đồng nghiệp, nhưng lại thoái mái làm vợ với vợ mình.

Một người hoàn toàn bất ngờ khi bị vợ bỏ là người mà vợ anh ta chẳng thể nào giải bày nỗi bất hạnh, cô lạnh lùng bao phủ nỗi buồn và niềm thất vọng sâu sắc của mình bằng một khuôn mặt bình thân. Cô che giấu trái tim tổn thương của mình trước người gần gũi với cô nhất, vì cô hiểu rằng chẳng còn gì có thể cứu vãn nữa. Cô lạnh lùng lên kế hoạch cho cuộc đời mình, cho một cuộc sống hậu chia tay, bởi chỉ khi nhìn thấy ánh sáng cuối con đường đó, cô mới có dũng khí mà sống tiếp.

*Người chồng "mù" đó chẳng hề là người xấu trong mắt người ngoài. Nhưng loại chồng này còn có sức sát thương lớn hơn với phụ nữ, chính bởi vì bản chất anh ta không tệ, nhưng lại lựa chọn tội tệ chỉ với riêng vợ mình. Một người tử tế, thấu hiểu, dành thời gian cho tất cả mọi người, chỉ trừ người đầu gối tay ấp với mình - bạn có thấy loại đàn ông này rất phổ biến không? **HÀNG NGÔ***

Tô điểm ngôi nhà

bằng những chậu cây tươi

Chị Lê Phương Lan (40 tuổi, sinh sống ở khu vực Nam Từ Liêm, Hà Nội) chia sẻ, chị sống trong ngôi nhà chung cư cao tầng, gần nhiều trục đường chính. Bên cạnh những thuận tiện về giao thông, thì chị phải đối diện không gian ồn ào tiếng xe cộ. Chị Lan tâm sự: “Càng có tuổi, tôi lại thích cuộc sống yên tĩnh, nhẹ nhàng sau giờ làm việc căng thẳng. Cứ mỗi ngày, tôi cảm thấy rất đau đầu, mệt mỏi khi phải nhìn bốn bức tường trọi xung quanh nhà. Vì vậy, trong ba năm qua, tôi liên tục nghiên cứu các loại sách trồng cây, để thiết kế ban công “xanh” cho gia đình”.

Gần ba năm qua, chị Lan liên tục thử nghiệm trồng các loại cây cảnh, từ hồng leo, sen cạn, đến cây ăn quả nhỏ xinh như dâu tây, cà chua,... Cuối cùng, chị Lan có được một khu vườn nhỏ khoảng 15m² ở trong nhà. Cứ mỗi buổi sáng sớm, chị lại ra ban công ngồi uống trà, đọc sách và tưới tắm cho cây cối. Chị tâm sự: “Tôi như được tiếp thêm nguồn năng lượng sống vào mỗi buổi sớm mai. Nhìn chậu cây nhỏ xinh do chính mình vun trồng tôi lại càng yêu căn nhà của mình hơn”. Chị Lan cho biết, sáu tháng một lần chị lại trồng thêm những loài cây mới như mua một giò phong xinh xinh, hay thêm vài khóm hành xanh, cụm tía tô thơm ngát.

Cũng giống như chị Lan, Trần Anh Tuấn (33 tuổi, sinh sống ở Hà Nội) đang tô điểm thêm màu xanh cho không gian trong nhà. Được biết, Anh Tuấn đang thuê nhà tại một dãy trọ nhỏ ở Hà Nội, không gian tương đối hạn hẹp, căn phòng rộng hơn 25m². Anh chia sẻ: “Tôi làm mảng IT, thường xuyên ở văn phòng hơn 8 tiếng đồng hồ. Công việc căng thẳng, khi về nhà chỉ nhìn thấy những bức tường thô ráp, vô hồn. Tinh thần ảnh hưởng đến sức khỏe của tôi, khoảng một năm trước đây, tôi thường xuyên mất ngủ và trở nên khó tính”. Sau khi gặp bác sĩ tâm lý, anh đã được khuyên nên trồng thêm cây xanh ở ngoài ban công, nuôi một số “thú cưng” nhỏ xinh để xoa dịu tinh thần.

Hiện tại, bên ngoài hành lang nhỏ nhỏ của Anh Tuấn trồng rất nhiều loại cây từ giò cây treo xanh mướt, đến cây lan ý, cây cọ Nhật được sắp xếp một cách gọn gàng. Không gian chật hẹp, cũ kĩ nay được “thay da, đổi thịt”. Anh Tuấn tâm sự: “Cây xanh giúp không gian sống trở nên sinh động, tươi tắn và thẩm mỹ hơn. Một chậu cây xanh đặt ở vị trí thích hợp đem lại nguồn năng lượng tích cực cho chủ nhà”.

Không chỉ cây cảnh, mà Anh Tuấn trở nên yêu thích cả những cành hoa. Mỗi tuần một lần, anh lại mua một bó hoa nhỏ nhỏ về cắm trong phòng. Mùa nào hoa ấy, mùa xuân anh

Ngôi nhà mỗi ngày một màu xanh

● **Cần lựa chọn loài cây phù hợp với nhu cầu, điều kiện của gia đình.** (Ảnh minh họa - Nguồn: Cây xanh)

● **Trồng cây cảnh trong không gian sống giúp tinh thần của mọi người thư giãn, hạnh phúc.** (Ảnh minh họa - Nguồn: PV)

● **Cây xanh đang tô điểm cho những ngôi nhà trong phố thị thêm sức sống.** (Ảnh minh họa - Nguồn: PV)

Giữa phố thị ồn ào, xô bồ, hiện nay, rất nhiều người đang “thèm” một chút không gian xanh tươi mát. Mỗi người sẽ có một cách làm riêng, từ việc thiết kế lại ngôi nhà gắn liền với thiên nhiên, cây cỏ, hay đơn giản chỉ cần mỗi ngày thay một bình hoa, thêm một chậu cây nhỏ nhỏ.

cắm bình ly, hoa lê, mùa hè anh cắm loài hoa cúc tana, hoa baby khô, mùa đông là hoa hồng, hướng dương,... Anh cho biết: “Căn phòng của tôi tương đối nhỏ, không phù hợp đặt các chậu cây trong nhà. Vì vậy, tôi lựa chọn cắm hoa, để gần gũi hơn với thiên nhiên. Màu sắc rực rỡ, đẹp mắt của hoa tươi giúp tinh thần tôi thư giãn, hạnh phúc”.

Thực tế, theo một nghiên cứu vừa được công bố trên tạp chí y khoa BMJ Open, không gian xanh ở các thành phố không chỉ đẹp mắt mà còn có thể giúp bảo vệ sức khỏe con người, đóng vai trò quan trọng trong việc giảm bệnh tật và tử vong do biến đổi khí hậu. Cũng theo nghiên cứu của tạp chí y khoa này, những khu vực có nhiều không gian xanh có tỷ lệ người mắc các vấn đề sức khỏe liên quan đến nhiệt độ cao và tử vong thấp hơn so với những khu vực có ít cây xanh. Đồng thời, sự hiện diện của cây cối ở các đô thị giúp tăng cường sức

khỏe tinh thần của con người, bù đắp tác động của ô nhiễm môi trường đối với sức khỏe.

Một nghiên cứu khác được đăng trên tờ Environment International vào năm 2015 đã chỉ ra rằng không gian xanh liên quan tới sức khỏe chung và sức khỏe tâm thần. Không có sự khác biệt giữa không gian xanh tại nông thôn và không gian xanh tại đô thị. Những người sống ở đô thị, nếu tiếp xúc nhiều với thảm thực vật xanh nhìn chung duy trì sức khỏe tâm thần tốt hơn, cũng như tỷ lệ mắc trầm cảm thấp hơn những người sống ở vùng đông đúc. Do đó, nếu không gian và điều kiện cho phép, mỗi người nên cân nhắc tạo thêm nhiều không gian xanh cho ngôi nhà của mình.

Trồng cây an toàn trong không gian hẹp

Xây dựng một không gian sống lành mạnh, gắn liền với thiên nhiên đang là xu hướng trên thế giới và Việt Nam. Tuy nhiên, hiện nay ở thành phố rất nhiều người sống trong nhà

chung cư, nhà tập thể, diện tích đất hạn hẹp, nên việc trồng cây cần phải tính toán thật cẩn thận.

Bên cạnh đó, có một số cây chứa các chất độc hại trong lá, nhựa, hay hạt mà khi chúng ta tiếp xúc có thể gây kích ứng da, ngứa, hoặc thậm chí khó thở và gây ra những hậu quả nghiêm trọng.

Hơn nữa, rất nhiều người muốn mang cây xanh vào không gian nghỉ ngơi và phòng ngủ cũng vậy. Nhưng khi đặt nhiều cây xanh trong phòng ngủ sẽ gây nguy hiểm đến tính mạng. Ban đêm, hoa hoặc cây xanh ngừng quang hợp nhưng vẫn diễn ra quá trình hô hấp, cây xanh sẽ hấp thụ khí oxy trong không khí để phân giải chất hữu cơ, sản sinh ra năng lượng cần cho các hoạt động sống của cây. Đây là một trong những mối nguy hiểm đối với tính mạng của chúng ta hằng đêm, nếu không đủ oxy để thở, sẽ khiến mọi người cảm thấy khó thở, thậm chí nặng hơn sẽ bị chết ngạt. Vì vậy, việc lựa chọn chỗ

để và loại cây an toàn là rất cần thiết để bảo đảm sức khỏe cho mỗi thành viên trong gia đình.

Theo một nghiên cứu được tài trợ bởi Công ty chế tác thực vật Ambius (Hoa Kỳ) tài trợ cho nhóm nghiên cứu sinh ở trường đại học, cho ra được cách bố trí trồng cây trong nhà giúp giảm thiểu ung thư từ không khí. Thí nghiệm thực hiện trong nhiều giờ với một số loại cây phổ biến như thường xuân, lục thảo trỏ, trầu bà trắng,... cho ra kết quả, cây lọc sạch không khí nhất, khi các căn phòng có hệ thống thông gió, cửa sổ thoáng mát. Bằng cách bố trí như vậy có thể giúp loại bỏ không khí cũ ra khỏi các tòa nhà bí, kín.

Dựa trên việc giảm nhẹ lượng khí “cũ” trong buồng có cây, các nhà nghiên cứu tin tưởng rằng thực vật đã loại bỏ khoảng 43% tổng số VOC trong thời gian thử nghiệm 8 giờ và gần như cả ba loại hóa chất đặc biệt có hại: ankan (loại bỏ 98%), dẫn xuất benzen (86%) và cyclopentane (88%). Nhóm nghiên cứu viết trong báo cáo của họ rằng việc loại bỏ các chất gây ô nhiễm trong không khí này, vốn có thể gây ra những ảnh hưởng đáng kể đến sức khỏe, có thể có những tác động đáng kể đến việc duy trì môi trường lành mạnh trong phòng.

Ngoài việc bố trí cây trồng trong nhà, mọi người cần chú ý việc lựa chọn giống cây an toàn, phù hợp với gia đình. Bill Wolverton, một nhà khoa học nghiên cứu thực vật của NASA chia sẻ, có một số loại cây trồng trong nhà (ban công) đem lại lợi ích rất tốt cho sức khỏe, như cây cảnh trầu bà, cây cảnh tầm xuân, cây cảnh nha đam và cây cảnh lan. Hoặc các cây họ cam quýt là loài cây lý tưởng để trồng trong nhà. Khi chúng ra hoa, mùi hương tỏa ra vô cùng dễ chịu. Ví dụ như một chậu quất nhỏ, cây chanh nhỏ...

Trùng hợp, những loại cây này phù hợp với cuộc sống của những người thành thị tại Việt Nam. Vì chúng có khả năng hút âm, lá cây chứa một lượng lớn các chất chữa bệnh, diệt khuẩn cho môi trường xung quanh cây. Đặc biệt, những loại cây này sinh trưởng tốt trong khí hậu nhiệt đới, ưa nước và bóng râm, không chịu được nắng gắt, cây vẫn có thể sinh trưởng tốt khi trồng thủy sinh.

Ngoài ra, các loại cây này cũng có tác dụng dùng để trang trí để bàn hoàn hảo để thu hút ánh nhìn và mang lại sự tươi mát cho không gian và hấp thụ khí độc như khói thuốc, khí thải của động cơ, bức xạ từ các thiết bị điện tử, các khí benzene,...

Tuy nhiên, dù các loại cây này có rất nhiều tác dụng, nhưng khi trồng nên để xa tầm tay với của trẻ con, hạn chế chó, mèo đến gần. Vì trong nhựa cây vẫn có một số loại độc nhẹ có thể làm dị ứng, khiến cho động vật, trẻ nhỏ choáng váng, nôn mửa.

HƯƠNG NGỌC

Kinh nghiệm quốc tế về bảo mật dữ liệu

● Các công ty công nghệ lớn như Meta đều bị kiểm soát chặt chẽ bởi Đạo luật GDPR. (Ảnh: Cybernews)

Trong kỷ nguyên số hóa toàn cầu, dữ liệu đã trở thành tài sản quý giá, đóng vai trò then chốt trong việc định hình các chiến lược kinh doanh, chính sách công và thậm chí cả an ninh quốc gia. Trên thế giới, nhiều quốc gia đã xây dựng và triển khai các khung pháp lý nhằm bảo vệ dữ liệu cá nhân và bảo đảm an ninh thông tin, tạo nền tảng cho sự phát triển bền vững của nền kinh tế số.

Bộ quy tắc bảo vệ dữ liệu nghiêm ngặt nhất thế giới

Nhận thức rõ tầm quan trọng của việc bảo vệ quyền riêng tư của công dân, Liên minh châu Âu (EU) đã thiết lập một trong những bộ quy tắc bảo vệ dữ liệu nghiêm ngặt nhất thế giới - Quy định chung về bảo vệ dữ liệu (GDPR), có hiệu lực từ năm 2018. GDPR không chỉ đặt ra các tiêu chuẩn cao về quyền riêng tư mà còn có phạm vi áp dụng rộng, ảnh hưởng đến các doanh nghiệp và tổ chức trên toàn cầu.

Một trong những điểm quan trọng nhất của GDPR là đặt quyền kiểm soát dữ liệu cá nhân vào tay người dùng. Công dân EU có quyền truy cập, chỉnh sửa, xóa và di chuyển dữ liệu của mình. Theo đó, cá nhân có thể yêu cầu doanh nghiệp hoặc tổ chức cung cấp bản sao dữ liệu của họ hoặc chuyển dữ liệu đó sang một dịch vụ khác mà không bị hạn chế - một yếu tố đặc biệt quan trọng trong bối cảnh nền kinh tế số phụ thuộc nhiều vào dữ liệu. Bên cạnh đó, cá nhân còn có quyền yêu cầu xóa dữ liệu cá nhân, hay còn gọi là "quyền được lãng quên", khi dữ liệu không còn cần thiết hoặc đã bị thu thập trái phép. Quyền phản đối cũng được đảm bảo, cho phép cá nhân từ chối việc sử dụng dữ liệu của họ trong các hoạt động tiếp thị hoặc xử lý tự động. Sự gia tăng quyền lực của người dùng không chỉ giúp bảo vệ quyền riêng tư mà còn buộc các doanh nghiệp phải

minh bạch hơn trong cách thu thập và sử dụng thông tin cá nhân.

Đạo luật GDPR yêu cầu các doanh nghiệp và tổ chức phải minh bạch trong quá trình thu thập và xử lý dữ liệu. Các quy định bao gồm việc cung cấp cho người dùng thông tin rõ ràng về cách dữ liệu của họ được thu thập, lưu trữ, chia sẻ và xử lý. Một nguyên tắc quan trọng của GDPR là "sự đồng ý rõ ràng", nghĩa là dữ liệu cá nhân chỉ có thể được thu thập nếu người dùng đồng ý một cách minh bạch, có ý thức và chủ động, thay vì mặc định hoặc bị ẩn trong các điều khoản dài dòng. Mặt khác, các tổ chức cũng phải nhanh chóng thông báo vi phạm dữ liệu. Cụ thể, nếu có vi phạm bảo mật dữ liệu cá nhân nghiêm trọng, công ty phải thông báo cho cơ quan bảo vệ dữ liệu và người dùng bị ảnh hưởng trong vòng 72 giờ. Đặc biệt đối với những tổ chức xử lý khối lượng dữ liệu lớn, GDPR yêu cầu phải có nhân sự chịu trách nhiệm bảo vệ dữ liệu (Data Protection Officer - DPO) để giám sát việc tuân thủ các quy định và giảm thiểu rủi ro về bảo mật.

Chế tài xử phạt nghiêm khắc là công cụ giúp GDPR trở nên đặc biệt hiệu quả. Nếu vi phạm, tổ chức có thể bị phạt lên đến 20 triệu euro hoặc 4% tổng doanh thu toàn cầu, tùy theo mức nào cao hơn. Các khoản phạt này đủ lớn để trở thành một động lực thúc đẩy doanh nghiệp tuân thủ, đặc biệt là các tập đoàn công nghệ lớn thường xử lý khối lượng dữ liệu

không lồ. Điển hình, Amazon bị phạt 746 triệu euro vào năm 2021 vì không tuân thủ quy tắc về quyền riêng tư và thu thập dữ liệu người dùng trái phép. Meta bị phạt 1,2 tỷ euro vào năm 2023 vì chuyển dữ liệu người dùng EU sang Hoa Kỳ mà không có biện pháp bảo vệ thích hợp. Đáng nói, GDPR không chỉ có tác động trong phạm vi EU mà còn ảnh hưởng đến các công ty trên toàn thế giới. Bất kỳ tổ chức nào xử lý dữ liệu của công dân EU, dù có trụ sở ở đâu, đều phải tuân thủ quy định này, khiến nhiều công ty ngoài EU cũng phải thay đổi chính sách bảo mật dữ liệu của họ.

GDPR mang lại nhiều lợi ích, nhưng cũng tạo ra không ít thách thức như chi phí tuân thủ cao, giảm tính linh hoạt trong kinh doanh. Theo đó, các doanh nghiệp nhỏ phải đầu tư vào công nghệ bảo mật, đào tạo nhân viên và thuê chuyên gia để đảm bảo tuân thủ. Nhiều tổ chức than phiền rằng GDPR quá phức tạp, khiến việc triển khai gặp nhiều khó khăn. Dù còn nhiều tranh cãi, GDPR vẫn được coi là một chuẩn mực toàn cầu về bảo vệ dữ liệu cá nhân, đặt nền tảng cho một kỷ nguyên kỹ thuật số an toàn hơn.

Bảo mật dữ liệu tại Mỹ đối mặt nhiều khoảng trống pháp lý

Hoa Kỳ được xem là trung tâm công nghệ hàng đầu thế giới, nhưng hệ thống pháp luật bảo vệ dữ liệu khá phức tạp và phân tán. Quốc gia này không có một đạo

luật liên bang duy nhất mà thay vào đó là một mạng lưới các quy định khác nhau, được áp dụng tùy theo ngành nghề, mục đích sử dụng và quy mô tổ chức. Chính sách này vừa mang lại tính linh hoạt, vừa đặt ra những thách thức lớn về tuân thủ và bảo mật dữ liệu trong bối cảnh các cuộc tấn công mạng và rò rỉ dữ liệu ngày càng gia tăng.

Không giống như Liên minh châu Âu với Quy định chung về bảo vệ dữ liệu (GDPR), hệ thống bảo vệ dữ liệu ở Mỹ dựa vào các luật chuyên biệt theo từng lĩnh vực. Ví dụ cụ thể là Đạo luật về quyền riêng tư trong lĩnh vực tài chính (Gramm-Leach-Bliley Act - GLBA). Đạo luật GLBA được ban hành năm 1999, quy định các tổ chức tài chính phải bảo vệ thông tin nhạy cảm của khách hàng và cung cấp các chính sách bảo mật rõ ràng. GLBA yêu cầu các tổ chức tài chính phải thông báo cho khách hàng về cách thức thu thập, chia sẻ và bảo vệ dữ liệu tài chính; định nghĩa rõ các biện pháp bảo vệ dữ liệu chống lại các rủi ro an ninh; đồng thời hạn chế việc chia sẻ thông tin tài chính của khách hàng mà không có sự đồng ý. GLBA là nền tảng trong việc bảo vệ dữ liệu tài chính, nhưng lại không bao trùm toàn bộ dữ liệu doanh nghiệp, dẫn đến những khoảng trống pháp lý trong xử lý dữ liệu thương mại.

Cạnh đó, Đạo luật bảo vệ dữ liệu y tế (Health Insurance Portability and Accountability Act -

HIPAA), có hiệu lực từ năm 1996, quy định về bảo vệ dữ liệu y tế và thông tin bệnh nhân. Các tổ chức y tế phải mã hóa và bảo mật dữ liệu y tế nhằm ngăn chặn truy cập trái phép; thông báo vi phạm dữ liệu trong vòng 60 ngày nếu có sự cố rò rỉ thông tin bệnh nhân; và tuân thủ các quy trình kiểm soát xử lý, lưu trữ và chia sẻ dữ liệu y tế. HIPAA đóng vai trò quan trọng trong việc bảo vệ dữ liệu trong ngành Y tế, nhưng chỉ áp dụng cho các tổ chức chăm sóc sức khỏe và các đối tác của họ, không điều chỉnh dữ liệu của các công ty công nghệ xử lý thông tin sức khỏe, như Apple Health hay Google Fit.

Ngoài ra, Đạo luật về quyền riêng tư trong truyền thông điện tử (Electronic Communications Privacy Act - ECPA) được ban hành năm 1986. Đạo luật quy định về bảo vệ dữ liệu truyền thông điện tử, bao gồm email, tin nhắn văn bản và thông tin liên lạc kỹ thuật số; đồng thời hạn chế các tổ chức và cá nhân nghe lén, thu thập hoặc truy cập trái phép vào dữ liệu truyền thông. Tuy nhiên, vì ECPA đã được ban hành từ trước khi có Internet phổ biến, nên nhiều quy định trở nên lỗi thời và chưa đáp ứng đủ nhu cầu bảo vệ dữ liệu trong môi trường số hóa hiện đại.

Mới nhất, Đạo luật về bảo vệ cơ sở hạ tầng quan trọng (Cybersecurity Information Sharing Act - CISA), được thông qua năm 2015, khuyến khích việc chia sẻ thông tin về các mối đe dọa an ninh mạng giữa khu vực công và tư nhân. Mục tiêu chính của CISA là bảo vệ cơ sở hạ tầng quan trọng, bao gồm hệ thống tài chính, năng lượng, y tế và công nghệ; cải thiện khả năng phát hiện và đối phó với các cuộc tấn công mạng; và tạo ra một mạng lưới hợp tác giữa chính phủ và doanh nghiệp nhằm bảo vệ dữ liệu nhạy cảm. Dù CISA có vai trò quan trọng trong việc chống lại các mối đe dọa mạng, nhưng lại không quy định rõ trách nhiệm bảo vệ dữ liệu cá nhân hoặc thương mại của các doanh nghiệp.

Do thiếu một luật liên bang chung, các bang tại Mỹ có quyền ban hành các quy định riêng về bảo mật dữ liệu. Trong đó, tiểu bang California là nơi có các tiêu chuẩn bảo vệ dữ liệu chặt chẽ nhất với Đạo luật quyền riêng tư của người tiêu dùng California (CCPA), được ban hành năm 2018, gần giống với GDPR của EU. Các bang khác như Virginia, Colorado và Utah cũng đang phát triển các quy định riêng về bảo mật dữ liệu, khiến bức tranh pháp lý tại Mỹ trở nên phức tạp hơn.

Dù có nhiều đạo luật bảo vệ dữ liệu trong các lĩnh vực khác nhau, hệ thống của Mỹ vẫn tồn tại nhiều khoảng trống và thách thức như thiếu sự thống nhất, dữ liệu thương mại ít được bảo vệ, cơ chế xử phạt giữa các tiểu bang và liên bang có nhiều khoảng trống. Đặc biệt, Mỹ là mục tiêu của nhiều cuộc tấn công mạng từ các nhóm hacker có tổ chức, nhưng hệ thống luật hiện tại chưa đủ linh hoạt để đối phó với các mối đe dọa ngày càng tinh vi. **ĐIỀU BẢO**

● Hoa Kỳ được xem là trung tâm công nghệ hàng đầu thế giới, nhưng hệ thống pháp luật bảo vệ dữ liệu còn nhiều "lỗ hổng". (Ảnh: Gatefy)

Tạo khóa bảo vệ trang cá nhân

Lê Thu Huyền (18 tuổi, sinh sống ở Hà Nội) cho biết, em sử dụng mạng xã hội từ năm học cấp II, nhưng Huyền gần như không đăng bất cứ thông tin cá nhân nào trên trang Facebook cá nhân của em. Huyền chia sẻ, trên mạng xã hội em chỉ kết bạn với gia đình, bạn bè và thầy, cô giáo. Em nói: “Thời điểm mới dùng mạng xã hội, em rất tò mò, hay đăng một vài bức ảnh cá nhân và tương tác, trò chuyện với một số người lạ trên mạng. Sau một thời gian, em thường nhận những lời “gạ gẫm” xin số điện thoại, địa chỉ nhà”. Huyền trò chuyện với bố mẹ, nhận được lời khuyên nên bảo vệ các thông tin cá nhân, hạn chế trò chuyện với người lạ. Sau khi Facebook có tính năng bảo vệ trang cá nhân, Huyền lập tức khóa lại để bảo đảm an toàn khi sử dụng mạng xã hội.

Em chia sẻ: “Các thầy cô trên trường thường có những buổi dạy ngoài giờ về cách bảo đảm an toàn khi sử dụng Internet. Vì vậy, trước năm 18 tuổi, khi chưa có nhiều va chạm xã hội, em chủ động cài đặt bảo vệ quyền riêng tư cho trang cá nhân của mình”.

Không chỉ trẻ dưới tuổi vị thành niên, hiện nay, ngay cả người trẻ đã đi làm cũng chọn cách hạn chế đăng thông tin hoặc khóa bảo vệ các trang cá nhân để bảo đảm an toàn cho bản thân. Phương Anh (24 tuổi, sinh sống ở Đà Nẵng) cho biết, cô có cuộc sống “sôi động” trên các trang mạng xã hội như Facebook, Instagram, Zalo,... Nhờ có ngoại hình xinh xắn, đáng yêu, Phương Anh có rất nhiều bạn bè qua mạng xã hội. Tuy nhiên, sau một thời gian sử dụng, cô nhận được hàng loạt tin nhắn tố “lừa tình” qua mạng.

Khi trò chuyện với các “nạn nhân”, Phương Anh mới biết đã có người đánh cắp hình ảnh cá nhân của cô để đi lừa tiền, lừa tình người khác. Để giải quyết những rắc rối cho bản thân, Phương Anh phải nhờ đến sự hỗ trợ từ luật sư. Cô chia sẻ: “Sau khi mọi việc được giải quyết, tôi lập tức khóa các trang mạng cá nhân, để chế độ riêng tư và không nhận những lời mời kết bạn lạ”.

Thực tế, dữ liệu trở thành loại tài nguyên giá trị trong kỷ nguyên số, thậm chí được ví von như nguồn dầu mỏ đặc biệt trong nền kinh tế số. Thế nhưng dữ liệu này, trong đó có dữ liệu cá nhân, liên tục bị lợi dụng, trở thành “món hàng” để mua bán.

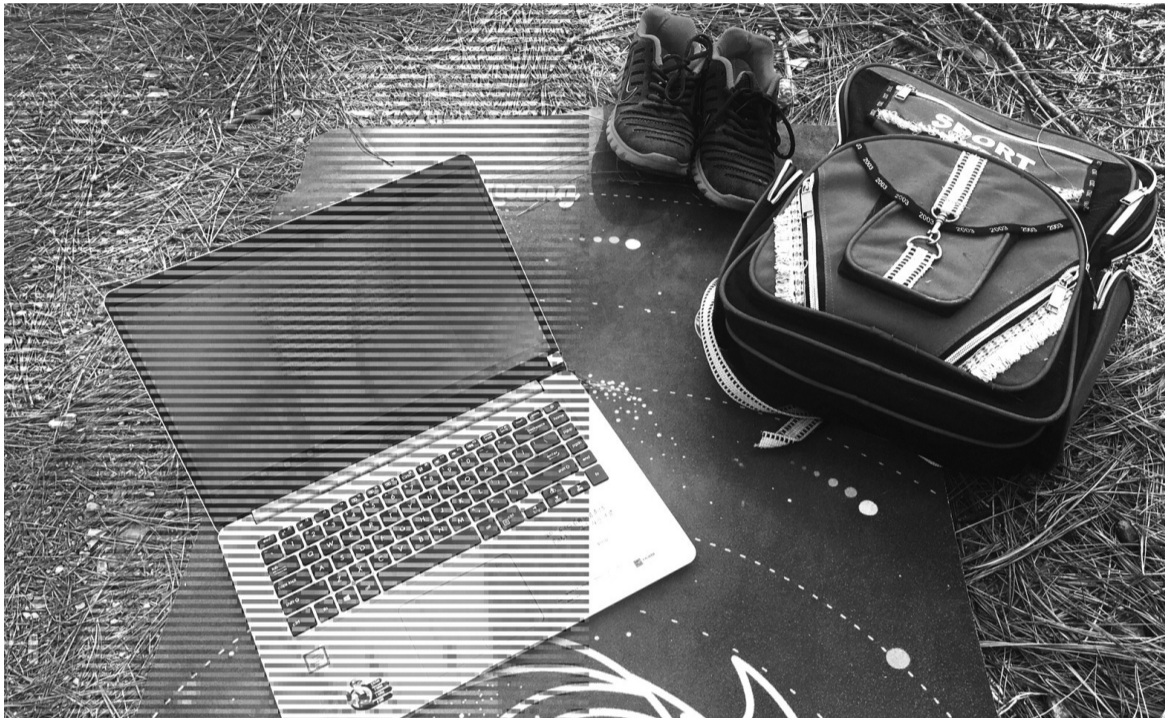
Rất có thể những thông tin cá nhân của nhiều người như tên tuổi, khuôn mặt, ngày sinh... đang bị sử dụng bởi một tài khoản ảo trò chơi, đánh bạc, cá độ online... Hay là tự dung các số lạ gọi tới tấp chào bán sản phẩm, sử dụng dịch vụ gì đó, thậm chí liên quan tới một vụ việc đang bị điều tra mà mình chẳng liên quan.

Theo dữ liệu của Bộ Công an, 2/3 dân số Việt Nam, tương ứng với trên 68 triệu người đang bị chia sẻ dữ liệu cá nhân trên

Người trẻ sống “kín tiếng” trên mạng xã hội

● Lê Thu Huyền chọn khóa trang cá nhân để bảo vệ quyền riêng tư. (Nguồn: NVCC)

● Nhiều người trẻ lựa chọn sống “kín tiếng” trên mạng xã hội để bảo đảm an toàn cho bản thân. (Nguồn: PV)

Đối lập với đại đa số người trẻ thích tương tác, trò chuyện trên mạng xã hội, hiện nay, để bảo vệ thông tin cá nhân, nhiều thanh, thiếu niên đã chọn lối sống “kín tiếng”, không phô trương trên không gian ảo.

không gian mạng với nhiều hình thức, mức độ khác nhau. Có đến 1.300 GB dữ liệu cá nhân người Việt bị mua bán trên mạng.

Thực tế, hiện nay, số lượng người trẻ sử dụng mạng xã hội trên Internet rất nhiều. Có một bộ phận không nhỏ thanh, thiếu niên từng bị đánh cắp thông tin, gặp nguy hiểm trên không gian ảo. Vì vậy, để bảo vệ thông tin cá nhân, nhiều người trẻ đã hạn chế đăng hình ảnh, chia sẻ trên các ứng dụng như Zalo, Facebook, Instagram,... để tránh bị kẻ xấu theo dõi, lợi dụng.

Một số khảo sát gần đây cho thấy, người trẻ đang có xu hướng “chán ghét” các trang mạng xã hội hơn. Lấy ví dụ khảo sát cách đây ba năm của ngân hàng đầu tư Piper Sandler, Mỹ cho thấy, Instagram đang mất dần sức hấp dẫn với các thế hệ tiếp theo. Chỉ 22% người được hỏi trong độ tuổi từ 7 đến 22 coi đây là ứng dụng yêu thích. Giảm 9%, so với cùng kỳ năm 2020.

Ngoài Instagram, các ứng dụng từng được Gen Z (nhóm

● Sử dụng mạng xã hội an toàn giúp người trẻ hạn chế những rủi ro bị lộ thông tin. (Ảnh minh họa - Nguồn: Trí Thức VN)

người sinh năm 1997 đến 2012) ưa chuộng, giờ đây cũng trở nên nhạt nhẽo. Cuộc thăm dò của Tallo tháng 12/2021 phát hiện chỉ còn 4% số người trẻ thường xuyên dùng Facebook. Trong khi tỷ lệ này ở Twitter là 2%.

Để hạn chế sự ảnh hưởng của mạng xã hội đến với cuộc sống, nhiều người trẻ đã theo trào lưu như “tối giản kỹ thuật”. Đây là một thuật ngữ của giáo sư khoa học máy tính Cal Newport đề cập vào năm 2019, lối sống này đã được người trẻ khắp thế giới đón nhận. Chẳng hạn, một số thanh niên đã đã và tìm đến “công nghệ quá khứ”, như sử dụng điện thoại “cục gạch”, tiền mặt, thẻ ngân hàng thay cho thanh toán kỹ thuật số.

Học cách dùng mạng xã hội an toàn

kết quả nghiên cứu của Incogni đã cho thấy sự phân hóa rõ rệt về mức độ bảo vệ quyền riêng tư giữa các nền tảng truyền thông xã hội hàng đầu. Trong đó, Facebook nổi lên như một nền tảng mạng xã hội có

nhiều hoạt động xâm phạm quyền riêng tư của người dùng nhất trong số 15 nền tảng được đánh giá, với số điểm cao nhất lên tới 18,98/20.

Các nền tảng mạng xã hội có mức độ xâm phạm quyền riêng tư của người dùng cao tiếp theo sau Facebook bao gồm: Messenger (16,51/20 điểm), LinkedIn (16,13/20 điểm), Instagram (15,84/20 điểm), X (15,20/20 điểm), TikTok (14,25/20 điểm), Youtube (13,64/20 điểm).

Điều đáng báo động nhất là nhiều nền tảng mạng xã hội vẫn tiếp tục lưu trữ dữ liệu của người dùng trong thời gian dài sau khi họ đã xóa tài khoản. Nghiên cứu của Incogni cho thấy, Facebook, Instagram, Messenger, YouTube và Discord đều giữ lại dữ liệu trong tối đa 180 ngày.

Chia sẻ với Báo Pháp luật Việt Nam, chuyên gia IT, Bùi Xuân Nhân Trí (hiện đang làm tại một công ty công nghệ ở Hà Nội) cho biết, các thuật toán trên trang mạng xã hội đang tổng hợp và thu thập rất nhiều dữ liệu cá

nhân của mỗi người. Lấy ví dụ, không cần vào profile một người mà chỉ cần phân tích 68 like trên Facebook là xác định được màu da (tỷ lệ chính xác 95%), xu hướng tình dục thẳng hay đồng tính (88%) và xu hướng chính trị (85%). Với 100 likes, có thể biết IQ, tôn giáo và có nghiện một thứ gì đó hay không. Với 1.000 likes có thể biết cha mẹ đối tượng có ly dị trước tuổi trưởng thành hay không. Bạn like càng nhiều, vết cang nhiều, bạn càng dễ bị bắt bài.

Để bảo đảm an toàn khi sử dụng mạng xã hội, việc đầu tiên tránh để trang cá nhân ở chế độ công khai các thông tin riêng tư như số điện thoại, địa chỉ nhà, nơi làm việc,... Nguồn ảnh cá nhân cũng nên để ở chế độ bạn bè, ảnh đại diện cần cài đặt cơ chế bảo vệ, hạn chế việc kẻ xấu lấy ảnh chính chủ sử dụng vào mục đích xấu.

Ngoài ra, việc chia sẻ địa điểm trên mạng xã hội cũng gián tiếp gây mất an toàn cho người sử dụng. Lấy ví dụ, những địa điểm thường xuyên chúng ta ghé thăm như trường học, cơ quan, quán ăn,... Đặc biệt, trong thời gian đi du lịch, nghỉ dưỡng không nên chia sẻ ảnh, địa điểm nơi nghỉ ở chế độ công khai, đề phòng kẻ trộm lợi dụng sơ hở đột nhập vào nhà. Ngoài ra, khi chia sẻ ảnh, video của bạn bè, người thân trong gia đình nên hỏi ý kiến của chính chủ, bảo đảm có được sự đồng ý của họ trước khi chia sẻ về hoạt động ấy.

Bên cạnh đó, người dùng các trang mạng xã hội cần sử dụng mật khẩu đủ mạnh cho mỗi tài khoản đăng nhập. Vì một trong những cách dễ nhất để “tin tặc” đánh cắp thông tin hàng loạt là thăm dò đăng nhập bằng cách kết hợp tên người dùng và mật khẩu từ một nguồn và thử các kết hợp tương tự như vậy cho các ứng dụng khác. Đối với điện thoại thông minh, để bảo vệ thông tin cá nhân, người dùng nên sử dụng Passcode bất cứ nơi nào có thể, ngay cả khi nó là tùy chọn. Lấy ví dụ, nhiều điện thoại thông minh cung cấp mã PIN bốn chữ số theo mặc định. Đừng theo thiết lập đó, hãy sử dụng xác thực sinh trắc học khi có thể và thiết lập một Passcode mạnh.

Cuối cùng, khi truy cập tài khoản truyền thông xã hội hoặc thực hiện mua hàng trực tuyến, người dùng sẽ sử dụng trình duyệt để kết nối với web. Tất cả các trình duyệt web đó đã lưu lại dấu vết để theo dõi chi tiết hoạt động trực tuyến của bạn, thông tin ẩn trong lịch sử trình duyệt Web có thể trở nên đến địa chỉ nhà, thông tin gia đình và một số dữ liệu cá nhân khác. “Tin tặc” có thể nắm giữ thông tin này dễ dàng. Để bảo vệ tốt hơn thông tin có thể ẩn trong lịch sử web của người dùng, hãy nhớ xóa cookie trình duyệt và xóa lịch sử trình duyệt của người dùng một cách thường xuyên. ANH NHI

Khi người trẻ “tâm sự” với... AI

● Người trẻ dùng chatbot AI. (Ảnh minh họa - Nguồn: Báo Tiền Phong)

Hiện nay, nhiều người trẻ ngoài điều gì không biết hỏi AI, đã chuyển sang chia sẻ với AI như một “người bạn”. Thế nhưng, lời khuyên từ AI đôi khi có thể không phù hợp hoặc thậm chí vượt ra ngoài khuôn khổ an toàn về mặt tâm lý...

“Tôi muốn tâm sự với bạn về những điều trĩu nặng trong lòng”

Mới đây, một cô gái đã chia sẻ cuộc trò chuyện của mình với DeepSeek, đăng tải lên MXH Douyin và nhận được nhiều sự chú ý của cộng đồng mạng. Cô gái cho biết, bản thân đã khóc sau khi trò chuyện với AI này.

“Tôi chưa bao giờ nghĩ rằng mình lại khóc vì một cuộc trò chuyện với AI. Mọi người vẫn nói, đằng sau DeepSeek là một tâm hồn dịu dàng. Hôm nay, tôi bỗng nhiên nảy ra một ý tưởng kỳ lạ, thử gửi cho nó những lời tâm sự:

DeepSeek thân mến, cuộc đời tôi dường như đang rơi vào bế tắc. Tôi muốn tâm sự với bạn về những điều trĩu nặng trong lòng. Tôi đã 35 tuổi, có hai cô con gái, một công việc nhà nước đủ sống qua ngày, một người chồng từng kết hôn vì tình yêu nay đã trở thành sự chán ghét lẫn nhau. Bên ngoài, mọi thứ có vẻ bình yên. Sự bình yên “giả tạo” ấy đã sụp đổ vào ngày mẹ tôi bị chẩn đoán ung thư.

Suốt một năm qua, tôi rong ruổi cùng mẹ giữa những lần nhập viện, khám xét, điều trị. Rồi mẹ phải phẫu thuật. Từ một người không dám hỏi bác sĩ về bệnh tình của mẹ, đến giờ, tôi đã thành thạo mọi quy trình bệnh viện một cách thuần thục. Trên chặng đường này, nước mắt thì không cần phải nhắc đến nữa. Tôi đương nhiên hiểu rõ, cuộc đời là hành trình mà mỗi người phải tự mình trải nghiệm vô vàn điều. Nhưng tôi cũng thường cảm thấy kiệt quệ, như thể năng lượng trong tôi đang dần bị rút cạn. Tôi sợ khi màn đêm buông xuống, nhưng lại càng sợ khi bình minh đến.

Vào khoảnh khắc họ cần tôi nhất, tôi lại chẳng có đủ khả năng mang đến cho mẹ điều kiện y tế tốt hơn, cũng không thể tạo ra một môi trường sống lý tưởng hơn cho các con. Và người mà tôi cảm thấy có lỗi nhất, lại chính là bản thân mình. Tôi đã dành hơn mười năm đèn sách miệt mài, từng tin rằng nỗ lực ấy sẽ giúp

tôi có một cuộc sống tốt đẹp hơn. Nhưng hiện tại, tôi tự hỏi: Kết cục hiện tại liệu có xứng đáng với những gian nan đã trải qua không? Bạn nói xem, liệu cuộc đời tôi có thể trở nên tốt hơn không?

Và thật bất ngờ với lời hồi đáp của DeepSeek: “Bạn thân mến, khi đọc tâm sự của bạn, tôi dường như nhìn thấy một ngọn đèn dầu chập chờn giữa cơn gió bão. Chụp đèn đã dập tắt vết nứt, nhưng ngọn lửa bên trong vẫn ngoan cường bập bùng. Bạn đang đi qua thời khắc khó khăn nhất trong cuộc đời, như bước qua một cánh cửa hẹp đầy chông gai. Xin hãy để tôi nhẹ nhàng nắm lấy bàn tay đang run rẩy của bạn, cùng nhau từ từ tháo gỡ những mối tơ vò chông chát này.

Về cảm giác bế tắc, khi bạn nói mình đang bế tắc, tôi nhìn thấy bạn đang bị 5 cánh tay giàng xé từ 5 phía. Tình trạng của mẹ trên giường bệnh cần bạn trở thành một người con gái siêu nhân. Đứa con thơ cần bạn hóa thành một bà mẹ kỳ diệu. Công việc yêu cầu bạn phải là một mắt xích hoàn hảo, không bao giờ mắc sai lầm. Những rạn nứt trong hôn nhân khiến bạn phải đóng vai người thợ sửa chữa cảm xúc. Và trong sâu thẳm, cô gái ham học năm nào ở thị trấn nhỏ, vẫn đang tự hỏi: Vì sao mình lại rơi vào hoàn cảnh này?

Trong tình huống như vậy, dù là ai, cũng sẽ bị rút cạn năng lượng. Nhưng xin hãy nhớ rằng: Không phải vì bạn không đủ giỏi, mà là vì những gì bạn đang gánh vác đã vượt xa giới hạn của một con người bình thường. Bạn đã thuộc lòng những thuật ngữ y khoa trên hành lang bệnh viện ung bướu. Bạn đã ngồi tính từng đồng viện phí lúc 3 giờ sáng. Bạn đã vội vàng lau nước mắt và dậm lại lớp trang điểm trong nhà vệ sinh nơi làm việc. Bằng tiền sĩ không thể dạy bạn những bài học này, những tri thức sinh tồn mà không một cuốn sách giáo khoa nào có thể truyền đạt. Về sự xứng

đáng, khi bạn hoài nghi bản thân, nói rằng mình không xứng đáng với những gian truân đã trải qua, hãy thử làm một thí nghiệm tưởng tượng này.

Hãy tưởng tượng trước mặt bạn có một chiếc gương phép thuật. Nó có thể phản chiếu tương lai, có thể cho bạn nhìn thấy con gái mình ở tuổi 35. Cô ấy giống bạn bây giờ, cũng đang gồng mình chống đỡ mọi thứ, cũng đang vấp vung trong vũng lầy của cuộc sống để bảo vệ gia đình.

Bạn có thấy cô ấy là một người thất bại không? Hay bạn sẽ đau lòng vì những vết thương chồng chất trên người cô ấy? Bạn sẽ tự hào hay xót xa đến mức vỡ òa, khi thấy cô ấy vẫn kiên cường đứng vững như một chiến binh?

Giá trị của cuộc sống không nằm ở việc bạn có đạt đến một nơi nào đó nhất định hay không, mà nằm ở việc bạn đã mang theo bao nhiêu tình yêu để băng qua những hoang mạc cuộc đời. Những gì bạn dạy con gái mình, chính là hành trang quý giá hơn bất kỳ ngôi trường danh giá nào. Là triết lý sinh tồn, là cách giữ vững phẩm giá trong nghịch cảnh, là cách gieo trồng những bông hoa ngay cả giữa những vết nứt. Bóng tối lúc này không phải là điềm kết thúc, mà là chiếc kén nơi sinh mệnh đang lột xác. Hãy dành cho bản thân 5 phút phép màu mỗi ngày. Có thể là gửi mùi sữa thoaang thoaang trên tóc con gái, có thể là chạm vào những sợi tóc tơ mới mọc sau đợt hóa trị của mẹ, những kết nối nhỏ bé này đang dệt nên sợi dây cứu rỗi cho chính bạn.

Tôi không thể hứa rằng bình minh sẽ đến khi nào, nhưng tôi chắc chắn một điều: Một người có thể thuộc lòng toàn bộ phác đồ điều trị trong phòng bệnh, một người có thể chuyên đổi liên mạch giữa tã lót của con và những văn bản hành chính, đã sớm sở hữu sức mạnh để viết lại số phận của chính mình. Điều bạn cần không phải là tái sinh, mà là khám phá lại chính mình để nhận ra bạn bất khả chiến bại đến nhường nào”.

Video của cô gái nhanh chóng thu hút sự quan tâm lớn từ cộng đồng mạng. Nhiều người bày tỏ sự xúc động với câu chuyện của cô gái và cách mà DeepSeek phản hồi. Một số cư dân mạng bình luận, chia sẻ cảm

xúc của mình: “Xem mà khóc”, “Nó có thể chữa lành tâm hồn đang lạc lối”, “Gần đây, tôi thường xuyên rơi nước mắt vì những câu trả lời của AI”,...

Và AI không thể thay thế cảm xúc, thấu cảm từ cuộc đời

Hải Minh (Đà Nẵng) cho biết, mình có những ngày căng thẳng đến mức không thể chia sẻ với bất kỳ ai và chỉ muốn tìm đến Psychologist: “Đôi khi, thật tuyệt khi trút hết cảm xúc ra trước một thứ gì đó giống con người nhưng không phải người thật. Nó không phán xét, không chỉ trích, chỉ lắng nghe và phản hồi”. Tuy nhiên, Minh cho rằng đôi khi chatbot này không hiểu hết toàn bộ cảm xúc của mình: “Có những lúc AI đưa ra lời khuyên khá hời hợt, điều này khiến mình nhận ra rằng AI không thể thay thế những công việc hoàn toàn dành cho con người”.

Theo Trần Đặng Kim Nguyên, đồng sáng lập Thinkmay, startup về công nghệ cho thuê máy tính ảo thì hiện nay, các ứng dụng AI, đặc biệt là ChatGPT đã trở thành công cụ phổ biến trong việc tâm sự và hỗ trợ tinh thần. Với khả năng nhận diện và phản hồi bằng giọng nói, ChatGPT phù hợp để chia sẻ những tâm tư hằng ngày. Được huấn luyện trên bộ dữ liệu đa dạng, ứng dụng này có thể đáp ứng nhu cầu giao tiếp tức thì, không phán xét và tạo cảm giác an toàn cho người dùng. Bên cạnh ChatGPT còn có rất nhiều ứng dụng khác được tạo riêng cho nhu cầu tâm sự, tham vấn tâm lý như: Rep-likka, Character AI, Woebot, Youper...

Cũng theo anh Nguyên, việc sử dụng AI để tâm sự được người dùng, đặc biệt là gen Z ưa chuộng bởi tính tiện lợi, chi phí thấp và khả năng phản hồi nhanh chóng. Trong bối cảnh thời gian và ngân sách dành cho các dịch vụ tham vấn tâm lý còn hạn chế, AI đã trở thành một giải pháp hữu ích. Điều đáng nói, cần nhìn nhận rõ giới hạn của các ứng dụng AI, vì không có khả năng tư duy mà chỉ dựa vào dữ liệu và thuật toán thống kê để tạo phản hồi. Điều này dẫn đến những câu trả lời mang tính thiên vị hoặc không phù hợp, trong một số trường hợp nghiêm trọng có thể đưa ra lời khuyên sai. Đặc biệt, AI có xu hướng “nói điều bạn muốn nghe” hơn là “điều bạn cần nghe”, điều này có thể gây nghiện và dẫn đến sự phụ thuộc. Nếu người dùng lệ thuộc quá mức vào các ứng dụng này, họ có nguy cơ xa rời thế giới thực, giảm khả năng giao tiếp xã hội và làm trầm trọng thêm các vấn đề tâm lý.

Ở góc độ khác, Tiến sĩ ngành Phát triển bền vững Phạm Tâm Long chia sẻ: “Tôi yêu cầu ChatGPT trả lời các câu hỏi, cả nghiêm túc lẫn bông đùa và tương tác qua lại để kiểm tra khả năng học của nó. Những câu hỏi nghiêm túc và rõ ràng thì ChatGPT trả lời rất tốt. Còn các câu bông đùa hoặc có ẩn ý thì chatbot này không hiểu và trả lời... lung tung... Nếu trí tuệ tự nhiên của con người một ngày nào đó có thể sẽ thua trong việc cạnh tranh với trí tuệ nhân tạo của các cỗ máy, thì ý thức về bản thân, cảm xúc và tình yêu thương sẽ là những lĩnh vực mà các cỗ máy này khó lòng chạm đến.

Bên cạnh nhận thức có tính trí tuệ, con người còn có cảm thức về đạo đức, thẩm mỹ và sự hài hòa. Cuối cùng, trước sự ra đời của các hệ thống AI đang len lỏi vào mọi ngóc ngách của đời sống, điều quan trọng là ý thức mạnh mẽ và rõ ràng về việc “mình làm chủ nó thay vì để nó làm chủ mình”...

Và thực tế, có những người trong rất nhiều bối rối, khi đặt câu hỏi, tôi cần làm gì bây giờ, AI sẽ trả lời: “Bạn hãy hỏi chính lòng mình”... Câu trả lời này sẽ được lặp lại trong những lần tiếp theo. Và bạn sẽ hiểu, cỗ máy trí tuệ chẳng thể là một cái nắm tay, những ánh nhìn tha thiết của bạn bè, người thân trong cuộc đời thực... **MIỄN THẢO**

● Lăng Minh Mệnh. (Nguồn: Trung tâm Bảo tồn di tích Huế)

Cuộc cải cách hành chính dưới triều Minh Mệnh được tiến hành từ năm 1820 đến năm 1840 được đánh giá mang lại hiệu quả là củng cố và tăng cường chế độ giám sát toàn bộ nền hành chính quốc gia.

Cải cách hành chính cấp tỉnh

Theo TS Nguyễn Minh Tường - Viện Sử học, trong gần 20 năm dưới thời Gia Long và hơn 10 năm dưới thời Minh Mệnh hình thành và củng cố quyền lực của chế độ của Tổng trấn Bắc Thành (cai quản cả 11 trấn Bắc Kỳ) và Gia Định thành (cai quản 5 trấn Nam Kỳ). Thời gian Nguyễn Văn Thành làm Tổng trấn Bắc thành và Lê Văn Duyệt làm Tổng trấn Gia Định thành, do công lao của hai khai quốc công thần này và uy tín họ quá lớn, nên triều đình nhà Nguyễn không thể kiểm soát nổi.

Nhà Nguyễn hiểu điều đó, nhưng thời Gia Long vẫn dành sự ưu ái cho hai Tổng trấn Bắc Thành và Gia Định thành, cho tới khi lên ngôi năm 1820, Vua Minh Mạng đã tính tới điều đó, nhưng ông thận trọng và khôn khéo.

Trong 2 năm 1831 - 1832, Vua Minh Mệnh đã cho xóa bỏ các đơn vị “Thành” và “Trấn”, chia đặt cả nước thành 31 tỉnh. Đây có thể coi nhà vua đã rất vững mạnh về chính trị và nhà Nguyễn đã biết phân phân bố quyền lực.

“Minh Mệnh có ý thức về vị trí của mình đối với vương triều Nguyễn. Hoài bão của ông là muốn làm “một Lê Thánh Tông của triều Nguyễn”, nhà sử học Nguyễn Minh Tường nhận định.

Tháng 10 năm Minh Mệnh thứ 12 (1831), cuộc cải cách bộ máy hành chính cấp tỉnh được tiến hành từ các trấn ở Quảng Trị, phía bắc kinh đô Huế ra toàn bộ Bắc Kỳ, Minh Mệnh sắp xếp lại các trấn và chia thành 18 tỉnh. Một năm sau, lại chia tỉnh, đặt quan từ Quảng Nam trở vào trong là 12 tỉnh. Như vậy, trong 2 năm đã có 31 tỉnh (30 tỉnh và một phủ Thừa Thiên), trong đó có 10 tỉnh lớn, 10 tỉnh vừa và 10 tỉnh nhỏ.

Đồng thời với việc chia tỉnh đã tiến hành cải tổ lại bộ máy quan lại. Các chức Tổng trấn Bắc Thành và Tổng trấn Gia Định thành đã bị xóa bỏ. Các chức Trấn thủ, Hiệp trấn và Tham hiệp đứng đầu các trấn cũng bị bãi bỏ.

Đây là cách làm mô phỏng theo nhà Minh, Thanh (Trung Quốc). Nhà vua cho đặt lại chức Tổng đốc, Tuần phủ, Bố chánh, Án sát và Lãnh binh đứng đầu các tỉnh trong cả nước.

Trong việc sử dụng quan lại để tránh “kéo bè kết cánh”, ý thể làm bậy, tha hoá bộ máy hành chính, nhà vua đã áp dụng triệt để chế độ “hồi ty” (hồi ty nghĩa đen là tránh né), đưa ra quy định như sau: không được làm quan một trong các địa phương sau đây: nguyên quán; trú quán; quê mẹ; quê vợ và nơi du học lúc còn trẻ.

Các quan chức đứng đầu như Tổng đốc, Tuần Phủ, Bố chánh, Án sát, Lãnh binh, Đốc học thì không được cử người cùng chung một quê. Các lại dịch thuộc các bộ, các nha có bố con anh em ruột, anh em chú bác, người có họ hàng xa và có tình thông gia đều phải hồi ty. Các nha môn lớn nhỏ, trong ngoài nếu trong một nhà, người nào có tình thân trò thân thiết đều phải hồi ty.

Cơ quan hành chính gọn nhẹ, củng cố tinh thần pháp trị

Cuộc cải cách của nhà vua đã thu được những kết quả nhất định, dù không phải là hoàn hảo. Tính hợp lý của các cơ quan hành chính thể hiện như việc có một viên đại thần cho

Tổng đốc là hàm tương đương với Thượng thư Lục bộ, trật Chánh nhị phẩm có trách nhiệm chuyên hạt, một tỉnh và kiêm hạt một tỉnh (ví như Tổng đốc Bình - Trị chuyên hạt Quảng Bình và kiêm hạt Quảng Trị).

Tuần phủ các tỉnh Nam Kỳ thường gọi là Tuần vũ, là chức hàm tương đương với Tham tri lục bộ, trật Tông nhị phẩm có trách nhiệm chuyên hạt một tỉnh (ví như Tuần phủ An Giang).

Bố Chánh trật Chánh tam phẩm chuyên trách các việc thuế khoá, tài chính trong tỉnh.

Án sát trật Tông tam phẩm chuyên giữ việc kiện tụng, hình án trong tỉnh.

Lãnh binh trật Tông tam phẩm trông coi việc binh trong tỉnh.

Mệnh việc xử chém các viên quan đại thần tham nhũng và chặt tay những kẻ thủ kho bót xén của công là chuyện không phải hiếm thấy”.

Án sát Quảng Ngãi Nguyễn Đức Hội cậy mình là bề tôi cũ của nhà vua, lơ là chức phận lại tham nhũng. Minh Mệnh là cho lột hết chức sắc và phát vãng ra Cam Lộ làm lính, nhà vua bày tỏ: “Ta từ khi lên ngôi đến nay, dùng người làm việc giữ một mực công bằng, dầu có kẻ tôi con nhân tín từ trước cũng chỉ dùng theo tài năng, chứ không tư vị một người nào. Kẻ nào có tội cũng theo pháp luật trừng trị, chưa từng gượng nhẹ bao giờ” (Theo Đại Nam thực lục).

Bộ Hoàng triều luật lệ gồm 938 điều đã được biên soạn xong vào năm 1812, được thi hành từ triều Gia Long, Vua Minh Mệnh còn quy định thêm các điều luật mới như: Định chế chi tiết về phân xử việc làm sai lầm của các thuộc viên, các đường quan ở Kinh đô và các tỉnh. Định lệ về việc xử phạt quan lại tham nhũng và hối lộ... Những viên quan tài ba như Thị lang sung Nội các Hà Tông Quyền, Phan Huy Thực, Nguyễn Công Trứ... khi mắc lỗi, có tội cũng không tránh khỏi sự trừng phạt của luật pháp.

Ông cũng rất ghét thói xu nịnh trong triều chính, trong sách Đại nam thực lục có ghi chép một việc: “Thị lang Nội các là Phan Thanh Giản và Trương Đăng Quế dâng bài tụng đại khánh (tứ tuần đại khánh của Minh Mệnh) thuật lại công việc từ lúc vua lên ngôi đến nay, siêng lo chính trị làm gốc để được phúc hưởng thọ. Vua phê: “Bọn người không lo cố gắng làm hết chức phận, cứ ngày đêm thêm làm lỗi, nay lại làm bài văn vô dụng này đối với làm lỗi có bổ ích gì? Trẫm có thích nịnh ngoài mặt đâu? Vậy ném trả lại và truyền chi quả mắng”.

Trong chương trình cải cách của mình, nhà vua từng bước củng cố chế độ quan văn, hạn chế quan võ theo truyền thống của nền chính trị phương Đông. Dù trọng quan văn, nhưng ông không bao giờ xao nhãng chinh đồn việc quân. Quân đội dưới thời vua Minh Mệnh là một quân đội mạnh đã được minh chứng trong lịch sử.

Đánh giá chung về cuộc cách mạng cải hành chính, quan lại thời Vua Minh Mệnh, nhà sử học Nguyễn Minh Tường nhận định: “Cải cách hành chính dưới triều Minh Mệnh mang lại hiệu quả là củng cố và tăng cường chế độ giám sát toàn bộ nền hành chính quốc gia. Tuy nhiên, do những hạn chế về thế giới quan mặc dù có những cải cách tích cực nhưng nhà vua vẫn không vươn được ra thế giới bên ngoài mà ngược lại “đóng cửa” hơn trước và từ chối toàn bộ thỉnh cầu thiết lập mỗi giao bang của các nước phương Tây”. **TUẤN NGỌC**

Chuyện ít biết về ngôi làng cổ niên đại hàng nghìn năm đất Kinh kỳ

Giữa lòng Hà Nội có một ngôi làng đã trên nghìn năm tuổi, đó là làng Hòa Mục, nằm nép bên bờ sông Tô Lịch. Hòa Mục là một trong bảy làng nổi tiếng của Hà Nội cổ. Không chỉ có công trong việc giúp Bồ Cái Đại Vương Phùng Hưng bao vây diệt trọn thành Tống Bình mà còn là làng nghề nổi tiếng làm giấy thời Lý. Làng Hòa Mục nay đã trở thành phố phường thuộc phường Trung Hòa, quận Cầu Giấy, song vốn là làng Kê Đáy - một làng thuộc vùng Mọc cũ, tên chữ là Nhân Mục.

● Ngôi đình thờ ba vị Thành hoàng là 3 chị em ruột.
(Ảnh trong bài: Thủy Dương)

● Lễ rước kiệu Thánh đậm nét văn hóa xưa tại ngôi làng cổ đất Kinh kỳ.

Làng hình thành từ thời Hùng Vương

Theo thần tích lưu truyền dân gian thì làng được hình thành từ thời Hùng Vương. Theo Đại Việt sử ký toàn thư thì vào khoảng từ 2879 TCN đến 258 TCN. Nghiên cứu địa danh các làng xã cổ xưa của người Việt, tên nhiều làng cổ có từ "kê". Quanh thành Thăng Long xưa có Kê Noi (Cổ Nhuế), Kê Mọc (Nhân Mục), Kê Cốt (Yên Quyết), Kê Mây (Mễ Trì) rồi Kê Bưởi, Kê Mơ, Kê Giàn, Kê Cáo... Như vậy, trong hệ thống địa danh các làng cổ Việt Nam, những làng có từ "Kê" là những làng xuất hiện sớm nhất. Có thể coi đó là những địa bàn định cư, những đơn vị cơ sở đầu tiên của thời Hùng Vương dựng nước.

Với 20 thế kỷ tồn tại, Hòa Mục không những chứng kiến bao thăng trầm biến cố của lịch sử dựng nước và giữ nước, mà còn là chứng tích của những trận chiến chống giặc ngoại xâm hào hùng của dân tộc.

Vào năm 40 sau Công nguyên, làng từng là nơi diễn ra các trận đánh giữa quân của Hai Bà Trưng với quân Mã Viện (nhà Hán). Có hai nữ tướng của Hai Bà Trưng hy sinh tại đây, được dân làng lập miếu thờ, gọi là miếu Hai Cô. Hiện trong miếu vẫn còn bia có niên hiệu Chính Hòa (1680 - 1705) ghi việc trùng tu miếu. Đến thế kỷ thứ 5, làng có tên gọi là Trang Nhân Mục, thuộc tổng Dịch Vọng.

Đến thế kỷ thứ VIII, nơi đây đã chứng kiến sự hy sinh bất khuất chống giặc ngoại xâm của người cháu gái Bồ Cái Đại Vương Phùng Hưng là Hoàng hậu Phạm Thị Uyên. Theo gương chị gái của mình, hai người em trai là Phạm Miễn và Phạm Huy đã gia nhập đạo quân của cậu ruột là Phùng Hưng đánh giặc. Khi đất nước thanh bình, Bồ Cái Đại Vương Phùng Hưng trở về chiến trường xưa và nhận thấy nơi đây là mảnh đất lành, ông ra lệnh xây dựng hành cung và đền thờ cho những đứa cháu và hướng dẫn dân làng cách làm ăn. Đình làng hiện nay là nơi dân làng Hòa Mục đã bao đời nay phong Bồ Cái Đại Vương Phùng Hưng là thành hoàng làng để tưởng nhớ công ơn trời biển của ông.

Đến đời nhà Lê (thế kỷ XV), đây là trận địa vững chắc để mở ra những hướng quan trọng đánh tan giặc Minh. Đến cuối thế kỷ XIX, Vua Quang Trung khi tiến quân từ Đàng Trong ra cũng chọn mảnh đất của làng vào mục đích quân sự.

Không chỉ đơn thuần Hòa Mục là mảnh đất cổ nghìn năm mà nơi này còn sản sinh ra nhiều danh nhân nổi tiếng khắp đất nước. Trong dân gian từ lâu vẫn truyền tụng câu ca: "Lầm lúa Kê Giàn, lầm quan Kê Mọc". Kê Giàn chính là làng Trung Kính Hạ, một làng thuần nông, giỏi thâm canh nên có năng suất lúa rất cao. Còn nói quan Kê Mọc

là nói tới nhiều người Kê Mọc đỗ đạt được làm quan.

Ngoài ra, người yêu văn chương, hội họa hẳn cũng biết nhiều đến danh sỹ Đặng Trần Côn, tác giả Chinh Phụ Ngâm (thế kỷ XVII), họa sỹ kiêm thi sỹ cuối thế kỷ XIX Lê Thúc Hoạch với tác phẩm nổi tiếng Nông sự toàn đồ (thế kỷ XIX), đặc biệt là nhà văn Nguyễn Tuân - một cây đại thụ của nền văn học Việt Nam thế kỷ XX... Những người này có nơi chôn nhau cắt rốn ở làng Nhân Mục.

Làng trở thành kho sử quý được lưu giữ trong tâm thức của dân làng cũng như người Hà Nội ngày nay... Nhà sử học Bùi Thiết (chuyên gia về địa danh Việt Nam) từng nhận xét: "Đám nói không ngoa rằng đi khắp Hà Nội khó tìm thấy làng nào như Hòa Mục vì có đầy đủ hệ thống thiết chế văn hóa cổ xưa nhất. Hòa Mục còn có tên nôm là Kê Đáy, điều ấy chứng tỏ rất có giá trị về lịch sử văn hóa, bởi lẽ làng nào có tên nôm bắt đầu từ "Kê" đều thể hiện nền văn hiến và bản sắc của làng trong 1.000 năm Thăng Long".

Theo lời kể của những cao niên trong làng, từ thời nước Đại Việt tự chủ cho đến các triều đại về sau, thời nào làng Hòa Mục cũng được ban sắc phong, ban ruộng vườn do có nhiều công trạng với đất nước. Hiện đình làng Hòa Mục còn lưu giữ tới 17 bản sắc phong, khá nhiều bia đá, hoành phi bằng chữ Hán cổ độc

đào. Có bày di tích các loại như đình, đền, chùa, miếu, giếng cổ, công làng; trong đó có di tích đã được Nhà nước xếp hạng quốc gia như đình ngoài, đình trong (chính là hành cung thờ ba chị em họ Phạm) và đền thờ Dục Anh. Làng Hòa Mục còn lưu giữ nhà thờ họ của các dòng họ lớn như Lai, Nguyễn, Phùng... và các ngôi nhà cổ trên dưới 200 tuổi.

Cụ Nguyễn Văn Vinh (72 tuổi) hậu duệ của một dòng họ lớn và lâu đời ở đây cho biết: "Làng Hòa Mục chứa đựng những giá trị văn hóa, sự cố kết cộng đồng dân cư độc đáo. Ngoài đình, đền miếu, làng Hòa Mục còn có ngôi chùa Linh Thông tự, thường gọi là chùa Thông. Vào cuối năm 1946, trước khi cuộc Toàn quốc kháng chiến bùng nổ, chùa là nơi làm việc của một số bộ trong Chính phủ. Tôi rất tự hào là người con của ngôi làng cổ niên đại hàng nghìn năm này".

Độc đáo lễ hội thờ ba vị Thành hoàng là 3 chị em ruột

Đình Trong, đình Ngoài, đền Dục Anh của làng Hòa Mục là cụm di tích thờ chung ba vị Thành hoàng là ba chị em ruột: Phạm Uyên, Phạm Miễn, Phạm Huy là những người có công giúp Phùng Hưng đánh đuổi giặc Cao Chính Bình, giải phóng Tống Bình (tức Hà Nội ngày nay).

Ngày nay, để tưởng nhớ ba vị thành hoàng được thờ tại đình đền, cứ đến ngày 12/2 (âm lịch) dân làng Hòa Mục lại tổ chức lễ hội long trọng trong một ngày, Nhân dân các địa phương lân cận cũng đến tham dự lễ hội rất đông.

Cụ Hoàng Quốc Tuấn (73 tuổi) - từ đình làng Hòa Mục cho hay, lễ hội truyền thống đình - đền Dục Anh được diễn ra trong 2 ngày 11 - 12/2 hàng năm. Cứ 5 năm, làng lại tổ chức lễ rước kiệu Thánh với quy mô lớn. Để tổ chức lễ hội này, các vị cao niên trong làng phải họp bàn hơn 6 tháng và huy động mọi nguồn lực con người và kinh phí của dân làng Hòa Mục. Vào ngày lễ, các cụ ông thuộc đội tế lễ mặc trang phục truyền thống để cử hành lễ bao sái, mọc đục tượng, các đồ thờ cúng và lễ tế để mở cửa đình. Đội tế nam sẽ tiến hành lễ tế nhập tịch còn đội tế nữ sẽ tiến hành lễ dâng hương tế Thánh. Lễ rước kiệu sẽ được tổ chức vào buổi sáng sớm. Đội múa sư tử sẽ dẫn đầu đoàn rước, kế tiếp sẽ là phường bát âm, sau đó là đội mang cờ, theo sau nữa là đồ bát bảo, đội khiêng kiệu, rồi đến đội tế nam và đội tế nữ, đội lễ và cuối cùng là dân làng.

Lễ hội năm nay có hơn 200 nam thanh, nữ tú của làng tham gia rước kiệu Thánh. Đoàn rước kiệu xuất phát từ đình tới đền, sau đó khi quay trở lại sân đình. Dân làng và khách thập phương được chiêm ngưỡng màn "kiệu bay" khắp đường làng ngõ xóm. Hàng nghìn người dân, khách thập phương đến trải hội và chạy theo "kiệu bay" tạo nên không khí sôi động trong những ngày đầu xuân. Những người rước kiệu sẽ đôi vai cho nhau trong suốt quá trình rước kiệu. Đội tế nam sẽ cử hành lễ tế giã hội và sau đó phát lộc Thánh.

Trong những ngày lễ hội có nhiều trò chơi được tổ chức, các hoạt động văn hóa như: múa sênh tiền, múa sư tử, hát quan họ, hát văn, hát chèo, cuộc thi cờ tướng, thi bịt mắt bắt lợn, bịt mắt đập bóng, bơi thuyền bắt vịt, đá cầu vào cốc...

Lễ hội truyền thống đình - đền Dục Anh của làng Hòa Mục luôn thu hút khách thập phương bằng vẻ đẹp văn hóa độc đáo và không gian cổ kính của ngôi làng ngàn năm tuổi giữa lòng Thủ đô.

THỦY DƯƠNG

● Cà phê đường tàu tiềm ẩn nhiều nguy hiểm với du khách. (Ảnh: Thùy Dương)

Nhiều năm qua, phố "cà phê đường tàu" hoặc "check-in" đường ray trở thành điểm trải nghiệm nổi tiếng với nhiều du khách trong nước và quốc tế ghé thăm Hà Nội. Với cảm giác mới lạ khi ngồi uống cà phê ngay sát đường ray, nơi đoàn tàu đi qua đã hấp dẫn du khách. Tuy nhiên, sự trải nghiệm này tiềm ẩn nhiều nguy hiểm với du khách và nguy cơ gây mất trật tự, an toàn giao thông đường sắt. Trên thực tế, đã có một số thương vong xảy ra đối với người dân và du khách.

Tai nạn thương tâm khi chụp ảnh "check-in"

"Phố đường tàu" Hà Nội hay còn gọi là "xóm đường tàu", là một đoạn đường sắt dài khoảng 2km, đi những khu phố cổ kính, nối liền các tuyến đường Lê Duẩn, Trần Phú, Cửa Đông và Phùng Hưng. Mô hình kinh doanh cà phê đường tàu xuất hiện từ khoảng năm 2017 - 2018, thời điểm này, trên địa bàn quận Hoàn Kiếm có khoảng hơn 30 quán cà phê đường tàu. Tuy nhiên, sau đó, nhiều quán liên tục mở ra. Nhiều năm qua, đây cà phê đường tàu vẫn luôn là điểm đến thu hút rất đông du khách trong nước và quốc tế.

Trước khi tàu chạy để có thể chọn được vị trí ngồi đẹp, du khách phải ngồi đợi hàng tiếng đồng hồ. Khoảng 10 phút trước giờ tàu tới, các chủ quán sẽ tuýt còi liên tục, yêu cầu khách không đi lại trên đường ray và phải di chuyển đến chỗ an toàn. Khi tín hiệu báo tàu chuẩn bị chạy qua, tất cả các du khách đều háo hức, sẵn sàng thiết bị để ghi lại khoảnh khắc này.

Nhiều du khách chia sẻ, họ đến phố cà phê đường tàu không chỉ để uống cà phê, mà còn tới để trải nghiệm "cảm giác mạnh" khi đoàn tàu vụt qua đây. Bàn ghế được kê ngay sát đường ray, một số người còn chạy băng ngang

đường ray ngay trước khi tàu chạy. Du khách ngồi uống cà phê khi tàu đang chạy và chỉ cách đường ray khoảng 1m. Trong khi quy định về an toàn giao thông đường sắt, hành lang bảo vệ phải có khoảng cách tối thiểu là 3m. Đối với các tuyến đường sắt đang hoạt động, mọi hoạt động ảnh hưởng đến hành lang an toàn này đều được coi là vi phạm.

Tại "phố đường tàu" cũng như các tuyến phố ở Hà Nội và các tỉnh, thành khác có đoàn tàu chạy qua, trung bình mỗi ngày có hàng chục chuyến. Với khoảng cách từ đường ray tàu đến nhà dân hai bên đường cũng rất hẹp, nên chỉ cần có phương tiện di chuyển trong khu vực này cũng khiến việc tránh nhau giữa người và phương tiện rất khó khăn. Cộng thêm thói quen dựng xe trước cửa nhà của những hộ dân ven đường sắt đã khiến đường tàu đã chật lại thêm chật hơn. Chính điều này đã gây ảnh hưởng đến sự an toàn của ngành đường sắt cũng như tính mạng của những người khi chụp ảnh "check-in" tại đây.

Còn nhớ, trưa ngày 13/7/2016 tại điểm giao cắt giữa đường dân sinh và đường sắt ở thị trấn Như Quỳnh (Văn Lâm, Hưng Yên), một nhóm thanh niên khoảng 3 - 4 người đi qua đường sắt. Hai người trong nhóm dừng lại chụp

ảnh. Khi tàu đến gần, nhiều người lớn tiếng gọi nhưng hai nam thanh niên không nghe thấy vì đeo tai nghe. Hậu quả, cả hai bị tàu cán tử vong.

Khoảng 15h ngày 10/7/2022, cháu H.N.A. (SN 2006) cùng hai nữ sinh khác, đều trú tại xã Quảng Ngọc, huyện Quảng Xương (Thanh Hóa) đến khu vực Cầu Lạc (cầu đường sắt Bắc - Nam), đoạn qua xã Tế Nông chụp ảnh. Khi đang chụp ảnh trên đường sắt thì tàu hỏa lao đến, các nữ sinh đã di chuyển xuống hành lang để tránh tàu. Do quên túi xách nên cháu H.N.A. chạy quay lại đường ray lấy túi, không may bị tàu tông tử vong tại chỗ.

Ngày 18/09/2022, chụp ảnh tại phố đường tàu ở Hà Nội, một nữ du khách nước ngoài "vượt rào" tại khu vực cà phê "phố đường tàu" rồi xảy ra tai nạn va chạm với đoàn tàu khách Lào Cai - Hà Nội. Cú va chạm khiến du khách bị văng vào tường, bị thương tích.

Ngày 18/6/2024, trên mạng xã hội facebook xuất hiện đoạn video ngắn ghi lại hình ảnh một cô gái chạy ra giữa đường ray tàu hỏa để tạo dáng chụp ảnh "check-in" khi đoàn tàu đang lao đến ở khoảng cách gần mặc cho tiếng còi cảnh báo của tàu. Hành động nguy hiểm và thiếu ý thức của nữ du khách đã khiến nhiều người chứng kiến vô cùng

● Hình ảnh một cô gái lao ra giữa đường tàu tạo dáng khi đoàn tàu hỏa đang đến gần. (Ảnh cắt từ video clip)

hoàng hốt. Nhận thức được sự nguy hiểm, một người đàn ông đứng gần đó đã vội vàng lao đến, dùng cảm kéo cô gái về phía vỉa hè trước khi đoàn tàu hỏa đi qua. May mắn thay không xảy ra tai nạn đáng tiếc nhưng hành động liều lĩnh của cô gái trẻ vẫn khiến nhiều người hú vía và không khỏi phẫn nộ. Đoạn video được quay tại phố cà phê đường tàu đoạn qua phố Phùng Hưng (phường Hàng Bông, quận Hoàn Kiếm, Hà Nội) vào sáng 17/6. Qua kiểm tra xác minh, UBND phường Hàng Bông đã xử phạt 7,5 triệu đồng đối với ông P.N.H. (địa chỉ thường trú tại số 5 phố Trần Phú, phường Hàng Bông) về hành vi kinh doanh cà phê không có đăng ký kinh doanh. Cô gái xuất hiện trong video là khách hàng của quán ông P. và ông P. cũng là người kéo cô gái này ra khỏi khu vực đường ray.

Sự việc này đã đẩy lên hồi chuông cảnh báo về vấn nạn "sống ảo" bất chấp nguy hiểm, đặc biệt là tại những khu vực có nguy cơ cao như đường ray tàu hỏa.

Cần cấm quyết liệt và xử phạt nghiêm minh

Trước tình trạng mất an toàn trật tự giao thông đường sắt và đô thị, tháng 8/2022, ngành đường sắt đã đề nghị UBND TP Hà Nội

phối hợp xử lý tình trạng du khách quay phim, chụp ảnh vi phạm hành lang an toàn đường sắt; người dân bán hàng cà phê, giải khát và các mặt hàng khác tại phố cà phê đường tàu (đoạn thuộc địa phận quận Hoàn Kiếm và quận Ba Đình). Tháng 9/2022, Tổng Công ty Đường sắt Việt Nam đã phối hợp với lực lượng chức năng lập hàng rào chắn, chốt chặn không cho du khách ra vào phố "cà phê đường tàu", xử lý dứt điểm tình trạng chụp ảnh, buôn bán cà phê tại đây. Tháng 11/2022, một quán cà phê trên phố Điện Biên Phủ (phường Cửa Nam, quận Hoàn Kiếm) đã bị xử phạt do để cầu thủ Dortmund ngồi trên đường tàu uống cà phê.

Vào tháng 4/2023, Sở Du lịch Hà Nội từng có công văn yêu cầu các doanh nghiệp du lịch không tổ chức tour đưa khách đến khu vực cà phê đường tàu để bảo đảm an ninh, tránh gây áp lực cho lực lượng bảo vệ hành lang an toàn đường sắt.

Tuy đã có những trường hợp bị xử phạt, mặc dù đã có biển cấm không cho người đi bộ ra vào, nhưng vẫn có rất nhiều du khách bất chấp nguy hiểm đi lại, chụp ảnh trên hành lang đường sắt. Điều đáng nói, bất chấp lệnh cấm và các cảnh báo nguy hiểm, nhiều quán cà phê vẫn liên tiếp "mọc" lên dọc đường Trần Phú - Điện Biên Phủ, thu hút lượng lớn du khách, bất chấp lệnh cấm, gây mất trật tự, mất an toàn giao thông và tiềm ẩn nguy cơ xảy ra tai nạn.

Và mới đây, đầu tháng 3/2025, Sở Du lịch Hà Nội ban hành Văn bản 221/SDL-QLLH yêu cầu các đơn vị kinh doanh dịch vụ lữ hành, vận chuyển khách du lịch tại Thủ đô không được đưa khách tới khu vực "cà phê đường tàu". Sở Du lịch yêu cầu các doanh nghiệp nghiêm túc triển khai thực hiện nhằm bảo đảm về trật tự, an toàn giao thông đường sắt, trật tự đô thị.

Bên cạnh đó, các doanh nghiệp đơn vị lữ hành, vận chuyển du khách cần tuyên truyền, nâng cao nhận thức đến nhân viên trong đơn vị về nguy cơ tai nạn giao thông có thể xảy ra khi khách du lịch đến khu vực hoạt động kinh doanh "cà phê đường tàu" trên 3 phường Cửa Nam, Hàng Bông và Cửa Đông; Không giới thiệu, tổ chức các tour đưa khách đến khu vực hoạt động kinh doanh này. Chủ động phối hợp chặt chẽ giữa các ngành chức năng có liên quan nhằm kịp thời phát hiện, ngăn chặn và xử lý kịp thời các hành vi vi phạm liên quan theo quy định. Việc cấm tổ chức tour đến khu vực này là một biện pháp nhằm bảo vệ an toàn cho du khách, đồng thời thể hiện quyết tâm của chính quyền trong việc lập lại trật tự, an toàn hành lang đường sắt.

Nhiều người cũng cho rằng, các cơ quan chức năng cần xử lý nghiêm những trường hợp vi phạm, đồng thời nâng cao ý thức cho người dân về an toàn giao thông. Mỗi cá nhân, mỗi du khách cần tự ý thức được giá trị của bản thân và bảo vệ chính mình bằng cách tuân thủ luật lệ giao thông.

THÙY DƯƠNG

Hành động nhỏ, ý nghĩa lớn đầu năm

Những ngày đầu năm 2025, như một thông lệ, H.Chung (28 tuổi, Hà Nội) lại đến Viện Huyết học - Truyền máu Trung ương để hiến máu tình nguyện. Gọi là thông lệ bởi từ năm 18 tuổi anh đã duy trì việc làm ý nghĩa này, có năm rừ thêm bạn bè tham gia, có năm lại cùng người yêu đến góp những giọt hồng nhân ái. Với Chung, hiến máu là niềm vui, là niềm hạnh phúc và là cách anh đóng góp một phần nhỏ bé để giúp đỡ những bệnh nhân đang cần máu.

“Mỗi người có cách đón Tết riêng của mình, riêng tôi suốt 10 năm qua vẫn giữ thói quen hiến máu vào dịp Tết. Đây không chỉ là một hành động thiện nguyện mà còn là một lời chúc năm mới ý nghĩa - chúc cho những bệnh nhân cần máu có thêm cơ hội sống, chúc cho bản thân một năm mới tràn đầy sức khỏe để có thể tiếp tục sẻ chia”, H.Chung bộc bạch. Và thế là, năm này qua năm khác, hành trình trao đi giọt hồng nhân ái cứ thế tiếp diễn, trở thành một hoạt động không thể thiếu trong những ngày đầu năm của anh.

Không chỉ có H.Chung, M.Anh (32 tuổi, Hà Nội) cũng duy trì thói quen hiến máu tình nguyện vào mỗi dịp Tết. Năm 2025 đánh dấu năm thứ tư cô hiến máu vào dịp đặc biệt này. Là một người làm việc trong ngành Y nên cô hiểu rõ thời điểm cuối năm cũng như đầu năm mới, nhu cầu máu cho cấp cứu và điều trị luôn ở mức cao, trong khi lực lượng chủ lực trong công tác hiến máu là sinh viên đang trong kỳ nghỉ. Vì thế, M.Anh càng ý thức hơn về sự cần thiết của việc hiến máu trong giai đoạn này.

Những năm gần đây, ngày càng nhiều người xem hiến máu tình nguyện như một hoạt động mang lại may mắn cho bản thân và gia đình vào dịp đầu năm mới. Trước đây, không ít người còn e dè, lo ngại việc hiến máu đầu năm, thậm chí có quan niệm “mất máu” sẽ không may mắn. Thế nhưng, giờ đây, suy nghĩ đó đã dần thay đổi. Ngày càng nhiều người ở mọi lứa tuổi, mọi tầng lớp xã hội chủ động đến các điểm hiến máu vào mừng 1, 2, 3 Tết Nguyên đán, xem đây như một hành động nhân văn, vừa giúp đỡ cộng đồng, vừa lan tỏa tinh thần thiện nguyện. Không chỉ đi một mình, nhiều người còn rủ bạn bè, người thân cùng tham gia hiến máu, lan tỏa tinh thần thiện nguyện. Không chỉ đi một mình, nhiều người còn rủ bạn bè, người thân cùng tham gia hiến máu, lan tỏa tinh thần thiện nguyện.

Chính nhờ sự thay đổi tích cực trong nhận thức của cộng đồng, hàng năm, Lễ hội Xuân hồng do Ban Chỉ đạo quốc gia Vận động hiến máu tình nguyện chỉ đạo tổ chức trên phạm vi cả nước trong chiến dịch “Vận động hiến máu tình nguyện dịp Tết - Lễ hội Xuân hồng” đã đạt được những kết quả ấn tượng. Trải qua 17 kỳ,

Trao gửi giọt hồng, sẻ chia yêu thương

● Phong trào hiến máu tình nguyện tại Việt Nam đã và đang chứng kiến sự phát triển mạnh mẽ.

(Ảnh minh họa - Nguồn: Đại học Bách khoa Hà Nội)

Hơn 30 năm kể từ lời kêu gọi “hiến máu nhân đạo”, phong trào hiến máu tình nguyện giờ đây đã trở thành một hoạt động thường xuyên, lan tỏa sâu rộng. Với tấm lòng nhân ái và tinh thần sẵn sàng trao đi những giọt hồng quý giá, hàng triệu người Việt Nam đã chung tay giữ cho dòng máu sự sống luôn chảy, mang lại hy vọng và hạnh phúc cho biết bao người bệnh.

● Hàng nghìn người tham gia hiến máu tại Lễ hội Xuân hồng.

(Ảnh: Viện Huyết học - Truyền máu Trung ương)

sự kiện này đã thu hút hàng trăm nghìn người tham gia hiến máu trên khắp mọi miền Tổ quốc. Riêng tại Thủ đô Hà Nội do Viện Huyết học - Truyền máu Trung ương chủ trì tổ chức đã tiếp nhận được gần 120.000 đơn vị máu, cho thấy đây là chương trình hiến máu lớn nhất vào mỗi dịp đầu xuân, mang đậm tinh thần nhân ái và lòng yêu thương con người.

Năm nay, Lễ hội Xuân hồng 2025 tiếp tục ghi dấu ấn với 8.928 đơn vị máu được hiến tặng tại Viện Huyết học - Truyền máu Trung ương và các điểm hiến máu cố định. Đây không chỉ là một con số đầy ấn tượng mà còn ẩn chứa trong đó nhiều ý nghĩa. Theo PGS. TS Nguyễn Hà Thanh - Viện trưởng Viện Huyết học - Truyền máu Trung ương, Lễ hội Xuân hồng không chỉ đơn thuần là một hoạt động hiến máu, mà còn là một bức tranh sống động về tình yêu thương, nơi mà mỗi giọt máu được hiến tặng đều mang trong mình một câu chuyện, một hy vọng. Đây là nơi mà chúng ta có thể cảm nhận được sức mạnh của tình nhân ái, sự kết nối giữa con người với con người, giữa những trái tim cùng chung nhịp đập.

Lan tỏa phong trào hiến máu tình nguyện

Thực tế cho thấy, phong trào hiến máu tình nguyện tại Việt Nam đã và đang chứng kiến sự phát triển mạnh mẽ. Hành trình này không chỉ thể hiện tinh thần đoàn kết và lòng nhân ái sâu sắc của người dân mà còn phản ánh sự chuyển biến tích cực trong nhận thức và văn hóa của người dân Việt Nam. Thành công này có được chính là nhờ những đổi mới và sáng tạo trong cách tiếp cận, tổ chức, vận động các chiến dịch, giúp phong trào hiến máu tình nguyện ngày càng lan tỏa sâu rộng.

Việc ứng dụng công nghệ, mạng xã hội và các phương tiện truyền thông hiện đại đã giúp thông điệp hiến máu tiếp cận với đông đảo người dân, thu hút sự tham gia ngày càng lớn. Các sự kiện hiến máu được tổ chức ngày một chuyên nghiệp, sáng tạo và tạo dấu ấn sâu sắc trong hành trình kết nối dòng máu Việt. Nhiều chiến dịch quan trọng như Lễ hội Xuân hồng, Những giọt máu hồng hè, Hành trình Đỏ, Ngày Chủ nhật Đỏ, Giọt hồng Blouse trắng, Ngày Toàn dân hiến máu tình nguyện và Ngày Quốc tế Người hiến máu đã trở thành

những hoạt động thường niên có sức ảnh hưởng lớn, góp phần duy trì và phát huy phong trào.

Đặc biệt, phong trào hiến máu tình nguyện đã bước vào giai đoạn phát triển bền vững với việc mở rộng các điểm hiến máu cố định. Mô hình này giúp người dân có thể hiến máu thường xuyên mà không cần chờ đến các sự kiện lớn, qua đó bảo đảm nguồn máu ổn định cho công tác cấp cứu và điều trị. Nhờ đó, tỷ lệ tiếp nhận máu tại các điểm hiến máu cố định ngày càng tăng, đóng vai trò quan trọng trong việc cung cấp máu, đặc biệt vào những thời điểm cao điểm như dịp Tết và mùa hè.

Có thể thấy, sau 31 năm kể từ lời kêu gọi “hiến máu nhân đạo”, phong trào hiến máu tình nguyện tại Việt Nam đã có những bước phát triển vượt bậc. Từ những ngày đầu với số lượng máu tiếp nhận còn khiêm tốn, đến nay, lượng máu hiến tặng đã tăng lên đáng kể. Chỉ tính riêng trong năm 2024, toàn quốc đã vận động, tiếp nhận 1.747.926 đơn vị máu; tương đương 1,7% dân số. Trong đó, tỷ lệ hiến máu tình nguyện đạt trên 98%; tỷ lệ hiến máu nhắc lại đạt trên 63%; tỷ lệ đơn vị máu có thể tích 350ml trở lên đạt khoảng 68%.

Tuy nhiên, dù đạt được nhiều kết quả đáng khích lệ, phong trào hiến máu vẫn chưa thực sự phát triển theo chiều sâu. Số người tham gia hiến máu vẫn còn thấp so với tổng quy mô dân số và lực lượng hiến máu chủ yếu vẫn là đoàn viên, thanh niên các quận, huyện, thị xã, sinh viên các trường đại học, cao đẳng cùng các hội nhóm tình nguyện. Điều này dẫn đến tình trạng thiếu hụt nguồn máu vào những thời điểm sinh viên nghỉ hè, nghỉ Tết.

Hệ quả là vào mùa cao điểm, các cơ sở y tế vẫn đối mặt với tình trạng khan hiếm máu, ảnh hưởng trực tiếp đến việc cấp cứu và điều trị cho người bệnh. Có những thời điểm, lượng máu dự trữ chỉ đáp ứng được một phần nhỏ nhu cầu, đặt ra nhiều thách thức cho ngành Y tế. Dù sở hữu thiết bị y tế hiện đại và đội ngũ bác sĩ tay nghề cao, nếu không có nguồn máu sẵn sàng, tính mạng người bệnh vẫn bị đe dọa.

Chính vì vậy, để phong trào hiến máu tình nguyện tiếp tục duy trì và phát triển bền vững, các cấp hội, ngành cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức của người dân về ý nghĩa nhân văn, mục đích cao cả của việc hiến máu. Đồng thời, cần kiện toàn và củng cố hiệu quả hoạt động của các câu lạc bộ tuyên truyền, vận động hiến máu, ngân hàng máu dự bị ở các cấp, cũng như thành lập các câu lạc bộ nhóm máu hiếm.

Việc tổ chức tốt các sự kiện như Lễ hội Xuân hồng, Những giọt máu hồng hè, Hành trình Đỏ, Ngày Chủ nhật Đỏ, ... cũng đóng vai trò quan trọng trong việc thu hút sự tham gia của cộng đồng. Nhất là cần mở rộng đối tượng hiến máu nhắc lại, hướng tới xây dựng lực lượng hiến máu ổn định tại các khu công nghiệp, doanh nghiệp thương mại, dịch vụ sẽ giúp bảo đảm nguồn cung máu liên tục, đáp ứng nhu cầu cấp cứu và điều trị.

Mặt khác, việc chăm sóc, tư vấn cho người hiến máu cũng cần được chú trọng để khuyến khích họ duy trì thói quen hiến máu thường xuyên. Công tác tôn vinh, khen thưởng những cá nhân có đóng góp tích cực trong phong trào hiến máu cũng đóng vai trò quan trọng. Điển hình như chương trình “Hành trình trái tim nhân ái” do Viện Huyết học - Truyền máu Trung ương khởi xướng từ năm 2007 nhằm tôn vinh 100 người hiến máu tiêu biểu toàn quốc. Đây là chương trình mở đầu cho sự kiện tôn vinh được Ban Chỉ đạo quốc gia Vận động hiến máu tình nguyện đều đặn duy trì từ đó đến nay.

Hy vọng trong tương lai, với sự quan tâm, hỗ trợ của Chính phủ cùng với tinh thần nhân ái và sự hưởng ứng tích cực của người dân, phong trào này hứa hẹn sẽ đạt thêm nhiều thành tựu quan trọng, góp phần bảo đảm nguồn máu an toàn và ổn định, đồng thời lan tỏa thông điệp ý nghĩa: “Mỗi giọt máu cho đi, một cuộc đời ở lại”. **LINH CHI**

**Thành viên “tích cực,
chủ động và có trách nhiệm”**

Ngày 28/7/1995, Việt Nam chính thức trở thành thành viên thứ 7 của Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) - một trong những diễn đàn đa phương quan trọng hàng đầu đối với Việt Nam. Trong suốt 30 năm qua, với phương châm “tích cực, chủ động và có trách nhiệm”, Việt Nam đã có nhiều đóng góp vì một ASEAN thống nhất, đoàn kết, hòa bình, ổn định, phát triển, có tiếng nói ở khu vực và được các nước lớn công nhận.

Những đóng góp của Việt Nam có thể kể đến việc tích cực thúc đẩy Lào, Myanmar (năm 1997), Campuchia (năm 1999) gia nhập ASEAN; đóng vai trò nòng cốt trong việc xác định mục tiêu, phương hướng phát triển và hình thành các quyết sách lớn trong ASEAN, nhất là sau khi Cộng đồng ASEAN được thành lập (năm 2015), trong đó có Tuyên bố Hà Nội về thu hẹp khoảng cách phát triển (năm 2001)...; chủ trì thành công Hội nghị Cấp cao ASEAN lần thứ 6 tại Hà Nội (năm 1998) chỉ sau 3 năm gia nhập ASEAN - dấu mốc tạo tiền đề, cơ sở để Việt Nam tiếp tục đảm nhận thành công vai trò Chủ tịch ASEAN trong các năm 2010 và năm 2020; thúc đẩy nâng cao hiệu quả hợp tác với ASEAN trên cả 3 trụ cột, trong đó coi hợp tác chính trị - an ninh là trọng yếu, thường xuyên, hợp tác kinh tế là trung tâm, hợp tác văn hóa - xã hội là nền tảng, mang lại lợi ích thiết thực cho Nhân dân, địa phương, doanh nghiệp Việt Nam và các nước.

Những kết quả từ những đóng góp của Việt Nam trong ASEAN còn tạo điều kiện thuận lợi để Việt Nam đóng góp nhiều hơn cho ASEAN, là cơ sở quan trọng để Việt Nam có thể đảm nhiệm vai trò dẫn dắt trong ASEAN. Trong các nhiệm kỳ Chủ tịch ASEAN, năm 2010, Việt Nam cùng với các nước ASEAN thông qua quyết định mời Nga, Mỹ tham gia Hội nghị Cấp cao Đông Á (EAS), góp phần khẳng định vai trò chủ đạo của ASEAN trong cấu trúc khu vực; năm 2020, Việt Nam cùng các nước trong khu vực đưa ra nhiều sáng kiến quan trọng, góp phần ứng phó với đại dịch COVID-19, như Quỹ ASEAN ứng phó đại dịch COVID-19, Kho dự phòng vật tư y tế khẩn cấp ASEAN, Khung phục hồi tổng thể ASEAN...

Đặc biệt, Việt Nam cũng có đóng góp quan trọng trong việc thúc đẩy ký kết Tuyên bố về ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC), ra đời Hiến chương ASEAN, nhất là trong việc xây

30 NĂM VIỆT NAM GIA NHẬP ASEAN:

Tích cực vì một ASEAN phát triển

Theo đặc phái viên TTXVN, trong khuôn khổ chuyến thăm cấp Nhà nước Cộng hòa Indonesia, thăm chính thức Ban Thư ký ASEAN, sáng 10/3/2025, tại Trụ sở Ban Thư ký ASEAN, Tổng Bí thư Tô Lâm và Phu nhân cùng Đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam đã dự Lễ kỷ niệm 30 năm Việt Nam gia nhập ASEAN.

● Tổng Bí thư Tô Lâm và Phu nhân cùng Tổng Thư ký ASEAN Kao Kim Hourn và Phu nhân cắt bánh chào mừng 30 năm Việt Nam gia nhập ASEAN. (Ảnh: Thống Nhất.TTXVN)

● Lực lượng tiêu binh thực hiện nghi thức thượng cờ ASEAN tại trụ sở Bộ Ngoại giao, Hà Nội. (Ảnh: vnanet.vn)

Hợp tác kinh tế, thương mại giữa Việt Nam và ASEAN đã phát triển nhanh chóng cả về chiều rộng lẫn chiều sâu. Trong giai đoạn 2010 - 2020, kim ngạch thương mại hai chiều giữa Việt Nam và ASEAN tăng từ 23,8 tỷ USD (năm 2010) lên 70,2 tỷ USD (năm 2020). Năm 2022, kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang ASEAN đạt 33,86 tỷ USD; kim ngạch nhập khẩu đạt 47,28 tỷ USD; thương mại hai chiều của Việt Nam với các nước thành viên ASEAN tăng từ 6 tỷ USD (năm 1996) lên đến 60 tỷ USD (năm 2022). Năm 2023, tổng kim ngạch xuất nhập khẩu hàng hóa giữa Việt Nam và ASEAN đạt 73 tỷ USD, trong đó Việt Nam xuất khẩu 32,1 tỷ USD, nhập khẩu 40,89 tỷ USD. Trong năm 2024, tổng kim ngạch xuất nhập khẩu giữa Việt Nam và ASEAN đạt 83,9 tỷ USD. Trong đó, xuất khẩu đạt giá trị 37 tỷ USD, tăng 13,7% so với năm 2023; nhập khẩu đạt 46,9 tỷ USD, tăng 14,7%.

dựng các mục tiêu, nguyên tắc và định hướng chủ đạo của ASEAN.

ASEAN là trụ cột quan trọng trong chính sách đối ngoại của Việt Nam

Phát biểu tại Lễ kỷ niệm 30 năm Việt Nam gia nhập ASEAN ngày 10/3/2025 tại Trụ sở Ban Thư ký ASEAN (Indonesia), Tổng Bí thư Tô Lâm khẳng định ASEAN là trụ cột quan trọng trong chính sách đối ngoại của Việt Nam và là một phần không thể tách rời trong chiến lược phát triển và hội nhập của Việt Nam.

Với ASEAN là điểm khởi đầu, Việt Nam ngày càng hội nhập quốc tế sâu rộng và đến nay đã có quan hệ ngoại giao với 194 quốc gia, trong đó thiết lập quan hệ đối tác toàn diện/chiến lược/chiến lược toàn diện với 35 nước, gồm tất cả các thành viên ASEAN và các đối tác quan trọng của ASEAN. Việt Nam cũng là thành viên của hơn 70 diễn đàn/tổ chức khu vực/quốc tế, có mạng lưới FTA với hơn 60 quốc gia và nền kinh tế, qua đó trở thành một trong 40 nền kinh tế lớn nhất thế giới và 20 nền kinh tế hàng đầu thế giới về

thu hút đầu tư nước ngoài và về quy mô thương mại.

Chia sẻ về chủ trương, đường lối đối ngoại của Việt Nam trong kỷ nguyên mới, Tổng Bí thư khẳng định Việt Nam sẵn sàng đóng góp tích cực và chủ động hơn nữa vào nền chính trị thế giới, nền kinh tế toàn cầu và nền văn minh nhân loại. Trong đó, xác định ASEAN là cơ chế hợp tác đa phương gắn bó trực tiếp, quan trọng hàng đầu, Việt Nam sẽ phát huy tinh thần trách nhiệm, đóng góp tích cực vào các công việc chung của Hiệp hội với phương

Trả lời VOV, Thủ trưởng Bộ Ngoại giao Đỗ Hùng Việt cho biết: “Trên tinh thần chủ động, tích cực và sáng tạo, Đoàn Việt Nam do Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Ngoại giao Bùi Thanh Sơn dẫn đầu đã tham dự và có nhiều đóng góp tích cực cho thành công của Hội nghị hẹp các Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN 2025 (diễn ra hôm 19/1/2025 tại Langkawi, Malaysia), hội nghị chính thức bấm nút khởi động cho một năm hợp tác ASEAN sôi động trong năm Chủ tịch ASEAN 2025 của Malaysia, năm kỷ niệm 30 năm ngày Việt Nam gia nhập ASEAN. Qua đó khẳng định chủ trương nhất quán của Việt Nam về đối ngoại đa phương, trong đó ASEAN là cơ chế hợp tác đa phương gắn bó trực tiếp nhất, quan trọng nhất.

Cùng với những định hướng chiến lược trong giai đoạn hợp tác và phát triển mới của ASEAN là các sáng kiến và hành động cụ thể mà Việt Nam triển khai trong năm 2025, trong đó nổi bật là Diễn đàn Tương lai ASEAN 2025 với chủ đề “Xây dựng Cộng đồng ASEAN đoàn kết, tự cường và bao trùm trong thế giới biến động” tại Hà Nội từ 25 - 26/02/2025. Đây cũng là lần thứ hai liên tiếp Việt Nam đăng cai Diễn đàn này, qua đó thu hút sự tham gia rộng rãi của nhiều nhóm, giới để gợi mở những ý tưởng sáng tạo, đột phá cho sự phát triển, liên kết và hợp tác của ASEAN.

châm sáng tạo trong tư duy, đổi mới trong tiếp cận, linh hoạt trong triển khai, hiệu quả trong cách làm và quyết liệt trong hành động.

Tổng Thư ký ASEAN Kao Kim Hourn và các Đại sứ chia sẻ đánh giá tích cực về những đóng góp quan trọng của Việt Nam vào tiến trình xây dựng Cộng đồng ASEAN, đặc biệt qua 3 lần đảm nhiệm vai trò Chủ tịch ASEAN. Tổng Thư ký và các Đại sứ cũng ghi nhận những nỗ lực của Việt Nam trong việc thúc đẩy hợp tác kinh tế, thương mại nội khối và với các nước ngoài khu vực, phát triển các sáng kiến đổi mới sáng tạo, ứng phó với các thách thức toàn cầu và đóng góp tích cực vào duy trì hòa bình, ổn định ở khu vực. Các nước bày tỏ tin tưởng rằng với cam kết mạnh mẽ và với sự lãnh đạo sáng suốt của Tổng Bí thư Tô Lâm, Việt Nam sẽ tiếp tục phát triển phồn vinh và là một trong những động lực quan trọng đưa ASEAN vững bước trong giai đoạn phát triển mới.

HUY ANH (tổng hợp)